

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ & ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ & ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΔΙΕΘΝΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΑ ΠΡΟΤΥΠΑ & ΤΡΑΠΕΖΕΣ

ΤΟΛΟΥΜΗ ΒΑΣ. ΕΡΙΟΛΑ
ΤΑΒΟΥΛΑΡΗΣ ΚΥΡ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ

ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ
ΓΚΟΛΦΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ

ΜΕΣΟΛΟΓΓΙ 2014

Πρόλογος

Σκοπός στη παρούση πτυχιακή εργασία αναφέρεται η εξέταση και παράθεση στοιχείων που σχετίζονται με την χρήση των ΔΛΠ από τις επιχειρήσεις στις μέρες μας, και ειδικότερα των Τραπεζικών Επιχειρήσεων. Προκειμένου, όμως να θεωρείται ορθή και αντιπροσωπευτική η συγκεκριμένη μελέτη, διαχωρίζεται σε τρία (3) αντίστοιχα κεφάλαια και όπου στο μεν πρώτο αναφέρεται η Θεωρία των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (ΔΛΠ) και ο Τρόπος Λειτουργίας των Εμπορικών Τραπεζών – Χρηματοπιστωτικών Οργανισμών, στο δεύτερο κεφάλαιο αναφέρεται η Εφαρμογή των ΔΛΠ στις Ελληνικές Επιχειρήσεις και Σύγκριση με τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα (ΕΛΠ) και στο τρίτο κεφάλαιο αναφέρονται οι Δυσκολίες που Αντιμετωπίζουν οι Τραπεζικές Επιχειρήσεις στην Εφαρμογή των ΔΛΠ στις Μέρες μας.

Εισαγωγή

Στις μέρες μας το να διαχειρίζεται κάποιος, ένα μεγάλο ποσό με την μορφή οργανωμένων «συνεργατικά» στοιχείων του ενεργητικού, σημαίνει και την παρουσία κάποιας γνώσης στην αριθμητική. Με το πέρασμα των χρόνων και ειδικότερα την πρώτη νεότερη περίοδο αναπτύχθηκε μέσα από βιβλία. Οι ιστορικοί οι οποίοι έχουν ασχοληθεί τα αποκαλούν «εμπορικά εγχειρίδια». Οι απογραφές αυτών των εγχειριδίων είναι πολλές και πολλά από αυτά χρησιμοποιήθηκαν σαν «βιβλία αναφοράς».

Από τις αρχές του 13^{ου} αιώνα εμφανίζεται, κατά τον Melis, η διγραφική τήρηση των λογιστικών βιβλίων στην Σιένα. Η διγραφία έγινε αναπόσπαστο κομμάτι του 13^{ου} αιώνα. Και αυτό γιατί η διγραφική τήρηση των βιβλίων περιελάμβανε την καθιέρωση του Καθολικού βιβλίου και τον διαχωρισμό του σε επιμέρους λογαριασμούς οι οποίοι συνδέονταν με εγγραφείς χρεώσεων και πιστώσεων. Και όλα αυτά για ην καλύτερη πληροφόρηση των επιχειρηματικών μεγεθών.

Οι πρώτες συστηματικές εφαρμογές της διγραφίας εντοπίστηκαν από τον Melis. Συγκεκριμένα στην εταιρεία Peruzzi (1293), Ranieri Fini (1296-1305), Giovanni Farolfi (1299-1300), Alberti del Giudice (1302-1332), Bardi (1310-1345), Frescobaldi (1311-1313). Η εμφάνιση των νομικών κανόνων έκαναν την εμφάνισή τους καθώς οι πολύπλοκες εμπορικές συμφωνίες και η κάθε φύσης οργάνωση των επαγγελματιών, της πίστης και της αύξησης των πιστωτικών συναλλαγών έγιναν απαραίτητα στοιχεία. Ο Murray Wells ανέφερε ότι η χρηματοοικονομική σκέψη υπάρχει από τις αρχές του 1970 με κάποια σημαντική επανάσταση. Τα βήματα τα οποία προηγήθηκαν αυτής της επανάστασης προκύπτουν από το *The structure of Scientific Revolutions*, και είναι τα εξής :

- Αναγνώριση ανωμαλιών
- Περίοδος ανασφάλειας
- Ανάπτυξη εναλλακτικών ομάδων ιδεών
- Πιστοποίηση σχολών σκέψης
- Κυριαρχία των νέων πρακτικών ή ιδεών.

Ο ίδιος πίστευε ότι η αρχή των αλλαγών στην λογιστική και στην πρακτική της αποτελεί και μια εξέλιξη και όχι μια επανάσταση. Μέσα από την ανάλυσή του έκανε κατανοητό το ότι αξίζει να διερευνηθεί ο ρόλος των αρχών στην πορεία και την εξέλιξη της λογιστικής σκέψης και της πράξης. Μια άποψη η οποία αξίζει να εξετασθεί σε βάθος είναι ότι η λογιστική πρακτική μόνο σαν αποτέλεσμα αλλάζει κάποιων εξωτερικών πιέσεων. Για παράδειγμα κάποιας χρεοκοπίας του χρηματιστηρίου, ή κάποιου μεγάλου σκανδάλου, ή κάποιας μεγάλης έξαρσης του πληθωρισμού. Επίσης διατύπωσε ότι η δυνατότητα να αλλάξει η λογιστική πρακτική είναι περιορισμένη. Και αυτό γιατί υπάρχει έλλειψη θεωριών πάνω σε αυτήν και ότι οι υπάρχουσες θεωρίες δεν είναι κατάλληλές.

Ωστόσο, λόγω των κρίσεων του 1929 η λογιστική στις ΗΠΑ άλλαξε. Επέβαλε έναν πολύ ικανοποιητικό συνδυασμό της αρχής της αντικειμενικότητας και της συντηρητικότητας. Στην Μ. Βρετανία η λογιστική το 1970 κάτω από την παρουσία σκανδάλων και των υψηλών ρυθμών πληθωρισμού μεταμορφώθηκε. Είναι απαραίτητο να εξετάζονται σαν μια διάχυση λογιστικών καινοτομιών μέσα στον χρόνο και στον χώρο.

Είναι επίσης απαραίτητο και χρήσιμο να αναφερθεί ότι υπάρχουν αρκετοί δεσμοί ανάμεσα στην συγκριτική λογιστική και την ιστορία της. Από το 1980 μέχρι και σήμερα στην Ελλάδα πολλές μικρές επαναστάσεις πήραν μέρος οι οποίες όμως έμειναν απαρατήρητες. Για παράδειγμα η εφαρμογή του Γενικού Λογιστικού Σχεδίου με κάποια συγκεκριμένα Κλαδικά Λογιστικά Σχέδια και πολλούς Λογιστικούς Οδηγούς. Επίσης η εναρμόνιση του ελληνικού εμπορικού δικαίου σύμφωνα με τις διατάξεις της ΕΟΚ επέφερε μια επανάσταση στην λογιστική πρακτική. Τα βασικότερα αίτια αυτών των θεωριών είναι τα εξής:

- Οι προβληματικές επιχειρήσεις αναδείχθηκαν σε μείζων θέμα καθώς και η αναζήτηση των ευθυνών στον τρόπο λειτουργίας των Ορκωτών Λογιστών. Καταργήθηκε έτσι η αρχική τους μορφή.
- Η ύπαρξη υψηλού πληθωρισμού την δεκαετία 1979-1989. Όπου το 1985 έτρεχε με ρυθμό λιγότερο του 25%. Κάτω από αυτό το πρίσμα πολλά βιβλία γύρω από θέματα πληθωρισμού γράφτηκαν στα ελληνικά.
- Το σκάνδαλο της Τράπεζας Κρήτης το οποίο οδήγησε, όπως και άλλα, στην κατάρτιση του Κλαδικού Λογιστικού Σχεδίου Τραπεζών.

- Ο εκσυγχρονισμός του συστήματος φορολόγησης των εταιρειών ο οποίος απαίτησε πολλούς υπαλλήλους οι οποίοι ήταν εξειδικευμένοι. Η εξειδίκευση στον κλάδο αυτόν δημιούργησε την απελευθέρωση του ελεγκτικολογιστικού επαγγέλματος.

1. Κεφάλαιο 1^ο : Θεωρία των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (ΔΛΠ) και ο Τρόπος Λειτουργίας των Εμπορικών Τραπεζών – Χρηματοπιστωτικών Οργανισμών

1.1 Η Ερμηνεία και τα Χαρακτηριστικά των ΔΛΠ

Στην ιστορία της λογιστικής, υπάρχει μια θεωρεία η οποία έχει δημιουργηθεί από την εφαρμογή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων και τα οποία έχουν υιοθετηθεί από τη Ε.Ε. Η ίδια περίπτωση ισχύει και στην ελεγκτική πρακτική. Η εφαρμογή των ΔΛΠ ωστόσο, έχει επηρεάσει και την λειτουργία των επιχειρήσεων στην Ελλάδα. Βέβαια το γεγονός είναι ότι η χρήση τους ισχύει μόνο για όσες επιχειρήσεις θεωρούνται προηγμένες καθώς και για τις θυγατρικές τους. Για όλες τις υπόλοιπες είναι προαιρετικά¹.

Δεν είναι βέβαια τυχαίο ότι σε κάποιες περιπτώσεις το αποτέλεσμα είναι σημαντικό και σε κάποιες άλλες, απλά μακροπρόθεσμο. Χαρακτηριστικό είναι τα παράδειγμα μιας επιχείρησης η οποία δεν έχει λάβει κανένα δάνειο. Είναι πολύ πιθανό να προσπαθεί να αποφύγει να ξοδέψει χρήματα για κάποια εφαρμογή προαιρετική την οποία όμως δε θα μπορέσει να αποφύγει στο μέλλον². Σε μια άλλη περίπτωση όμως, μια επιχείρηση η οποία έχει προχωρήσει σε δανεισμό τον οποίο το συντηρεί και μάλιστα με το χαμηλότερο κόστος, επιχειρεί να κάνει το ίδιο και με κάποια στοιχεία τα οποία μπορεί να εμφανίσουν υπεραξίες ή δείχνει κάποιο ενδιαφέρον για μελλοντικούς αγοραστές.

Η εφαρμογή των ΔΛΠ σε αυτή την επιχείρηση, αφορά τις μεσαίες και μεγάλες επιχειρήσεις και περισσότερο τις βιομηχανικές ή ξενοδοχειακές μονάδες. Πρέπει να αναφερθεί ότι μια επιχείρηση η οποία προβαίνει σε χρήση των ΔΛΠ, είναι σχεδόν σίγουρο ότι έχει καλύτερη εικόνα στην αγορά και ότι μπορεί να αποδώσει καλύτερα σε αυτή³.

Η προσέγγιση όμως στην λειτουργία των ΔΛΠ αποτελεί ένα ζήτημα σημαντικό για τις επιχειρήσεις στις μέρες μας. Στην Ελλάδα βέβαια ισχύει η Αρχή της

¹ Σακέλλης Ι. , 2007, "Σύνταξη των Οικονομικών Καταστάσεων που προβλέπουν τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα με βάση το Ελληνικό Γενικό Λογιστικό Σχέδιο", Εκδόσεις Κράτη, Αθήνα, 2007

² Καραγιάννης Ι., Καραγιάννη Δ. Αικ., Καραγιάννης Δ., 2007, Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα, Παραδείγματα – Εφαρμογές (Δ.Π.Χ.Π.), Εκδόσεις: Καραγιάννης Ι. Δημ. & ΣΙΑ ΟΕ

³ Σακέλλης Ι. , 2007, "Σύνταξη των Οικονομικών Καταστάσεων που προβλέπουν τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα με βάση το Ελληνικό Γενικό Λογιστικό Σχέδιο", Εκδόσεις Κράτη, Αθήνα, 2007

Συντηρητικότητας και όλα τα ελληνικά πρότυπα στηρίζονται σε αυτή την Αρχή. Από τα άλλη πλευρά, τα ΔΛΠ στηρίζονται στις Εύλογες Αξίες που οριοθετούνται εντός των επιχειρήσεων. Επομένως αυτό που συμβαίνει είναι ότι με τη χρήση αυτών μια σειρά από ενεργητικά στοιχεία κάνουν την εμφάνισή τους σε ορισμένες εμπορικές αξίες στον ισολογισμό της επιχείρησης. Για παράδειγμα, τα πάγια μιας εταιρείας. Αυτό που συνέβαινε με τα ελληνικά πρότυπα ήταν ότι έκαναν την εμφάνισή τους σε μικρότερες λογιστικές αξίες. Αναφέρονται ως παράδειγμα οι τράπεζες οι οποίες είναι σε θέση να ορίσουν τις πιστώσεις ή τα επιτόκια δανεισμού, στοιχεία τα οποία εξαρτώνται από την οικονομική κατάσταση των ανθρώπων που δανείζονται⁴.

Στην πραγματικότητα, στο δανεισμό ο πελάτης έχει μεν λιγότερα χρήματα να εκταμιεύσει, μεγαλύτερο κίνδυνο αλλά πληρώνει μεγαλύτερο τόκο. Από τους δείκτες οι οποίοι προκύπτουν από τα μεγέθη των οικονομιών, προκύπτει αντίστοιχα και οι ανάλογος κίνδυνος. Από τη στιγμή που όμως τα ΔΛΠ εφαρμόζονται στις επιχειρήσεις, οι δείκτες βελτιώνονται σε σημαντικό βαθμό και οι όροι δανεισμού αυτόματα θεωρούνται καλύτεροι. Οι λογιστικές «αλημείες» βέβαια δεν οδηγούν σε καλύτερους δείκτες επιχειρηματικής προσέγγισης. Βέβαια σημαντικό είναι και το ζήτημα το οποίο δημιουργείται από τους λογιστές και τους ελεγκτές απέναντι σε επιχειρήσεις ή κάποιους ελεγκτικούς μηχανισμούς και ως προς την λειτουργία των ΔΛΠ στις επιχειρήσεις⁵.

Τα πρότυπα αυτά σαφώς είναι πιο σύνθετα και πιο δύσκολα απ' αυτά τα οποία εφαρμόζονται σε παλαιότερη βάση. Οι μεταβολές του είναι συχνές και για αυτό πρέπει το κάθε άτομο ή η επιχείρηση να τα παρακολουθεί συνεχώς και να τα ερευνά για τυχόν όποιες μεταβολές ή αλλαγές⁶. Σύμφωνα με τα παραπάνω, τα ΔΛΠ δεν είναι τίποτα άλλο από κάποιες λογιστικές πρακτικές οι οποίες έχουν η μορφή νόμων. Με τους νόμους αυτούς πρέπει να εναρμονισθούν οι ελληνικές επιχειρήσεις και

⁴ Καραγιάννης Ι., Καραγιάννη Δ. Αικ., Καραγιάννης Δ., 2007, Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα, Παραδείγματα – Εφαρμογές (Δ.Π.Χ.Π.), Εκδότης: Καραγιάννης Ι. Δημ. & ΣΙΑ ΟΕ

⁵ Σακέλλης Εμμ., 2009, Ο πανδέκτης του λογιστή, Λογιστικό – Φορολογικό Δίκαιον & Λογιστική, Τρίτη Έκδοση, Εκδόσεις Ε. Σακέλλη

⁶ Σακέλλης Ι. , 2007, “Σύνταξη των Οικονομικών Καταστάσεων που προβλέπουν τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα με βάση το Ελληνικό Γενικό Λογιστικό Σχέδιο”, Εκδόσεις Κράτση, Αθήνα, 2007

πάντα κάτω από τα πρότυπα της κοινοτικής σχετικής οδηγίας. Θα πρέπει να σημειωθεί πως η εφαρμογή τους ήταν υποχρεωτική για όσες επιχειρήσεις ήταν εισηγμένες στο Χρηματιστήριο αρχικά και στη συνέχεια τις υπόλοιπες. Οι όποιες οδηγίες υπάρχουν μέσα σε αυτά τα πρότυπα μεταβάλλουν τον παλαιό λογιστικό σκεπτικό και πλέον ονομάζονται Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης⁷.

Σύμφωνα όμως με τους κανονισμούς της Ε.Ε., ως Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα ονομάζονται εκείνα τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα τα οποία αναφέρονται σε αρχές Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης. Αναφέρονται οι όποιες τροποποιήσεις έχουν γίνει σε αυτά καθώς και όλες οι ερμηνείες ή τα όποια πρότυπα τα οποία στο μέλλον θα εκδοθούν από τον Οργανισμό Διεθνών Προτύπων. Αυτός είναι ο Οργανισμός ο οποίος τα εκδίδει του οποίου η βάση είναι στο Λονδίνο και εκπρόσωπός του είναι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Ο όρος ο οποίος θα χρησιμοποιείται στο μέλλον θα είναι αυτός των Διεθνών Προτύπων Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης και σε αυτόν θα αναφέρονται όλες οι λειτουργίες αυτών των Προτύπων⁸.

Προτεραιότητες των Προτύπων αυτών είναι οι σωστές εφαρμογές αλλά και προϋποθέσεις οι οποίες πρέπει να εφαρμοσθούν προκειμένου να υπάρχει καλύτερη και πιο αποτελεσματική αγορά κεφαλαίων μέσα από μια ανάπτυξη των καταστάσεων οι οποίες υπάρχουν στην ενιαία αγορά και στον αναπτυσσόμενο ανταγωνισμό διεθνώς. Επίσης αποσκοπούν και σε κυκλοφορία κεφαλαίων. Αλλά για να εξασφαλισθεί το γεγονός ότι θα εφαρμόζονται από όλες τις επιχειρήσεις οι οποίες ανήκουν στη Ε.Ε. θα πρέπει να υπάρχει και η απαραίτητη έγκριση κανονισμού. Η εφαρμογή τους θα πρέπει να υπάρχει από το 2005 και μάλιστα με απόλυτη αξιοπιστία και ανταγωνισμό.

Όλες οι επιχειρήσεις καθώς και οι εμπορικές τράπεζες, οι οποίες ανήκουν στην Κοινότητα από το 2005 είναι υποχρεωμένες να εφαρμόζουν τα Διεθνή λογιστικά πρότυπα και πάντα σύμφωνα με την οικονομική τους κατάσταση. Αυτό ισχύει και για

⁷ Καραγιάννης Ι., Καραγιάννη Δ. Αικ., Καραγιάννης Δ., 2007, Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα, Παραδείγματα – Εφαρμογές (Δ.Π.Χ.Π.), Εκδότης: Καραγιάννης Ι. Δημ. & ΣΙΑ ΟΕ

⁸ Σακέλλης Ι. , 2007, “Σύνταξη των Οικονομικών Καταστάσεων που προβλέπουν τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα με βάση το Ελληνικό Γενικό Λογιστικό Σχέδιο”, Εκδόσεις Κράτση, Αθήνα, 2007

τις ασφαλιστικές εταιρείες. Υπάρχει επίσης και η δυνατότητα από τα κράτη μέλη να επιτρέπουν ή και να υποχρεώνουν ακόμα σε επιχειρήσεις να εφαρμόζουν τα παραπάνω συστήματα. Η νέα αυτή νομοθεσία μπορεί να επιβληθεί και σε εταιρείες ή εμπορικές τράπεζες και ασφαλιστικές εταιρείες. Σε ότι αφορά το χρονοδιάγραμμα και το καθεστώς το οποίο ισχύει σε λογιστικές οδηγίες μπορεί να ειπωθεί ότι αν και το 2005 ήταν η ημερομηνία στόχος, οι εφαρμογές αυτές άρχισαν να εφαρμόζονται σταδιακά με τη πάροδο του χρόνου⁹.

Οι όποιες απαιτήσεις οι οποίες αναφέρονται σε λογιστικές οδηγίες μπορούσαν να συμπληρωθούν από τη παραπάνω νομοθεσία. Επίσης αναφέρεται ότι μέχρι το 2007 τα κράτη μέλη ήταν σε θέση να αναστείλουν την εφαρμογή κάποιων από αυτών των διατάξεων. Το μέτρο αυτό ίσχυε για τις επιχειρήσεις οι οποίες βρίσκονταν μέσα στην Κοινότητα ή σε κάποια αγορά Τρίτης χώρας. Τα χαρακτηριστικά ενός λογιστικού πρότυπου προκειμένου να μπορέσει να εγκριθεί και να εφαρμοσθεί, θα πρέπει να είναι μια αυτό της έντιμης εικόνας της χρηματοοικονομικής κατάστασης της επιχείρησης και των αποτελεσμάτων της. Θα πρέπει να μπορεί να ανταποκρίνεται απέναντι στο Ευρωπαϊκό Δημόσιο και να έχει τη σωστή πληροφόρηση¹⁰.

Σε συμφωνία με τη Ευρωπαϊκή Επιτροπή Ρυθμιστικών Αξιών των Αγορών Κινητών Αξιών, έχει επέρθει η ειδική Επιτροπή αποσκοπώντας σε μια κοινή συνεργασία για την εφαρμογή αυτών των προτύπων. Έχει δοθεί η έγκριση για αυτό μέσα από ειδικό κανονισμό ο οποίος αναφέρει τα εξής στοιχεία¹¹ :

- Με τη σύσταση μιας κανονιστικής επιτροπής λογιστικών θεμάτων θα υπάρχει ένα κανονιστικό επίπεδο. Το επίπεδο αυτό θα αποτελείται από τους αντιπροσώπους από όλα τα κράτη μέλη και πρόεδρος θα είναι η Επιτροπή. Η Επιτροπή θα λαμβάνει τις αποφάσεις σχετικά με την όποια έγκριση θα πρέπει να δοθεί για τα παραπάνω πρότυπα και θα

⁹ Καραγιάννης Ι., Καραγιάννη Δ. Αικ., Καραγιάννης Δ., 2007, Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα, Παραδείγματα – Εφαρμογές (Δ.Π.Χ.Π.), Εκδότης: Καραγιάννης Ι. Δημ. & ΣΙΑ ΟΕ

¹⁰ Σακέλλης Εμμ., 2009, Ο πανδέκτης του λογιστή, Λογιστικό – Φορολογικό Δίκαιον & Λογιστική, Τρίτη Έκδοση, Εκδόσεις Ε. Σακέλλη

¹¹ Καραγιάννης Ι., Καραγιάννη Δ. Αικ., Καραγιάννης Δ., 2007, Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα, Παραδείγματα – Εφαρμογές (Δ.Π.Χ.Π.), Εκδότης: Καραγιάννης Ι. Δημ. & ΣΙΑ ΟΕ

αποσκοπεί σε απόλυτη διαφάνεια απέναντι στο Συμβούλιο και στο Κοινοβούλιο

- Η σύσταση τεχνικής Επιτροπής αποσκοπεί σε ένα τεχνικό επίπεδο το οποίο θα αποτελείται από εμπειρογνώμονες πάνω σε λογιστικά θέματα ιδιωτικού τομέα των κρατών μελών. Η τεχνική Επιτροπή αφορά τα λογιστικά θέματα, τη συμβουλευτική ομάδα σε θέματα χρηματοοικονομικής πληροφόρησης. Μέσα από αυτή την Επιτροπή θα δίνεται έγκαιρα η συνδρομή σε αρμοδιότητες οι οποίες έχουν να κάνουν με την αξιολόγηση αυτών των προτύπων ΔΛΠ. Επίσης θα δίνει συμβουλές στην Επιτροπή για την όποια τροποποίηση γίνει στη νομοθεσία.

Τα ΔΛΠ επίσης δεν είναι τίποτε άλλο από μια κωδικοποίηση των λογιστικών αρχών που ισχύουν διεθνώς, κανόνων και πολιτικών. Θέματα τα οποία πρέπει οι λογιστές και οι ελεγκτές να τα ακολουθούν. Επίσης θα πρέπει να υπάρχει ο απαραίτητος έλεγχος στη διαδικασία νομοθεσίας των χρηματοοικονομικών καταστάσεων οι οποίες έχουν δημοσιευθεί. Αυτές είναι¹² :

- Ο Ισολογισμός
- Η Κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης
- Η Κατάσταση μεταβολών ιδίων κεφαλαίων στην οποία ανήκει η νέα οικονομική κατάσταση στην Ελλάδα με τις όποιες μεταβολές τις επιμέρους κατά τις οποίες στα ίδια κεφάλαια εισήλθαν
- Η Κατάσταση ταμειακών ροών
- Το Προσάρτημα με σημειώσεις σε οικονομικές καταστάσεις

1.2 Συγκεκριμένα Μοντέλα Εφαρμογής των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (ΔΛΠ) στις Επιχειρήσεις

Τα μοντέλα εφαρμογής των ΔΛΠ στις επιχειρήσεις, αναφέρονται ως εξής¹³ :

- *ΔΛΠ 1: Παρουσίαση Οικονομικών Καταστάσεων*

¹² Καραγιάννης Ι., Καραγιάννη Δ. Αικ., Καραγιάννης Δ., 2007, Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα, Παραδείγματα – Εφαρμογές (Δ.Π.Χ.Π.), Εκδότης: Καραγιάννης Ι. Δημ. & ΣΙΑ ΟΕ

¹³ Σακέλλης Εμμ., 2009, Ο πανδέκτης του λογιστή, Λογιστικό – Φορολογικό Δίκαιον & Λογιστική, Τρίτη Έκδοση, Εκδόσεις Ε. Σακέλλη

- ΔΛΠ 2: Αποθέματα
- ΔΛΠ 7: Καταστάσεις Ταμειακών Ροών
- ΔΛΠ 8: Λογιστικές Πολιτικές, Αλλαγές στις Λογιστικές Εκτιμήσεις και Λάθη
- ΔΛΠ 10 : Γεγονότα μετά την ημερομηνία του Ισολογισμού
- ΔΛΠ 11 : Κατασκευαστικές Συμβάσεις
- ΔΛΠ 12 : Φόροι Εισοδήματος
- ΔΛΠ 14 : Οικονομικές Πληροφορίες Κατά Τομέα
- ΔΛΠ 16: Ενσώματα Πάγια
- ΔΛΠ 17 : Μισθώσεις
- ΔΛΠ 18 : Έσοδα
- ΔΛΠ 19 : Παροχές σε Εργαζόμενους
- ΔΛΠ 26 : Λογιστική και Πληροφόρηση Προγραμμάτων Παροχών Αποχώρησης από την Υπηρεσία
- ΔΛΠ 20 : Λογιστική των Επιχορηγήσεων και Γνωστοποίηση της Κρατικής Υποστήριξης
- ΔΛΠ 21 : Οι Επιδράσεις των Μεταβολών στις Τιμές Συναλλάγματος
- ΔΛΠ 23 : Κόστος Δανεισμού
- ΔΛΠ 24 : Γνωστοποιήσεις Συνδεδεμένων Μερών
- ΔΛΠ 27 : Ενοποιημένες και Ατομικές Οικονομικές Καταστάσεις
- ΔΛΠ 28 : Επενδύσεις σε Συγγενείς Επιχειρήσεις
- ΔΛΠ 29 : Παρουσίαση Οικονομικών Στοιχείων σε Υπερπληθωριστικές Οικονομίες
- ΔΛΠ 30 : Γνωστοποιήσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις Τραπεζών και Όμοιων Χρηματοοικονομικών Ιδρυμάτων
- ΔΛΠ 31 : Επενδύσεις σε Κοινοπραξίες
- ΔΛΠ 32 : Χρηματοοικονομικά Μέσα: Αναγνώριση και Αποτίμηση
- ΔΛΠ 33 : Κέρδη ανά Μετοχή
- ΔΛΠ 34 : Ενδιάμεσες Οικονομικές Καταστάσεις
- ΔΛΠ 36 : Μείωση της Αξίας Στοιχείων του Ενεργητικού
- ΔΛΠ 37 : Προβλέψεις, Ενδεχόμενες Υποχρεώσεις και Ενδιάμεσες Απαιτήσεις
- ΔΛΠ 38 : Άυλα Στοιχεία του Ενεργητικού
- ΔΛΠ 40 : Επενδύσεις σε Ακίνητα
- ΔΛΠ 41 : Γεωργία

Τα όργανα αυτά τα οποία είναι υπεύθυνα για τον καθορισμό και τις τροποποιήσεις αυτών των προτύπων είναι :

- *Η Επιτροπή Διεθνών Λογιστικών Προτύπων*
- *Το Σώμα Διεθνών Λογιστικών Προτύπων - IASB*
- *Η Συμβουλευτική Επιτροπή Προτύπων - SAC*
- *Η Επιτροπή Διερμηνειών Διεθνών Προτύπων Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης - IFRIC*
- *Η Ευρωπαϊκή Ένωση*

1.3 Τρόπος Εφαρμογής των ΔΛΠ σε Επιχειρήσεις

Η όποια ενδεχόμενη ιστορική αναδρομή ή ανασκόπηση σε εφαρμογή των ΔΛΠ επιχειρείται στη παρούσα ενότητα, αναφέρει ότι από το Μάρτιο του 2000, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Λισσαβόνας έδωσε μια σημαντική έμφαση στο να ολοκληρωθεί η εσωτερική αγορά και οι όποιες χρηματοοικονομικές υπηρεσίες οι οποίες αποσκοπούσαν στην εφαρμογή του προγράμματος δράσης της επιτροπής μέχρι και το 2005¹⁴. Έτσι κάτω από αυτό το κλίμα, ήταν απαραίτητο να ενισχυθούν οι οικονομικές καταστάσεις των επιχειρήσεων ώστε να υπάρχει όφελος και για αυτές αλλά και για τους επενδυτές τους. Άλλωστε ήταν καθήκον της Ε.Ε. να καθιερώσει και να υιοθετήσει κοινά πρότυπα χρηματοοικονομικής πληροφόρησης, ώστε να εκπληρώσει το βασικό της στόχο. Η παραπάνω αυτή ανάγκη έγινε ακόμα πιο αισθητή λόγω του γεγονότος ότι θα δινόταν απόλυτη διαφάνεια και ένας πλήρης έλεγχος¹⁵.

Εξάλλου σε ευρωπαϊκό επίπεδο υπάρχουν αρκετοί κανόνες με χρηματοοικονομικό χαρακτήρα και ποικίλες ερμηνείες. Συγκεκριμένα πρέπει να αναφερθεί ότι τον Ιούνιο του 2000, η επιτροπή ήταν εκείνη η οποία είχε αναφέρει την καθιέρωση μέχρι το 2005 όλων των ενοποιημένων καταστάσεων των επιχειρήσεων

¹⁴ Σακέλλης Ι. , 2007, “Σύνταξη των Οικονομικών Καταστάσεων που προβλέπουν τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα με βάση το Ελληνικό Γενικό Λογιστικό Σχέδιο”, Εκδόσεις Κράτη, Αθήνα, 2007

¹⁵ Ντζανάτος Δ., 2008, Τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα με Απλά Λόγια και οι Διαφορές τους από τα Ελληνικά, Εκδόσεις Καστανιώτη, Αθήνα

που ανήκαν στην Κοινότητα. Η αναφορά αυτή είχε γίνει μέσω της Στρατηγικής για μια χρηματοοικονομική πληροφόρηση της Ε.Ε. Η Επιτροπή Διεθνών Λογιστικών Προτύπων εκπονεί τα ΔΛΠ, η IASC η οποία από το 2001 ονομάζεται Διεθνής Οργανισμός Λογιστικών Προτύπων, η IASB. Τα ΔΛΠ επίσης έχουν μετονομασθεί σε Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης¹⁶.

Σημαντικό είναι επίσης και το στοιχείο που υπήρχε και σύμφωνα με αυτό υπήρχε η δυνατότητα επιλογής ανάμεσα στα δυο Πρότυπα τα οποία ήταν αναγνωρισμένα στα Πρότυπα US GAAP και στα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα. Οι λόγοι όμως κυρίως για την επιλογή χρήσης του ΔΛΠ, αναφέρεται στο γεγονός πως είναι ικανά να εξυπηρετήσουν όλες τις απαιτήσεις της διεθνούς επιχειρηματικής κοινότητας αλλά και ταυτόχρονα ν' αποτελούν μια δέσμη προτύπων αποτελεσματικών και διεξοδικών. Επίσης διαθέτουν μια διεθνή κατάρτιση και δίνουν μια διεθνή προοπτική πέρα από τα χαρακτηριστικά της αμερικάνικης αγοράς. Το πεδίο των ΔΛΠ οριοθετήθηκε επίσης μετά από τη την παραπάνω ανακοίνωση και την ίδια στιγμή εγκρίθηκε ο μηχανισμός εφαρμογής τους στην Ε..Ε και σύμφωνα με τα ευρωπαϊκά χαρακτηριστικά και τις ευρωπαϊκές οδηγίες. Έτσι λοιπόν τέθηκε η ανάλογη υποδομή για την εφαρμογή τους με τα εξής στοιχεία¹⁷:

- Τις αντίστοιχες διερμηνείες
- Τι οδηγίες εφαρμογής
- Τις όποιες διαθέσιμες πληροφορίες
- Τους υποχρεωτικούς ελέγχους
- Την σχετική εποπτεία
- Την επιβολή κυρώσεων

Η υιοθέτηση των ΔΛΠ γίνεται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή η οποία με τη σειρά της επικουρείται σχετικά από μια Τεχνική Επιτροπή Λογιστικών Θεμάτων αλλά και μια Κανονιστική Επιτροπή Λογιστικών Θεμάτων η οποία ονομάζεται Accounting Regulatory Committee. Όποια στοιχεία υιοθετούνται, δημοσιεύονται κάθε φορά από

¹⁶ Σακέλλης Εμμ., 2009, Ο πανδέκτης του λογιστή, Λογιστικό – Φορολογικό Δίκαιον & Λογιστική, Τρίτη Έκδοση, Εκδόσεις Ε. Σακέλλη

¹⁷ Ντζανάτος Δ., 2008, Τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα με Απλά Λόγια και οι Διαφορές τους από τα Ελληνικά, Εκδόσεις Καστανιώτη, Αθήνα

την Επιτροπή ΔΛΤ, με τη μορφή κανονισμού και μάλιστα σε επίσημες γλώσσες τις Κοινότητας. Ο μηχανισμός έγκρισης αυτών, δε θεωρείται ικανός για τη πλήρη επίτευξη των στόχων τους αλλά απαραίτητη είναι η διαμόρφωση ενός κατάλληλου καθεστώτος. Στο καθεστώς αυτό, ο Κανονισμός θα επιτρέπει τη συνεργασία σε Επιτροπή και Επιτροπή Ρυθμιστικών Αρχών όλων των Αγορών¹⁸.

Για κάθε οικονομικό έτος μετά τη 1^η Ιανουαρίου 2005, οι όποιες εταιρείες είναι εισηγμένες και φυσικά διέπονται από το δίκαιο των κρατών μελών, θα είναι σε θέση να εφαρμόζουν τα ΔΛΠ και τις όποιες ερμηνείες τους. Οι ερμηνείες αυτές έχουν δημοσιευθεί ή θα δημοσιευθούν από το Οργανισμό Λογιστικών Προτύπων. Η επέκταση των ΔΛΠ είναι στην ευχέρεια των κρατών μελών σύμφωνα με τον Οργανισμό. Το στοιχείο αυτό επέκτασης αφορά τους ετήσιους λογαριασμούς αλλά και τους ενοποιημένους των εταιρειών οι οποίες δεν είναι εισηγμένες.

Θα πρέπει να σημειωθεί επίσης πως το Φεβρουάριο του 2003, στο κλίμα εφαρμογής των ΔΛΠ δημοσιεύθηκε από την αρμόδια γενική διεύθυνση της ΕΕ ένα κείμενο διαβούλευσης το οποίο αναφερόταν στην εφαρμογή των ΔΛΠ για το έτος 2005 αλλά και στις επιπτώσεις προκειμένου να εφαρμοσθεί μια φορολογική βάση ενοποιημένη. δηλαδή του *Consultation Document: the application of International Accounting Standards (IAS) in 2005 and the implications for the introduction of a consolidated tax base for companies' Eu –wide activities*.

Στο κείμενο αυτό επίσης αναφέρονται όλοι οι σχετικοί προβληματισμοί και οι δυνατότητες εφαρμογής αυτών σαν μια ενιαία δέσμη λογιστικών προτύπων με μοναδικό στόχο τη δημιουργία μιας ενιαίας φορολογικής βάσης. Από όσες παρατηρήσεις σημειώθηκαν σχετικά, προέκυψε το συμπέρασμα ότι δεν είναι απαραίτητο να διαμορφωθούν όλοι οι ενιαίοι φορολογικοί συντελεστές ή η διατήρηση του φορολογικού ανταγωνισμού ο οποίος υπάρχει¹⁹.

¹⁸ Βρουστούρης Π., 2012, Χρηματοοικονομικά Περιουσιακά Στοιχεία και Χρηματοοικονομικές Υποχρεώσεις σύμφωνα με τα ΔΛΠ, Εκδόσεις Περιοδικό Λογιστής, Τεύχος 121

¹⁹ Γκίγκας, Δ., 2008, “Χρηματοοικονομική Λογιστική IFRS”, Εκδόσεις Κράτση, Αθήνα

Σημαντική είναι βέβαια η κίνηση για μια ενιαία φορολογική βάση η εφαρμογή των ΔΛΠ. Για τη κίνηση αυτή όμως χρειάζεται επεξεργασία. Τέλος, οι λόγοι για την απαιτούμενη και πολύ προσεκτική θεώρηση του ζητήματος, συνίστανται κυρίως και αφενός στην έλλειψη εμπειρίας από την εφαρμογή των ΔΛΠ σε κοινοτικό επίπεδο και αφετέρου στην σχετικά εκτεταμένη διαφοροποίηση η οποία παρατηρείται μεταξύ των κρατών μελών όσον αφορά και στη διαμόρφωση των κερδών για λογιστικούς και για φορολογικούς σκοπούς αντίστοιχα²⁰.

1.4 Οφέλη που Προσφέρονται στις Επιχειρήσεις Σχετικά

Βάση της παραπάνω αναφερθείσας ανάλυσης σχετικά με τη λειτουργία των ΔΛΠ, θα πρέπει να σημειωθεί πως βασικός στόχος αυτών των Προτύπων που εκδίδει το International Accounting Standards Board θεωρείται είναι η προαγωγή ενός κοινού, υψηλής ποιότητας και αξιόπιστου πλαισίου χρηματοοικονομικής πληροφόρησης για χρήση στις διεθνείς αγορές²¹. Η σχετική υιοθέτηση των προτύπων αυτών το έτος 2005 από την Ευρωπαϊκή Ένωση έχει από πολλούς χαρακτηριστεί ως το σημαντικότερο γεγονός των τελευταίων δεκαετιών στο χώρο της Διεθνούς Λογιστικής και γενικότερα της χρηματοοικονομικής πληροφόρησης, όχι μόνο σε διηπειρωτικό αλλά και σε παγκόσμιο επίπεδο.

Σε ότι αφορά βέβαια την Ελλάδα, μετά την εφαρμογή του Ελληνικού Γενικού Λογιστικού Σχεδίου (ΕΓΛΣ) και την υιοθέτηση των λογιστικών οδηγιών της ΕΟΚ στη δεκαετία του 1980, η εισαγωγή των ΔΛΠ το 2005 αποτελεί ουσιαστικά τη *Λογιστική Επανάσταση* του 21ου αιώνα, με δεδομένη βέβαια τη διαφορά φιλοσοφίας μεταξύ των ΕΓΛΣ και ΔΛΠ. Η επιτυχία όμως ενός τέτοιου μεγέθους και αντίστοιχης σημασίας εγχειρήματος απαιτεί ουσιαστικά ένα καλό σχεδιασμό, συντονισμό ενεργειών αλλά και συνεργασία όλων των εμπλεκόμενων φορέων όπως το κράτος και τους εποπτικούς φορείς, τους ορκωτούς ελεγκτές αλλά και τις διοικήσεις των υποκείμενων επιχειρήσεων αντίστοιχα.

²⁰ Βρουστούρης Π., 2012, Χρηματοοικονομικά Περιουσιακά Στοιχεία και Χρηματοοικονομικές Υποχρεώσεις σύμφωνα με τα ΔΛΠ, Εκδόσεις Περιοδικό Λογιστής, Τεύχος 121

²¹ Εγχειρίδιο Διοικητικού Δίκαιο, Επ. Π. Σπηλιωτόπουλος, Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα, 2008

Σύμφωνα βέβαια με τα αποτελέσματα μιας πρόσφατης έρευνας, το θεσμικό και νομοθετικό περιβάλλον δεν έχουν εναρμονιστεί πλήρως για την εφαρμογή των ΔΛΠ ιδιαίτερα στην Ελλάδα²². Ιδιαίτερα δε, οι φορολογικές ρυθμίσεις με σκοπό την εφαρμογή των ΔΛΠ στερούνται ουσιαστικά πληρότητας και απλότητας, ενώ αφήνουν περιθώρια αμφισβητήσεων εκ μέρους των φορολογικών οργάνων.

Ένα αντίστοιχο σοβαρότατο θέμα που δημιουργείται στην αγορά και από την παράλληλη λειτουργία των ΔΛΠ αλλά και ελληνικών λογιστικών προτύπων, είναι πως τα δύο λογιστικά μοντέλα διαφέρουν σημαντικά μεταξύ τους. Η κατάσταση αυτή κρίνεται βασικά ότι δημιουργεί συνθήκες αθέμιτου ανταγωνισμού μεταξύ των επιχειρήσεων όπως προσδιορισμός οικονομικών μεγεθών και επίπεδο γνωστοποιήσεων στο προσάρτημα και άλλα κόστη στη λειτουργία της οικονομίας της επιχείρησης, όπως εκπαίδευση, κινητικότητα στην αγορά εργασίας, πληροφοριακά συστήματα, κλπ.

Αναφερόμενοι δε στα βασικά πλεονεκτήματα των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων στις επιχειρήσεις και ιδιαίτερα στην Ελλάδα, συμπεριλαμβάνεται η ύπαρξη πολλών διαφορετικών προτύπων εκθέσεων ελέγχου όπως ο τακτικός έλεγχος, ειδικός έλεγχος, επισκόπηση, διαχειριστικός έλεγχος κ.α., καθώς και μεθόδων για την προσαρμογή των ελέγχων σε πολύπλοκα μηχανογραφικά συστήματα που επιτρέπουν τη χρήση σύγχρονων στατιστικών μοντέλων.

Επίσης και σύμφωνα με τους ειδικούς στο χώρο, τα προσαρμοσμένα στα ελληνικά λογιστικά πρότυπα που ισχύουν στις μέρες μας έχουν συμπληρώσει πάνω από 10 χρόνια ζωής. Για το λόγο αυτό πιστεύεται πως στο νέο νομοσχέδιο περί του επαγγέλματος των λογιστών στις επιχειρήσεις και μετά το έτος 2005, είναι ιδιαίτερα χρήσιμο να αναφερθεί πως αυτό διεξάγεται πλέον χωρίς πολλές δυσκολίες και εφαρμογές νόμων που σε ορισμένα σημεία μπερδεύουν παρά βοηθούν τους αρμοδίους²³.

²² Φορολογικόν Δίκαιον, Λ. Γ. Θεοχαρόπουλος, Θεσσαλονίκη, 2006

²³ Εγχειρίδιο Διοικητικού Δίκαιου, Επ. Π. Σπηλιωτόπουλος, Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα, 2008

Τέλος, στα πλεονεκτήματα συγκαταλέγονται απαγορεύσεις και περιορισμοί που πηγάζουν από τα ΔΕΠ, όπως είναι η απαγόρευση οποιασδήποτε μορφής άμεσης ή έμμεσης οικονομικής σχέσης των ελεγκτών με τους ελεγχόμενους καθώς και η αποφυγή της πολύχρονης ενασχόλησης των ιδίων ελεγκτών με την ελεγχόμενη εταιρεία αντίστοιχα και σύμφωνα με τις αρχές λειτουργίας των ΔΛΠ.

1.5 Τρόπος Λειτουργίας των Εμπορικών Τραπεζών στις Μέρες μας

Η ελληνική τραπεζική αγορά και σε σχέση με την Ευρωπαϊκή αγορά, φέρει κάποιες διαφορές αλλά και ιδιομορφίες. Φυσικά σοβαρό λόγο παίζουν τα ελληνικά χαρακτηριστικά των αγορών αλλά και το τραπεζικό σύστημα με τα ιδιόμορφα χαρακτηριστικά του. Βασικό χαρακτηριστικό είναι η μεγάλη συγκέντρωση της ελληνικής τραπεζικής αγορά στην οποία πρωταγωνιστές είναι η Εθνική και η Εμπορική Τράπεζα. Στοιχεία όπως το ύψος και η εξέλιξη των μεριδίων των τραπεζών σε αγορές καταθέσεων και χορηγήσεων αποτελούν και τον συγκεντρωτικό χαρακτήρα της τραπεζικής αγοράς²⁴.

Παρ' όλα αυτά έχει παρατηρηθεί μια μείωση του βαθμού συγκέντρωσης. Μόνο οι τράπεζες εκείνες οι οποίες μπορούν και αξιοποιούν τα βασικά τους πλεονεκτήματα μέσα στο πλαίσιο της τραπεζικής αγοράς, θα παραμείνουν ανταγωνιστικές²⁵. Για αυτόν ακριβώς το λόγο και η εκπαίδευση των υπαλλήλων σε αυτές δίνονται μέσα από όρους σύμφωνα με τις Πετρίδου και Glaveli, ως εξής²⁶ :

- Οργανωσιακή ανάπτυξη και ομογενοποίηση
- Απόκτηση ανταγωνιστικών δεξιοτήτων και ικανοτήτων
- Αλλαγή κουλτούρας και ρόλων
- Μείωση εντάσεων και ανασφάλειας
- Δέσμευση
- Λιγότερες συγκρούσεις στην εργασία
- Αύξηση ανταγωνιστικότητας και οργανωσιακής ανανέωσης.

²⁴ Βρουστούρης Π., 2012, Χρηματοοικονομικά Περιουσιακά Στοιχεία και Χρηματοοικονομικές Υποχρεώσεις σύμφωνα με τα ΔΛΠ, Εκδόσεις Περιοδικό Λογιστής, Τεύχος 121

²⁵ Ντζανάτος Δ., 2008, Τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα με Απλά Λόγια και οι Διαφορές τους από τα Ελληνικά, Εκδόσεις Καστανιώτη, Αθήνα

²⁶ Γκίγκας, Δ., 2008, "Χρηματοοικονομική Λογιστική IFRS", Εκδόσεις Κράτση, Αθήνα

Αυτό βέβαια που απορρέει είναι πως η ικανοποίηση των τραπεζικών πελατών είναι και ο βασικός στόχος των υπαλλήλων μιας τράπεζας και για αυτό τον λόγο θα πρέπει να εφαρμοσθεί μια κουλτούρα η οποία θ' αφορά την πώληση. Μια κουλτούρα που θα είναι προσανατολισμένη σε αυτόν τον σκοπό. Όλοι οι δημόσιοι υπάλληλοι θα πρέπει να αλλάξουν τον ρόλο τους από tellers σε εμπόρους. Ένας νέος ρόλος που είναι ευρύς και σύνθετος. Ο σύγχρονος τραπεζικός υπάλληλος θα πρέπει να είναι οικονομικός σύμβουλος και όχι ένας διαμεσολαβητής. Θα πρέπει να είναι σε θέση να καταλάβει τις ανάγκες των πελατών και να προτείνει λύσεις. Λύσεις οι οποίες θα αναλύονται λεπτομερώς και θα μπορούν να εφαρμοσθούν. Πέρα όμως από τις τεχνικές δεξιότητες οι οποίες είναι σχετικές με τις τραπεζικές εργασίες οι υπάλληλοι θα πρέπει να κατέχουν και δεξιότητες προσωπικές υψηλού βαθμού και προδιαγραφών. Κάποιες από αυτές είναι²⁷:

- Ευελιξία
- Δημιουργικότητα
- Αυτόνομη σκέψη
- Ικανότητες διαπραγμάτευσης
- Δυνατότητα προσαρμογής σε ποικίλες καταστάσεις
- Δυνατότητα επίλυσης προβλημάτων

Το βασικό όμως όλων είναι να υπάρχουν άτομα τα οποία να μπορούν να ανταπεξέλθουν σε τυχόν προβλήματα που μπορεί να προκύψουν μέσα σε μια ομάδα. Έτσι σαν αποτέλεσμα προκύπτει ότι η αναπτυξιακή πολιτική των τραπεζών αποσκοπεί σε μια δημιουργία περιβάλλοντος το οποίο εστιάζει στην μάθηση και στον δομικό επανασχεδιασμό. Στόχος βασικός είναι η ανταγωνιστικότητα και η οργανωσιακή ανανέωση.

1.6 Η Αρχή Λειτουργίας των Εμπορικών Τραπεζών

Σχετικά με τις αρχές λειτουργίας των εμπορικών λειτουργία των τραπεζών αλλά και γενικότερα του τραπεζικού κλάδου μέσα στη δεκαετία του 1950, άρχισαν να εμφανίζονται σιγά σιγά τα πρώτα δείγματα της χρηματοοικονομικής και της εμπορικής τους λειτουργίας. Ο βασικότερος λόγος ήταν ότι η παγκόσμια οικονομική

²⁷ Γκίγκας, Δ., 2008, "Χρηματοοικονομική Λογιστική IFRS", Εκδόσεις Κράτση, Αθήνα

ύφεση του 1930 και ο δεύτερος παγκόσμιος πόλεμος εμπόδισαν την παγκόσμια ανάπτυξη των πολυεθνικών εταιρειών. Γεγονότα όπως η συμφωνία του Bretton Woods και η σταθεροποίηση των συναλλαγματικών ισοτιμιών έφεραν μια σημαντική αλλαγή. Η απότομη και ραγδαία αύξηση στο χώρο των εμπορικών τραπεζών προκλήθηκε από δυο βασικούς παράγοντες²⁸:

Αύξηση των πολυεθνικών επιχειρήσεων

Μέσα από αυτήν την παγκόσμια αύξηση μετά τον παγκόσμιο πόλεμο, προκλήθηκε στο εξωτερικό η εμπορική δραστηριότητα. Στα πλαίσια του συγκεκριμένου πεδίου των πολυεθνικών εταιρειών, οι τράπεζες έπρεπε να ακολουθήσουν τις θυγατρικές αυτών με στόχο να διατηρήσουν την πλεονεκτική σχέση που είχαν ήδη δημιουργήσει και ταυτόχρονα να ανταπεξέλθουν στον ανταγωνισμό. Η πολιτική προστασίας την οποία και εφάρμοσαν αποτέλεσε μια από τις βασικές αιτίες για την αύξηση των πολυεθνικών επιχειρήσεων. Τη εφάρμοσαν οι περισσότερες κυβερνήσεις και είχε σαν αποτέλεσμα την ελεύθερη ανάπτυξη του εμπορίου.

Ανάπτυξη της αγοράς του ευρωσυναλλάγματος

Εννοείται η απελευθέρωση του οποιοδήποτε νομίσματος το οποίο και χρησιμοποιείται για δημιουργία συναλλαγών από την χώρα έκδοσης σε μια χώρα διαφορετική. Αφορά τις συναλλαγές οι οποίες γίνονται ανάμεσα σε διαφορετικά νομίσματα και ονομάζεται ευροαγορά. Από τα πλεονάσματα των δολαρίων τα οποία και είχαν οι πολυεθνικές εμφανίσθηκαν και οι πρώτες αυτές αγορές. Για παράδειγμα, στο Λονδίνο υπήρχαν τέτοιες επιχειρήσεις μιας και η χώρα αυτή αποτελούσε το κέντρο για να αναπτυχθεί μια τέτοια αγορά παγκοσμίως. Επίσης το έλλειμμα του ισοζυγίου πληρωμών στις ΗΠΑ ήταν ένας άλλος σημαντικός παράγοντας της αύξησης καθώς και οι περιορισμοί από την αμερικάνικη κυβέρνηση στο τραπεζικό σύστημα.

Ανάπτυξη της αγοράς ευρωχρεογράφων

²⁸ Γκίγκας, Δ., 2008, "Χρηματοοικονομική Λογιστική IFRS", Εκδόσεις Κράτση, Αθήνα

Είναι μια διεθνής κεφαλαιαγορά η οποία σχετίζεται με μακροπρόθεσμες ομολογίες. Η χώρα έκδοσης αυτών, η χώρα διαπραγμάτευσης και το νόμισμα το οποίο εκφράζει αυτά είναι τα χαρακτηριστικά τα οποία διακρίνουν τα συγκεκριμένα ομόλογα. Οι κατηγορίες στις οποίες διακρίνονται τα διεθνή ομόλογα είναι τα ξένα, τα ευρωομόλογα και τα παγκόσμια.

Δημιουργία αγοράς πιστώσεων

Το 1970 το πιο ίσως σημαντικό πρόβλημα το οποίο αντιμετώπιζε η εμπορική διεθνής τραπεζική ήταν αυτό της παροχής δανείων με μακροπρόθεσμους στόχους. Το επιτόκιο τους ήταν σταθερό και αυτό ήταν κάτι το οποίο οι τράπεζες δεν το ήθελαν αφού ο ολοένα αυξανόμενος πληθωρισμός και τα βραχυπρόθεσμα επιτόκια του ευρωσυναλλάγματος ήταν σημαντικοί παράγοντες. Το πρόβλημα λύθηκε από την εμφάνιση των κοινοπρακτικών ευρωπιστώσεων με κυμαινόμενο επιτόκιο. Οι απότομες διακυμάνσεις του πληθωρισμού λύθηκαν. Μέσα από αυτό το πλαίσιο, οι τράπεζες μπόρεσαν και προχώρησαν σε διεθνείς συνεργασίες και απέκτησαν το πλεονέκτημα του ανταγωνισμού σε σχέση με τις εγχώριες εμπορικές τράπεζες.

Έτσι δημιουργήθηκαν δίκτυα εμπορικών τραπεζών τα οποία στο εξωτερικό δημιούργησαν και τις συνεργασίες με επιχειρήσεις προκειμένου να διοχετευτεί ρευστότητα σε δάνεια με αυτή τη μορφή. Πρέπει όμως να σημειωθεί ότι η παρουσία και η χρήση των δημοσίων σχέσεων και της επικοινωνίας ήταν απαραίτητη. Ειδικά μετά την αύξηση του πληθυσμού, των πόλεων, της μαζικής παραγωγής και της βιομηχανικής παραγωγής. Αλλά και της ποσότητας των παραγόμενων αγαθών και την επέκταση των δρόμων και σιδηροδρόμων. Στην πραγματικότητα δεν είναι τίποτε άλλο από μια συνεχή μεταβαλλόμενη διαδικασία η οποία χαρακτηρίζεται από νέα προϊόντα και τεχνικές επικοινωνίας. Τεχνικές που αποσκοπούν σε ανταλλαγές ανάμεσα σε διεθνείς αγορές και σε εγχώριους τραπεζικούς ομίλους²⁹.

1.7 Βασικές Λειτουργίες Χρηματοοικονομικών και Εμπορικών Τραπεζών

Σαν βασικές λειτουργίες των εμπορικών και χρηματοοικονομικών τραπεζών αναφέρονται η χρηματική και η πιστωτική. Χρηματική είναι αυτή που προχωρά σε

²⁹ Ντζανάτος Δ., 2008, Τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα με Απλά Λόγια και οι Διαφορές τους από τα Ελληνικά, Εκδόσεις Καστανιώτη, Αθήνα

διευκόλυνση χρηματικών συναλλαγών αφού έχει τη δυνατότητα να δώσει το χρηματικό ποσό. Το ποσό αυτό το διαχειρίζεται κάποιο χρηματοπιστωτικό ίδρυμα η κεντρική τράπεζα καθώς και ένα σύστημα από πληρωμές και εκκαθαρίσεις συναλλαγών (Παπούλιας 2001). Ότι αφορά την χρηματοοικονομική και εμπορική τραπεζική σε διεθνές επίπεδο μπορεί και προχωρά σε χρηματική λειτουργία, αφού παρέχει χρηματικά μέσα πληρωμών καθώς και διεθνή συστήματα πληρωμών και εκκαθάριση συναλλαγών. Η χρηματική λειτουργία σε διεθνές επίπεδο εκπληρώνεται από την χρηματοοικονομική και την εμπορική τραπεζική.

Αυτό γίνεται με το να παρέχονται διεθνή χρηματικά ποσά μέσα από πληρωμές αλλά και με εκκαθαρίσεις συναλλαγών. Το διεθνές νομισματικό σύστημα είναι αυτό που εκπληρώνει τα παραπάνω και είναι αυτό που επικρατεί σε κάθε γεωγραφική περιοχή ή σε κάθε χρονική περίοδο. Δηλαδή μόνο στο πλαίσιο του υπάρχοντος νομισματικού συστήματος γίνεται και η χρηματική λειτουργία των χρηματοοικονομικών εμπορικών τραπεζών. Αυτό σημαίνει από τη μια πλευρά στην παροχή κάποιου διεθνούς χρηματικού ποσού και από την άλλη στην μετατροπή του εθνικού νομίσματος³⁰.

Έπειτα από την οικονομική και νομισματική ενοποίηση της Ευρώπης, ολόκληρο το σύστημα και η λειτουργία των εμπορικών τραπεζών άλλαξε. Από τις εθνικές τράπεζες έχει αφαιρεθεί στις μέρες μας η χρηματική λειτουργία και ασκείται μόνο σε διεθνές επίπεδο από το ευρωπαϊκό σύστημα κεντρικών τραπεζών. Η διαδικασία της πιστωτικής λειτουργίας είναι η διαμεσολάβηση των πλεονασματικών και των ελλειμματικών οικονομικών μονάδων προκειμένου να γίνει η μεταφορά και η σωστή κατανομή των χρηματοδοτικών πόρων. Ο τρόπος με τον οποίο γίνεται η διαμεσολάβηση ανάμεσα σε κράτη είναι ο παραδοσιακός χωρίς αυτή του χρηματοπιστωτικού ενδιάμεσου.

Θα πρέπει να σημειωθεί επίσης πως από το 1970 και έπειτα, μεγάλη αύξηση σημείωσε και η διαμεσολάβηση ανάμεσα σε κράτη και ιδιωτικές επιχειρήσεις. Η ανακύκλωση του πετροδολαρίου αποτέλεσε σημαντικό λόγο για κάτι τέτοιο. Η μορφή αυτή πραγματοποιείται μέσω ευρωπαϊκών ή με την εγκατάσταση ξένων τραπεζών

³⁰ Βρουστούρης Π., 2012, Χρηματοοικονομικά Περιουσιακά Στοιχεία και Χρηματοοικονομικές Υποχρεώσεις σύμφωνα με τα ΔΛΠ, Εκδόσεις Περιοδικό Λογιστής, Τεύχος 121

στην ελλειμματική χώρα. Τα τελευταία χρόνια είναι πολύ γνωστή και η διαμεσολάβηση ανάμεσα σε επιχειρήσεις. Σύμφωνα με τις παραπάνω δυο μορφές γίνεται και αυτή ή και μέσω της ανάπτυξης διασυνοριακών εμπορικών τραπεζικών συναλλαγών. Έτσι λοιπόν συμπερασματικά στην ανακατανομή ή στην συνολική εμπορική ρευστότητα οφείλεται η χρηματοοικονομική διαμεσολάβηση. Αλλά και στα διεθνή κεφάλαια ανάμεσα στις χώρες. Όλες εκείνες οι δραστηριότητες χρηματοοικονομικής διαμεσολάβησης είναι δραστηριότητες της εμπορικής χρηματοοικονομίας. Αυτές οι δραστηριότητες διεξάγονται με³¹:

- Τη δημιουργία και διαχείριση κάποιου εμπορικού και χρηματικού μέσου
- Τη διαμεσολάβηση στη μετατροπή από κάποιο εθνικό νόμισμα σε ένα άλλο
- Τη μεταφορά κεφαλαίων στις ελλειμματικές μονάδες μιας χώρας από μια άλλη και τις πλεονασματικές της μονάδες. Η χώρα εγκατάστασης δεν «παίζει» ρόλο.
- Με τη διαμεσολάβηση μόνο στο πλαίσιο ενός εθνικού χρηματοπιστωτικού συστήματος από κάποιο ίδρυμα το οποίο έρχεται από διαφορετική χώρα.

1.8 Ενδεικτικοί Κίνδυνοι που Αντιμετωπίζουν οι Εμπορικές Τράπεζες

Ως κίνδυνος χρηματοοικονομικών συναλλαγών, ορίζεται η μεταβλητότητα των πιθανών αποτελεσμάτων μιας οικονομικής πράξης ή συναλλαγής. Με άλλα λόγια, το αποτέλεσμα δεν μπορεί να προβλεφτεί ακριβώς και έτσι υπάρχει αβεβαιότητα.

Γενικότερα οι τραπεζικοί κίνδυνοι που μπορεί να αντιμετωπίσει μια εμπορική τράπεζα κατά τις χρηματοοικονομικές της συναλλαγές, ταξινομούνται σε τρεις κατηγορίες³²:

Πιστωτικός κίνδυνος

Σχετίζεται με την πιστοληπτική ικανότητα των δανειζόμενων. Αναφέρεται βέβαια στη πιθανή ζημιά που μπορεί να εμφανισθεί σε κάποιον εμπορικό τραπεζικό οργανισμό. Έτσι ανάλογα με τη ζημιά που μπορεί να δημιουργηθεί, εξαρτάται και ο πιστωτικός κίνδυνος είτε από αθέτηση συμφωνίας από τον δανειζόμενο η από αφερεγγυότητα. Ανάλογα όμως και από το είδος της συναλλαγής εξαρτάται και ο

³¹ Γκίγκας, Δ., 2008, "Χρηματοοικονομική Λογιστική IFRS", Εκδόσεις Κράτη, Αθήνα

³² Αγιοσμυρνάκης, Βλ., (2006), "Διεθνείς οικονομικές σχέσεις", Εκδόσεις Rosili

κίνδυνος, παρ' όλα αυτά όμως ο συγκεκριμένος ορισμός δίνει έμφαση στην ποιότητα και στην ποσότητα του κινδύνου. Οι υποκατηγορίες του πιστωτικού κινδύνου είναι οι :

- Κίνδυνος αφερεγγυότητας. Αφορά την αθέτηση συμφωνίας ή κάποιας εξόφλησης αφού την προγραμματισμένη περίοδο δεν εξοφλείται. Συνήθως το χρονικό διάστημα είναι 3 μήνες.
- Κίνδυνος χώρας. Είναι η αδυναμία αποπληρωμής δημόσιου χρέους.
- Κίνδυνος αντισυμβαλλόμενων. Είναι η αθέτηση των υποχρεώσεων από τον αντισυμβαλλόμενο.
- Κίνδυνος έκθεσης σαν αποτέλεσμα μελλοντικής αφερεγγυότητας. Δεν είναι κάποιος σημαντικός και κάποιες φορές και μηδενικός. Μόνο σε περίπτωση παραγώγων προϊόντων είναι σοβαρός.
- Κίνδυνος ανάκτησης. Εννοείται η ανάκτηση μέρους της ζημίας σε αφερεγγυότητα η οποία δεν είναι προβλέψιμη. Έχει να κάνει με τον τύπο αφερεγγυότητας και άλλους παράγοντες όπως εγγυήσεις και τον τύπο τους.

Κίνδυνος αγοράς

Τις πολλές φορές ο κίνδυνος αγοράς ταυτίζεται με τις μεταβολές των τιμών των περιουσιακών στοιχείων αλλά και με το μέγεθος της μεταβολής αυτών. Στη μεταβλητότητα των παραμέτρων της αγοράς βασίζεται η αποτίμησή του και ειδικά των επιτοκίων, των συναλλαγματικών ισοτιμιών, των χρηματιστηριακών δεικτών και μετοχών στη ρευστότητα της αγοράς.

Επίσης, είναι δυνατό κάποιες φορές από μια ενδεχόμενη μεταβολή αξίας χρεογράφων να δημιουργηθεί ο κίνδυνος αγοράς. Έτσι σαν αποτέλεσμα προκαλούνται ζημίες στην επιχείρηση. Έτσι σαν ορισμός, δίνεται η απόκλιση της πραγματοποιούμενης απόδοσης ή και της τιμής του χρεογράφου από τη απόδοση που αναμένεται ή την τιμή. Από τον υπολογισμό της κατανομής των πιθανοτήτων υπολογίζεται και το ύψος του κινδύνου. Αναλυτικά δίνονται οι κίνδυνοι της αγοράς :

- Κίνδυνος επενδυτικής θέσης. Ο κίνδυνος αυτός αναλύεται σε επιμέρους ανάλογα με το είδος του αξιόγραφου το οποίο το ίδρυμα έχει σε σχέση με το κίνδυνο θέσης σε χρεωστικούς τίτλους, σε μετοχές, σε παράγωγα και σε αναδοχή έκδοσης τίτλων.

- Κίνδυνος διακανονισμού και αντισυμβαλλόμενων. Εδώ αναφέρεται ο κίνδυνος εκκαθάρισης συναλλαγής και ο κίνδυνος αντισυμβαλλομένων.

Λειτουργικός κίνδυνος

Ο κίνδυνος αυτός σχετίζεται με τα πληροφοριακά συστήματα και την μη ορθή τους λειτουργία, τα συστήματα reporting και τους εσωτερικούς κανόνες παρακολούθησης διαχείρισης κινδύνου. Χωρίζονται σε ουσιαστικοί και σε σημαντικούς. Μπορούν να εμφανισθούν σε τεχνικό επίπεδο είτε σε επίπεδο οργανωτικής δομής παρακολούθησης κινδύνων. Στην πρώτη περίπτωση υπάρχει κίνδυνος διακανονισμού ή ο κίνδυνος που μπορεί να προκληθεί από αδυναμία συμψηφισμού κάποιων εμπορικών συναλλαγών. Στη δεύτερη περίπτωση χρειάζεται ο διαχωρισμός του τμήματος που θα αναλάβει αυτόν τον κίνδυνο, και του τμήματος του εσωτερικού ελέγχου.

1.9 Διαχείριση Χρηματοοικονομικών Κινδύνων από Μέρους των Εμπορικών Τραπεζών στις Μέρες μας και εν Μέσω Παγκόσμιας Οικονομικής Κρίσης

Την τελευταία δεκαετία οι εμπορικές τράπεζες σημείωσαν μια σημαντική άνοδο και ουσιαστικά δημιούργησαν σημαντικά κέρδη για αυτές. Η άνοδος αυτή προέρχεται από χρηματοοικονομικές συναλλαγές αυτών των τραπεζών. Ο ανταγωνισμός που υπάρχει στον τραπεζικό τομέα είναι μεγάλος και συνεχώς μειώνονται τα spreads μέσα στην Ελλάδα, αλλά αυτό μέχρι τον Ιανουάριο του 2010 όπου και ξέσπασε η οικονομική κρίση. Οι δραστηριότητες οι οποίες είχαν επενδυθεί τόσο από τις τράπεζες στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό έως τότε, υπολογίζονται σε 8 δις ευρώ. Η προοπτικές που έχουν οι ελληνικές εμπορικές τράπεζες έχουν από καιρό εκτιμηθεί από την τραπεζική αγορά αντίστοιχα³³.

Έτσι σαν αποτέλεσμα είναι φανερό ότι οι ελληνικές τράπεζες μπορούσαν να έχουν μια άμεση σχέση με τους κινδύνους οι οποίοι θα τις έφερνε αντιμέτωπες με τους τραπεζικούς οργανισμούς και κάποιες φορές με μεγάλες ζημιές στο τραπεζικό

³³ Βρουστούρης Π., 2012, Χρηματοοικονομικά Περιουσιακά Στοιχεία και Χρηματοοικονομικές Υποχρεώσεις σύμφωνα με τα ΔΛΠ, Εκδόσεις Περιοδικό Λογιστής, Τεύχος 121

σύστημα και στις χρηματοοικονομικές αναλύσεις. Οι κατηγορίες στις οποίες χωρίζονται οι βασικοί αυτοί κίνδυνοι είναι ουσιαστικά τέσσερις (4)³⁴:

- Πιστωτικός κίνδυνος ο οποίος μειώνει το μέσο spreads
- Ένταση ανταγωνισμού μέσω της οποίας συμπιέζονται τα spreads ή και όγκοι συναλλαγών
- Κίνδυνος χώρας ο οποίος επηρεάζει τις επενδύσεις και την απόδοσή τους αλλά και δημιουργεί προβλήματα σε υποτίμηση νομίσματος και πολιτικά προβλήματα.
- Κίνδυνος αρχικής τοποθέτησης. Φυσικά και εδώ επηρεάζεται η επένδυση σε μια Τρίτη χώρα και υπάρχει δυσανάλογη αύξηση του αρχικού κόστους.

Βέβαια, σε καμία περίπτωση οι παραπάνω κίνδυνοι δεν είναι ασφαλίσιμοι και αντισταθμίσιμοι. Είναι η πεμπτούσια της επιχειρηματικότητας μέσα από τους απαραίτητους επιχειρησιακούς όρους. Θα πρέπει βέβαια να σημειωθεί πως μείωση των επιπτώσεων του πιστωτικού και του ανταγωνιστικού κινδύνου μπορεί να οδηγήσουν η συνεχής ανάπτυξη, η ενεργή διαχείριση δανειακού χαρτοφυλακίου και η βελτιστοποίηση των λειτουργιών. Μόνο μέσα από μια ώριμη επένδυση είναι δυνατό να φανού οι κίνδυνοι που απειλούν τη Ελλάδα στο τομέα των εμπορικών τραπεζών. Αμέσως όμως τίθεται και το ερώτημα που έχει σχέση με το βαθμό στον οποίο οι Ελληνικές εμπορικές τράπεζες έχουν να αντιμετωπίσουν ένα μεγάλο ρίσκο σε σχέση με τις μελλοντικές αποδόσεις και το ρίσκο που αυτές θα δημιουργούσαν το 2010³⁵.

Αν και ο κίνδυνος για τις βαλκανικές χώρες είναι μικρός. Ο μοναδικός κίνδυνος που υπάρχει είναι αυτός του συναλλαγματικού όπου σε αυτές τις χώρες υπάρχει η πιθανότητα υποτίμησης του νομίσματος. Έτσι είναι απαραίτητο να εφαρμοσθεί μια στρατηγική συγκροτημένη με σκοπό να περιορισθούν οι κίνδυνοι. Έτσι οι Ελληνικές τράπεζες θα είναι αναγκασμένες να συσσωρεύσουν σοβαρό ανταγωνισμό εντός της χώρας. Ο πιστωτικό κίνδυνος θα πρέπει να πρέπει να αντιμετωπισθεί με τέτοιο

³⁴ Αγιοσμυρνάκης, Βλ., (2006), "Διεθνείς οικονομικές σχέσεις", Εκδόσεις Rosili

³⁵ Αγιοσμυρνάκης, Βλ., (2006), "Διεθνείς οικονομικές σχέσεις", Εκδόσεις Rosili

τρόπο ώστε να περιορισθεί και να είναι δυνατή η διαχείριση των παραπάνω κινδύνων από την μεριά των τραπεζών.

Αποτελεί γεγονός επίσης πως ο κλάδος των εμπορικών τραπεζών εμφανίζει μια πολύ γρήγορη ανάπτυξη την τελευταία δεκαετία και η οποία προέρχεται από τις διάφορες χρηματοοικονομικές τους συναλλαγές. Ο ανταγωνισμός αυτός και σύμφωνα με τις πηγές των τραπεζών, εντείνεται συνεχώς και μειώνει τα spreads εντός Ελλάδος έως βέβαια τη στιγμή που ξέσπασε η οικονομική κρίση τον Ιανουάριο του έτους 2010. Η ύπαρξη πολλών εμπορικών τραπεζών τόσο στον Ελληνικό χώρο όσο και στον διεθνή, οι οποίες έχουν επενδύσει περί τα 8 δισεκατομμύρια ευρώ σε τραπεζικές δραστηριότητες σε διάφορες χώρες ανά τον κόσμο, παρουσιάζουν να έχουν μια αρκετά χαμηλή απόδοση εντός του έτους 2009.

Για το λόγο αυτό θεωρείται αναγκαία η εφαρμογή μιας συγκροτημένης στρατηγικής και ενεργητικής διοίκησης η οποία μπορεί να περιορίσει τους κινδύνους της σημερινής οικονομικής κρίσης, χωρίς όμως να αντισταθμιστούν πλήρως. Καθώς λοιπόν οι Ελληνικές εμπορικές τράπεζες βρίσκονται σε επεκτατική τροχιά εντός και εκτός Ελλάδος, θα είναι πάντα αναγκασμένες να συσσωρεύσουν σοβαρό ανταγωνισμό εντός της χώρας αλλά και κινδύνων που θα ξεπερνούν τις αναμενόμενες επιδόσεις. Η πραγματικότητα και η διαχείριση του πιστωτικού κινδύνου λόγω της παγκόσμιας οικονομικής πρέπει να είναι τέτοιες ώστε να περιορίζουν τον πιστωτικό κίνδυνο και να καταστεί δυνατή την έγκαιρη και αποτελεσματική διαχείριση κινδύνων εκ μέρους των τραπεζών εντός και των επόμενων χρόνων³⁶.

1.10 Διαφορές Ορκωτού Ελεγκτή από Εσωτερικό Ελεγκτή

³⁶ Αγιοσμυρνάκης, Βλ., (2006), “Διεθνείς οικονομικές σχέσεις”, Εκδόσεις Rosili

Αναφερόμενοι στις διαφορές του Ορκωτού από τον Εσωτερικό Ελεγκτή, θα λέγαμε πως ο ρόλος και οι αρμοδιότητες του Ορκωτού ελεγκτή εντός της επιχείρησης, παρουσιάζονται ως εξής.

- Ο Ορκωτός Ελεγκτής σε σύγκριση με τον Εσωτερικό Ελεγκτή, υποχρεώνεται να υποβάλλει στη Γενική Συνέλευση των μετόχων ή εταίρων, από την οποία ανατέθηκε σ' αυτόν η διενέργεια ελέγχου, το «πιστοποιητικό ελέγχου», το οποίο πρέπει να περιλαμβάνει όσα ορίζονται από το και το οποίο απέχει τη θέση της εκθέσεως ελέγχου που προβλέπεται από το άρθρο αυτό. Διαπιστώσεις του Ορκωτού Ελεγκτή οι οποίες δεν επηρεάζουν την οικονομική κατάσταση και τα αποτελέσματα χρήσεως, όπως αυτά προκύπτουν από τις δημοσιευόμενες αντίστοιχες λογιστικές καταστάσεις (Ισολογισμός, Αποτελέσματα Χρήσεως και Διάθεση Κερδών κ.λ.π.) ή παρατηρήσεις του για τη βελτίωση του συστήματος οργανώσεως ή λειτουργίας της εταιρείας, γνωστοποιούνται προς τη διοίκηση της ελεγχόμενης μονάδας με τις σχετικές υποδείξεις. Το εκδιδόμενο πιστοποιητικό ή έκθεση ελέγχου κοινοποιείται και στο διοικητικό συμβούλιο ή τον διαχειριστή της ελεγχόμενης μονάδας
- Ο Ορκωτός Ελεγκτής που διενήργησε τον έλεγχο της διαχειρίσεως Οργανισμών ή Επιχειρήσεων, το Κεφάλαιο των οποίων ανήκει κατά πλειοψηφία στο Δημόσιο, υποβάλλει στο Διοικητικό Συμβούλιο του Οργανισμού ή της Επιχειρήσεως και στον αρμόδιο σε κάθε περίπτωση Υπουργό έκθεση με τα πορίσματα του ελέγχου και τις αναγκαίες υποδείξεις. Αν υποβάλλεται στην εποπτεύουσα αρχή, αντίγραφο του «πιστοποιητικού» ή της «εκθέσεως» ελέγχου υποβάλλονται και στο Εποπτικό Συμβούλιο
- Ο Ορκωτός Ελεγκτής σε σύγκριση με τον Εσωτερικό Ελεγκτή, καθορίζει την έκταση του ελέγχου του σύμφωνα με τις απαιτήσεις του άρθρου 37 του Κ.Ν. 2190/1920, των επαγγελματικών κανόνων και Ελεγκτικών προτύπων
- Ο έλεγχος πρέπει να καλύπτει επαρκώς όλες τις πτυχές της ελεγχόμενης μονάδας που σχετίζονται με τις ελεγχόμενες οικονομικές καταστάσεις.
- Για να διαμορφώσει το πόρισμά του επί των οικονομικών καταστάσεων, ο Ορκωτός Ελεγκτής σε σύγκριση με τον Εσωτερικό Ελεγκτή, πρέπει να διαπιστώνει την επάρκεια και αξιοπιστία των λογιστικών βιβλίων και στοιχείων καθώς και των άλλων πηγών πληροφοριών στις οποίες βασίζεται η σύνταξη των οικονομικών καταστάσεων.

Κατά την διαμόρφωση του πορίσματός του ο Ορκωτός Ελεγκτής σε σύγκριση με τον Εσωτερικό Ελεγκτή, αξιολογεί την αξιοπιστία και επάρκεια των πληροφοριών που περιέχονται στα λογιστικά βιβλία και στοιχεία και στις άλλες πηγές πληροφοριών με

- Την μελέτη και αξιολόγηση των λογιστικών συστημάτων και των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου επί των οποίων έχει πρόθεση να βασίζει την εξέταση τούτων για να καθορίσει την φύση, έκταση και εφαρμογή των Ελεγκτικών διαδικασιών και τεκμηριώσεων
- Την διενέργεια ελέγχων, την εξασφάλιση επεξηγήσεων και την εφαρμογή επαληθευτικών διαδικασιών επί των λογιστικών πράξεων και των υπολοίπων των λογαριασμών, στον βαθμό που κρίνει σε κάθε περίπτωση αναγκαίο.□□

Ο Ορκωτός Ελεγκτής κρίνει αν οι σχετικές πληροφορίες και τα πραγματικά δεδομένα απεικονίζονται ακριβοδίκαια με

- Την αντιπαράθεση των οικονομικών καταστάσεων προς τα λογιστικά βιβλία και στοιχεία και τις άλλες πηγές πληροφοριών.
- Την κριτική εξέταση των αποφάσεων της διοικήσεως που σχετίζονται με την σύνταξη των οικονομικών καταστάσεων.
- Ο Ορκωτός Ελεγκτής αξιολογεί την επιλογή και την συνεπή ή μη εφαρμογή των λογιστικών αρχών, τον τρόπο ταξινομήσεως των πληροφοριών και πραγματικών δεδομένων και την επάρκεια και πληρότητα των παρεχομένων στοιχείων.□□
- Οι τυχόν περιορισμοί στην έκταση του ελέγχου των οικονομικών καταστάσεων, που εμποδίζουν τον Ορκωτό Ελεγκτή να διατυπώσει το πόρισμά του χωρίς επιφυλάξεις, πρέπει ν' αναφέρονται ρητά στο πιστοποιητικό ή την έκθεση ελέγχου.
- Στο τμήμα του πιστοποιητικού ή της εκθέσεως ελέγχου, όπου διατυπώνεται το πόρισμα του Ορκωτού Ελεγκτή, θα πρέπει να προκύπτει κατά τρόπο σαφή ότι ο Ορκωτός Ελεγκτής καταλήγει στο πόρισμά του με ή χωρίς επιφυλάξεις, ή ότι ούτος δεν είναι σε θέση να καταλήξει σε πόρισμα επί των οικονομικών καταστάσεων. Το πιστοποιητικό ή η έκθεση ελέγχου υπογράφονται από τον Ορκωτό Ελεγκτή.

- Οι ενεργούντες έλεγχο ή πραγματογνωμοσύνη, κατά τις διατάξεις του άρθρου 3 του παρόντος, Ορκωτοί Ελεγκτές έχουν το δικαίωμα κατά την διάρκεια της εκτελέσεως του έργου τους και σε οποιοδήποτε χρόνο κρίνουν αναγκαίο να συνεπικουρούνται από Επίκουρους, Δόκιμους και Ασκούμενους Ορκωτούς Ελεγκτές, να λαμβάνουν γνώση και να ελέγχουν οποιοδήποτε βιβλίο ή λογαριασμό ή τα στοιχεία που περιέχονται σε ηλεκτρονικό υπολογιστή και κρίνονται αναγκαία για την συναγωγή του πορίσματος τους.
- Επίσης μπορούν να ζητήσουν οποιαδήποτε συμπληρωματικά στοιχεία ή πληροφορίες και διευκρινήσεις από όργανα διοικήσεως ή τα στελέχη και τους υπαλλήλους της ελεγχόμενης μονάδας κ.λ.π. που είναι αναγκαίες για την διακρίβωση των εξαγομένων αποτελεσμάτων
- Ο Ορκωτός Ελεγκτής σε σύγκριση με τον Εσωτερικό Ελεγκτή, υποχρεούται να τηρεί απόλυτη εχεμύθεια περί των όσων λαμβάνει γνώση κατά την άσκηση των καθηκόντων του. Την υποχρέωση αυτή έχουν επίσης τόσο το ελεγκτικό όσο και το λοιπό προσωπικό που απασχολεί ο Ορκωτός Ελεγκτής.

2. Κεφάλαιο 2: Εφαρμογή των ΔΛΠ στις Ελληνικές Επιχειρήσεις και Σύγκριση με τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα (ΕΛΠ)

2.1 Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα και Εφαρμογή Αυτών στις Ελληνικές Επιχειρήσεις

Είναι σημαντικό να αναφερθεί πως η «εικόνα» μιας επιχείρησης και με με βάση την εικόνα των ΔΛΠ της, θεωρείται σχεδόν πάντα έτοιμη και καλύτερη να λειτουργήσει στην αγορά και δη στην Ελληνική, από ότι με τα ελληνικά λογιστικά πρότυπα. Το Ελληνικό Λογιστικό Σχέδιο στηρίχθηκε στη φιλοσοφία του γαλλικού μοντέλου, ενώ από το 2006 και έπειτα τηρείται το σχέδιο των λογαριασμών, αλλά ακολουθούνται για τη σύνταξη των οικονομικών καταστάσεων οι λογιστικές πρακτικές των Δ.Π.Χ.Α.

Θα πρέπει να αναφερθεί ότι οι λογιστικοί υπολογισμοί δεν ταυτίζονται πάντα με τις φορολογικές απαιτήσεις του κράτους, συνεπώς θα πρέπει να τηρείται το σχέδιο λογαριασμών του Ε.Γ.Λ.Σ., οι λογιστικές πρακτικές των Δ.Π.Χ.Α. για τις οικονομικές καταστάσεις και οι φορολογικοί υπολογισμοί που επιτάσσει ο εμπορικός κώδικας και η ελληνική νομολογία των εταιριών για την καταβολή των φόρων. Επίσης, αξίζει να σημειωθεί ότι η ανάλυση πολλών περαιτέρω βαθμίδων λογαριασμών είναι ενδεικτική και υπάρχουν κενοί λογαριασμοί για τις ανάγκες της κάθε επιχείρησης³⁷.

Οι λογαριασμοί του Ε.Γ.Λ.Σ. ταξινομούνται σε δέκα ομάδες, οι οποίες αριθμούνται κατά τη φυσική σειρά των αριθμών 1 έως 9 και 0. Το σχέδιο για την ομαδοποίηση των λογαριασμών χρησιμοποιεί το κριτήριο του ισολογισμού, οπότε οι ομάδες ένα (1) έως οκτώ (8) αφιερώνονται στη γενική λογιστική, η ομάδα εννέα (9) αφιερώνεται στη αναλυτική λογιστική εκμεταλλεύσεως, η ομάδα δέκα (0) αφιερώνεται στους λογαριασμούς τάξεως. Οι ομάδες που καλύπτουν τις ανάγκες της γενικής λογιστικής (συμπεριλαμβανομένου και των λογαριασμών τάξεως) τμηματοποιούνται και χρησιμοποιούνται ως εξής³⁸:

- οι ομάδες ένα (1) έως πέντε (5) περιλαμβάνουν τους λογαριασμούς του ισολογισμού, δηλαδή εκείνους που στο τέλος της χρήσεως, κατά κανόνα, παρουσιάζουν υπόλοιπα (χρεωστικά ή πιστωτικά) και οι οποία συνθέτουν τον ισολογισμό. Ειδικότερα: στις ομάδες ένα (1) έως τρία (3) περιλαμβάνονται οι λογαριασμοί του ενεργητικού, στις ομάδες τέσσερα (4) έως πέντε (5) περιλαμβάνονται οι λογαριασμοί του παθητικού
- οι ομάδες έξι (6) έως οκτώ (8) περιλαμβάνουν τους αποτελεσματικούς λογαριασμούς, οι οποίοι στο τέλος της χρήσεως μηδενίζονται, με τη μεταφορά των υπολοίπων τους αρχικά στους λογαριασμούς γενικής εκμεταλλεύσεως και αποτελεσμάτων χρήσεως και στη συνέχεια σε λογαριασμούς του ισολογισμού και ειδικότερα: στην έκτη (6) ομάδα περιλαμβάνονται οι λογαριασμοί των οργανικών εξόδων κατ' είδος, στην έβδομη (7) ομάδα περιλαμβάνονται οι λογαριασμοί των οργανικών εσόδων κατ' είδος, στην όγδοη (8) ομάδα

³⁷ Σακέλλης Ι. , 2007, “Σύνταξη των Οικονομικών Καταστάσεων που προβλέπουν τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα με βάση το Ελληνικό Γενικό Λογιστικό Σχέδιο”, Εκδόσεις Κράτη, Αθήνα, 2007

³⁸ Σακέλλης Εμμ., 2009, Ο πανδέκτης του λογιστή, Λογιστικό – Φορολογικό Δίκαιον & Λογιστική, Τρίτη Έκδοση, Εκδόσεις Ε. Σακέλλη

περιλαμβάνονται οι λογαριασμοί των εκτάκτων και ανόργανων εξόδων και εσόδων, αποτελεσμάτων και συνθέσεως, που είναι απαραίτητοι για τον προσδιορισμό και τη διάθεση του αποτελέσματος της χρήσης.

- στην ομάδα δέκα (0) περιλαμβάνονται οι λογαριασμοί τάξεως, με τους οποίους παρέχονται σημαντικές πληροφορίες και χρήσιμα στατιστικά στοιχεία. Οι λογαριασμοί τάξεως είναι λογαριασμοί ειδικής κατηγορίας, στους οποίους απεικονίζονται και παρακολουθούνται χρήσιμες πληροφορίες καθώς και γεγονότα που δημιουργούν νομικές δεσμεύσεις, χωρίς να επιφέρουν άμεση ποσοτική μεταβολή στα περιουσιακά στοιχεία της οικονομικής μονάδας, η οποία όμως (ποσοτική μεταβολή) είναι δυνατό να επέλθει στο μέλλον.
- Οι λογαριασμοί τάξεως λειτουργούν πάντοτε αμοιβαία, κατά ζεύγη λογαριασμών, σε αυτόνομο λογιστικό κύκλωμα της ομάδας δέκα (0), χωρίς να υπάρχει δυνατότητα ταυτόχρονης λειτουργίας τους με τους λογαριασμούς ουσίας της γενικής λογιστικής (ομάδων 1-8) και της αναλυτικής λογιστικής εκμεταλλεύσεως (ομάδας 9). Με τους λογαριασμούς τάξεως παρακολουθούνται κυρίως αλλότρια περιουσιακά στοιχεία. Εγγυήσεις, που λαμβάνονται από την οικονομική μονάδα για την εξασφάλιση των απαιτήσεων της, εγγυήσεις που παραχωρούνται από την οικονομική μονάδα για εξασφάλιση υποχρεώσεων της, αμφοτεροβαρείς και άλλης φύσεως συμβάσεις, κατά το ανεκτέλεστο μέρος τους, διάφορες πληροφορίες και στατιστικά στοιχεία³⁹.

Τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα ή διαφορετικά Ε.Λ.Π, αναφέρονται ουσιαστικά στο Ελληνικό Γενικό Λογιστικό Σχέδιο (Ε.Γ.Λ.Σ., Greek General Chart of Accounts) το οποίο ορίζεται από το Προεδρικό Διάταγμα 1123 του 1980 (Π.Δ. 1123/1980) Είναι σημαντικό να αναφερθεί πως η «εικόνα» μιας επιχείρησης και με βάση την εικόνα των ΔΛΠ της, θεωρείται σχεδόν πάντα έτοιμη και καλύτερη να λειτουργήσει στην αγορά και δη στην Ελληνική, από ότι με τα ελληνικά λογιστικά πρότυπα. Είναι ωστόσο ζήτημα διαφορετικής προσέγγισης.

Τα ελληνικά πρότυπα στηρίζονται στην «*Αρχή της Συντηρητικότητας*», ενώ τα

³⁹ Σακέλλης Ι. , 2007, «*Σύνταξη των Οικονομικών Καταστάσεων που προβλέπουν τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα με βάση το Ελληνικό Γενικό Λογιστικό Σχέδιο*», Εκδόσεις Κράτση, Αθήνα, 2007

ΔΛΠ βασίζονται ουσιαστικά σε ένα σημαντικό βαθμό στις «Εύλογες Αξίες». Στα ΔΛΠ 17 αναλύονται με πολύ μεγάλη λεπτομέρεια τα κριτήρια με τα οποία κατηγοριοποιούνται οι μισθώσεις σε χρηματοδοτικές και λειτουργικές. Επιπλέον έχει εκδοθεί και το IFRIC 4 το οποίο προσπαθεί να δώσει λεπτομερή κριτήρια για το πώς διαχωρίζει κανείς ποιες μισθώσεις ανήκουν σε ποια κατηγορία.

Όπως αναφέρεται, σύμφωνα με το ΔΛΠ 17 υπάρχουν δύο ειδών μισθώσεις, οι χρηματοδοτικές και οι λειτουργικές. Η καθεμία λογιστικοποιείται με εντελώς διαφορετικό τρόπο τόσο στα βιβλία του εκμισθωτή όσο και σε αυτά του μισθωτή. Αναφορικά με τα άυλα πάγια και αποσβέσεις και την καταχώρηση αυτών στα ΔΛΠ και ΕΛΠ από το 2005 έως το 2013, θα λέγαμε πρώτιστα πως το Δ.Λ.Π. 38, προβλέπει την διχοτόμηση των άυλων παγίων και αποσβέσεων σε δύο κατηγορίες⁴⁰:

- Σε καταχωρούμενα στα λογιστικά βιβλία
- Σε μη καταχωρούμενα στα λογιστικά βιβλία.

Στα καταχωρούμενα στα λογιστικά βιβλία, είναι διακριτά τα εξής τρία χαρακτηριστικά⁴¹:

- Η Αναγνωρισιμότητα του Άυλου παγίου.
- Ο Έλεγχος του άυλου παγίου.
- Η Προσπόριση μελλοντικών ωφελειών. □

Τέλος, ένα μεγάλο μέρος στις οικονομικές καταστάσεις των επιχειρήσεων καταλαμβάνει το κεφάλαιο ενσώματα και άυλα περιουσιακά στοιχεία. □ Οι ενσώματες ακινητοποιήσεις βάσει των ΕΛΠ αποτιμώνται με την αξία κτήσεώς τους, ενώ τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα (ΔΛΠ 16) δίνουν το δικαίωμα να αποτιμάται μία ενσώματη ακινητοποίηση με την πραγματική αξία της (fair value), είναι δηλαδή η αξία πώλησης,

⁴⁰ Σακέλλης Εμμ., 2009, Ο πανδέκτης του λογιστή, Λογιστικό – Φορολογικό Δίκαιον & Λογιστική, Τρίτη Έκδοση, Εκδόσεις Ε. Σακέλλη

⁴¹ Grant Th., 2007, Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης – Εξειδικευμένα Θέματα, Αθήνα, Β' τόμος

η οποία υπολογίζεται είτε μέσω πραγματογνωμόνων είτε με τη μέθοδο της αναπροσαρμογής.

2.2 Βασικές Διαφορές ΔΛΠ και ΕΛΠ στις Επιχειρήσεις

2.2.1 Διαφορές στα Άυλα Πάγια και Αποσβέσεις στα Δ.Λ.Π. και Ε.Λ.Π.

Αναφορικά με τα άυλα πάγια και αποσβέσεις και την καταχώρηση αυτών στα ΔΛΠ και ΕΛΠ στις μέρες μας, θα λέγαμε πρώτιστα πως το Δ.Λ.Π. 38, προβλέπει την διχοτόμηση των άυλων παγίων και αποσβέσεων σε δύο κατηγορίες⁴²:

- Σε καταχωρούμενα στα λογιστικά βιβλία
- Σε μη καταχωρούμενα στα λογιστικά βιβλία.

Στα καταχωρούμενα στα λογιστικά βιβλία, είναι διακριτά τα εξής τρία χαρακτηριστικά⁴³:

- Η Αναγνωρισιμότητα του Άυλου παγίου.
- Ο Έλεγχος του άυλου παγίου.
- Η Προσπόριση μελλοντικών ωφελειών. □

Όταν και μόνο ένα από τα παρακάτω στοιχεία, δεν περιγράφει το άυλο πάγιο, αυτό εντάσσεται στην κατηγορία των μη καταχωρούμενων άυλων παγίων, και θεωρείται μέρος της υπεραξίας. Ακολουθεί ο εννοιολογικός προσδιορισμός του κάθε κριτηρίου εκ των τριών⁴⁴:

Η Αναγνωρισιμότητα του Άυλου παγίου και αποσβέσεων

⁴² Σακέλλης Εμμ., 2009, Ο πανδέκτης του λογιστή, Λογιστικό – Φορολογικό Δίκαιον & Λογιστική, Τρίτη Έκδοση, Εκδόσεις Ε. Σακέλλη

⁴³ Grant Th., 2007, Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης – Εξειδικευμένα Θέματα, Αθήνα, Β' τόμος

⁴⁴ Σακέλλης Εμμ., 2009, Ο πανδέκτης του λογιστή, Λογιστικό – Φορολογικό Δίκαιον & Λογιστική, Τρίτη Έκδοση, Εκδόσεις Ε. Σακέλλη

Η αναγνωρισιμότητα αναφέρεται στο κατά πόσο ένα άυλο πάγιο είναι προσδιορίσιμο. «Αναγνωρίσιμο θεωρείται το στοιχείο που έχει ατομικότητα και η επιχείρηση μπορεί να εκμισθώσει, πωλήσει, ανταλλάξει ή να διανείμει τα αναμενόμενα από μελλοντικά οφέλη, χωρίς τη διάθεση των μελλοντικών οικονομικών ωφελειών που απορρέουν από άλλα περιουσιακά στοιχεία, τα οποία χρησιμοποιούνται στην ίδια δραστηριότητα με το άυλο στοιχείο για την απόκτηση εσόδων». Η δυνατότητα διαχωρισμού δεν είναι απαραίτητη για να επιτευχθεί η αναγνωρισιμότητα, καθώς η επιχείρηση δύναται να αναγνωρίσει ένα περιουσιακό στοιχείο και με άλλους τρόπους.

Ο Έλεγχος του άυλου παγίου □ και αποσβέσεων

Ο έλεγχος ενός άυλου παγίου βασίζεται στην δυνατότητα της επιχείρησης να λαμβάνει τα μελλοντικά οικονομικά οφέλη που απορρέουν από τον υποκείμενο πόρο και επίσης να μπορεί να απαγορεύει την πρόσβαση τρίτων, ξένων προς την επιχείρηση, σε αυτά τα οφέλη. Αν και δεν είναι μονόδρομος να υπάρχουν νόμιμα δικαιώματα για να καθίσταται εφικτός ο έλεγχος, η ύπαρξη τους διευκολύνει σημαντικά το έργο του ελέγχου, καθώς τα νόμιμα δικαιώματα προστατεύονται δικαστικά. Παρόλα αυτά, η επιχείρηση είναι δυνατόν να μπορεί να ασκήσει τον έλεγχο αποτελεσματικά και με άλλο τρόπο.

Προσπόριση μελλοντικών ωφελειών

Η τελευταία προϋπόθεση προβλέπει πως η επιχείρηση θα είναι σε θέση στο μέλλον να προσπορίζεται τα οικονομικά οφέλη που θα προέρχονται από την κατοχή του εν λόγω άυλου παγίου. Σε αυτά τα οφέλη εντάσσονται τα έσοδα από πώληση προϊόντων ή υπηρεσιών, η εξοικονόμηση κόστους ή άλλα οφέλη που προέρχονται από τη χρήση του παγίου από την επιχείρηση.

Σχετικά με τις διαφορές στην καταχώρηση των Άυλων Παγίων και αποσβέσεων μεταξύ ΕΓΛΣ και ΔΛΠ από το 2005 έως το 2013, θα λέγαμε πως με βάση τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα, δεν υπάρχουν έξοδα εγκατάστασης. Στην πραγματικότητα όμως, οι λογαριασμοί που περιλαμβάνονταν στα έξοδα εγκατάστασης σύμφωνα με τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα, σε ένα μεγάλο βαθμό, με βάση τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα, μεταφέρονται σε άλλους λογαριασμούς. Έτσι,

π.χ. το λογισμικό δεν ανήκει πλέον στα έξοδα εγκατάστασης, αλλά βάσει του ΔΛΠ 38, παρακολουθείται, στα άυλα πάγια και αποσβέσεις⁴⁵.

Έξοδα που αφορούσαν απόκτηση ακινητοποιήσεων και αποσβένονταν σε διάστημα από ένα έως πέντε χρόνια, τώρα εντάσσονται στο κόστος απόκτησης αυτών των ακινητοποιήσεων και αποσβένονται σύμφωνα με τους συντελεστές απόσβεσής τους. Άλλα έξοδα που εμφανίζονταν στα έξοδα εγκατάστασης, όπως τα έξοδα αύξησης κεφαλαίου, τώρα μειώνουν απευθείας την καθαρή Θέση. Τέλος, έξοδα κεφαλαιοποίησης τόκων ή συναλλαγματικών διαφορών, τώρα μπορούν να εμφανίζονται στο κόστος των παγίων ή των αποθεμάτων που αφορούν και εφόσον είναι πάγια, να αποσβένονται με τους συντελεστές απόσβεσης των παγίων.

Ορισμένοι λογαριασμοί όπως τα έξοδα «αναδιοργάνωσης» που περιλαμβάνονταν στα έξοδα εγκατάστασης και είχαν ένα γενικά ασαφές περιεχόμενο, πρέπει να μεταφέρονται κατευθείαν στα αποτελέσματα, στη χρήση στην οποία πραγματοποιούνται. Το ΔΛΠ 38 περιλαμβάνει αρκετές ενδεικτικές περιπτώσεις εξόδων, τα οποία δεν μπορούν να αποτελέσουν άυλα στοιχεία, αλλά πρέπει να μεταφέρονται στα Αποτελέσματα Χρήσεως. Ορισμένα από αυτά τα στοιχεία που αναφέρονται στο ΔΛΠ 38, ήταν συνήθης πρακτική στην Ελλάδα να μεταφέρονται στα έξοδα εγκατάστασης, να κεφαλαιοποιούνται και να αποσβένονται τμηματικά⁴⁶.

Τα άυλα στοιχεία του ΔΛΠ 38 δεν αφορούν κάθε άυλο που εμφανίζεται στον Ισολογισμό. Π.χ. οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις είναι άυλο πάγιο στοιχείο, αλλά δεν καλύπτονται από το ΔΛΠ 38, αλλά από ειδικό πρότυπο. Η υπεραξία που προέρχεται από τις συνενώσεις και όλοι οι χειρισμοί που την αφορούν, δεν καλύπτεται από το ΔΛΠ 38 αλλά από το ΔΠΧΠ 3 και από το ΔΛΠ 36 για τις απομειώσεις. Για τις συνενώσεις, πρέπει να σημειωθεί ότι αναφερόμαστε μόνο στην υπεραξία που προκύπτει από τη συνένωση και όχι στα άυλα πάγια στοιχεία που αποκτούνται με τη συνένωση. Τα δεύτερα εντάσσονται πια στα άυλα πάγια, είτε στον ενοποιημένο ισολογισμό της εταιρίας αν αφορά εξαγορά, είτε στις ιδιαίτερες

⁴⁵ Γρηγοράκος Γ. Θ., 2008, Ανάλυση – Ερμηνεία του Ελληνικού Γενικού Λογιστικού Σχεδίου, Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, 13η Έκδοση, Αθήνα

⁴⁶ Σακέλλης Εμμ., 2009, Ο πανδέκτης του λογιστή, Λογιστικό – Φορολογικό Δίκαιον & Λογιστική, Τρίτη Έκδοση, Εκδόσεις Ε. Σακέλλη

οικονομικές καταστάσεις της, αν αφορά συγχώνευση⁴⁷.

Υπάρχουν και άυλα πάγια και αποσβέσεις, που δεν αφορούν το ΔΛΠ 38 και συνδέονται με άλλα πρότυπα, όπως με το ΔΛΠ 2 για τα αποθέματα, το ΔΛΠ 11 για τα τεχνικά έργα, το ΔΛΠ 17 για τις μισθώσεις, το ΔΛΠ 19 για τις παροχές σε εργαζόμενους, το ΔΠΧΠ 4 για τις ασφαλιστικές εταιρίες (τα έξοδα πρόσκτησης) κλπ. Υπάρχουν περιπτώσεις, όπου είναι δύσκολο να διαχωριστεί ένα ενσώματο πάγιο, από ένα άυλο πάγιο. Αυτές οι περιπτώσεις αφορούν κυρίως μηχανήματα, τα οποία περιλαμβάνουν και λογισμικό. Σε μερικές περιπτώσεις η αξία του λογισμικού είναι η σημαντική και η αξία του παγίου μικρή ή και μηδαμινή, σε άλλες περιπτώσεις συμβαίνει το αντίστροφο. Ο σωστότερος χειρισμός θα προέβλεπε διαχωρισμό για ένα τέτοιο πάγιο, στο τμήμα που αφορά ενσώματη ακινητοποίηση και στο τμήμα που αφορά άυλο στοιχείο, εφόσον αυτός ο διαχωρισμός είναι εφικτός. Εφόσον δεν είναι δυνατός θα πρέπει να αντιμετωπιστεί λογιστικά με βάση της κατευθύνσεις που δίνονται από το ΔΛΠ 38⁴⁸.

Με το ΔΛΠ 38, όπως γενικά συμβαίνει με τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα, άυλα πάγια μπορεί να έχουν αποκτηθεί και με χρηματοδοτική μίσθωση. Σε μία τέτοια περίπτωση, σύμφωνα με το ΔΛΠ 17 για τις μισθώσεις, τα εν λόγω άυλα πάγια εμφανίζονται στο ενεργητικό από τη στιγμή που αρχίζει η χρηματοδοτική μίσθωση. Ορισμένες περιπτώσεις που αφορούν προφανώς άυλα στοιχεία, όπως δικαιώματα για ταινίες, για DVDs, για CDs και για συγγραφικά και καλλιτεχνικά δικαιώματα, εξαιρούνται ρητώς από το ΔΛΠ 38 και δεν αντιμετωπίζονται με βάση αυτό το πρότυπο⁴⁹.

Τέλος, αναφέρεται με σαφήνεια στο ΔΛΠ 38, κάτι που ίσχυε και με βάση τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα, ότι η υπεραξία που δημιουργείται εσωτερικά από μια εταιρία ή όταν εξετάζουμε ένα όμιλο εσωτερικά από τον όμιλο, δεν είναι άυλο στοιχείο και δεν κεφαλαιοποιείται. Με τον ίδιο τρόπο ορισμένα πάγια που σχετίζονται με την

⁴⁷ Grant Th., 2007, Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης – Εξειδικευμένα Θέματα, Αθήνα, Β' τόμος

⁴⁸ Σακέλλης Εμμ., 2009, Ο πανδέκτης του λογιστή, Λογιστικό – Φορολογικό Δίκαιον & Λογιστική, Τρίτη Έκδοση, Εκδόσεις Ε. Σακέλλη

⁴⁹ Σακέλλης Ι. , 2007, “Σύνταξη των Οικονομικών Καταστάσεων που προβλέπουν τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα με βάση το Ελληνικό Γενικό Λογιστικό Σχέδιο”, Εκδόσεις Κράτση, Αθήνα, 2007

εσωτερικά δημιουργούμενη υπεραξία, επίσης δεν μπορούν να θεωρηθούν σαν άυλα πάγια. Τέτοια άυλα πάγια είναι τα σήματα ή άλλα χαρακτηριστικά του μάρκετινγκ της εταιρίας. Αυτά δεν μπορούν να αποτιμηθούν και να εμφανιστούν με αξίες στις οικονομικές καταστάσεις⁵⁰.

Το ΔΛΠ 38 καθορίζει και τα κριτήρια ώστε να μπορεί κάτι να λογιστεί σαν άυλο πάγιο. Υπάρχουν κάποια γενικά κριτήρια, ενώ για τα άυλα στοιχεία τα οποία δημιουργούνται εσωτερικά από την ίδια την εταιρία, υπάρχουν πάρα πολύ αυστηρότερα κριτήρια. Τα βασικά κριτήρια είναι ότι, για να καταχωρηθεί κάποιο στοιχείο στα άυλα, πρέπει οι εισροές που αναμένονται από αυτό να είναι αφενός πιθανές και αφετέρου να μπορεί να γίνει αξιόπιστη εκτίμηση της αξίας του στοιχείου. Είναι αυτονόητο ότι όταν πρόκειται για κάτι που το αγοράσαμε, γνωρίζουμε το κόστος του, αλλά δεν αρκεί αυτό. Πρέπει να μπορέσουμε να εκτιμήσουμε ότι οι πιθανές εισροές θα καλύψουν ή θα υπερκαλύψουν αυτό το κόστος.

Τα άυλα στοιχεία και οι αποσβέσεις στοιχεία χωρίζονται σε δύο μεγάλες κατηγορίες. Σε αυτά που αποκτούμε με αγορά από τρίτους ή μέσω συνενώσεων και σε αυτά τα οποία δημιουργούνται εσωτερικά από την εταιρία. Τα εσωτερικά δημιουργούμενα άυλα στοιχεία, στην ελληνική πραγματικότητα είναι σχετικά λίγα. Στο εξωτερικό όμως, σε επιχειρήσεις οι οποίες επενδύουν σημαντικά ποσά στην έρευνα, είναι σημαντικά.

Για αυτά τα εσωτερικά δημιουργούμενα στοιχεία, τα κόστη διαχωρίζονται σε δύο φάσεις, σε δύο κατηγορίες. Στη φάση της έρευνας και στη φάση της ανάπτυξης. Το ΔΛΠ 38 ορίζει με σαφήνεια τι περιλαμβάνει η φάση της έρευνας και τι περιλαμβάνει εκείνη της ανάπτυξης. Τα κόστη που αφορούν έρευνα, με βάση το ΔΛΠ 38 μεταφέρονται σε βάρος των αποτελεσμάτων στη χρονιά στην οποία γίνονται. Είναι δηλαδή το κόστος που εμφανίζεται στη λειτουργία της έρευνας και ανάπτυξης.

Η καταχώρηση των άυλων στοιχείων αρχικά γίνεται στο κόστος, που περιλαμβάνει το συνολικό κόστος, με βάση τη λογική που διέπει τα ΔΛΠ και όχι μόνο την τιμολογιακή αξία. Μετά τη απόκτηση τους, τα άυλα στοιχεία μπορούν να παρακολουθούνται είτε στο κόστος μείον τις αποσβέσεις και μείον τις πιθανές

⁵⁰ Grant Th., 2007, Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης – Εξειδικευμένα Θέματα, Αθήνα, Β' τόμος

προβλέψεις, ή σε αξίες αναπροσαρμογής.

Είναι προφανές ότι οι περιπτώσεις που είναι δυνατόν να παρακολουθείται ένα άυλο στοιχείο σε αξίες αναπροσαρμογής, είναι γενικά περιορισμένες και στην χώρα μας πολύ περισσότερο. Παρόλα αυτά, παρέχεται αυτή η δυνατότητα από το ΔΛΠ 38, αρκεί φυσικά να υπάρχουν τιμές αγοράς που βοηθούν στην εκτίμηση της εύλογης αξία ενός άυλου στοιχείου. Τέτοιες τιμές μπορεί σε σπάνιες περιπτώσεις να συνδέονται με τιμές στο χρηματιστήριο, αλλά μπορεί να συνδέονται και με τιμές της αγοράς. Ενδεικτικά αναφέρεται, ότι σε χώρες που θα μπορούσαν οι άδειες ταξί ή κάποιες άλλες άδειες να αποτελούν αντικείμενο της αγοράς, δηλαδή να πουλιούνται και να αγοράζονται και επομένως να υπάρχουν τιμές αγοράς για αυτές, θα μπορούσαν να αποτιμούνται σε εύλογες αξίες. Σε αυτήν την περίπτωση, δημιουργούνται αποθεματικά εύλογης αξίας, όπως γίνεται και με τα άλλα πάγια τα οποία παρακολουθούνται σε εύλογες αξίες⁵¹.

Αν εξετάσουμε επομένως συνολικά το ΔΛΠ 38 σε σχέση με τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα, είναι πράγματι μια διαφορετική και μια πιο πλήρης προσέγγιση. Πολλά από τα έξοδα εγκατάστασης δεν μπορούν πλέον να κεφαλαιοποιηθούν, ενώ κάποια άλλα έξοδα εγκατάστασης μεταφέρονται σε άλλους λογαριασμούς και όχι στα άυλα στοιχεία, και κάποια λίγα έξοδα εγκατάστασης, παρακολουθούνται σαν άυλα πάγια. Το ΔΛΠ 38 καθιερώνει εξαιρετικά αυστηρές προϋποθέσεις για την εμφάνιση στον ισολογισμό των άυλων στοιχείων, σε σχέση με τις γενικές αρχές που περιέγραφαν τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα. Τέλος, το ΔΛΠ 38 περιλαμβάνει ένα πλήθος γνωστοποιήσεων που πρέπει να γίνονται για τα άυλα στοιχεία⁵².

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι με βάση το ΔΛΠ 38, θεωρείται ότι μπορεί να υπάρξουν και άυλα στοιχεία αόριστης διάρκειας, δηλαδή άυλα στοιχεία τα οποία θα μπορούν να παρακολουθούνται στο κόστος και να μην αποσβένονται. Αυτό αποτελεί κάτι σπάνιο έως αδύνατο στις ελληνικές συνθήκες. Δεν είναι όμως σπάνιο ή αδύνατο σε διεθνές επίπεδο. Για αυτά τα αόριστης διάρκειας άυλα στοιχεία, όπως και για την υπεραξία, πρέπει να γίνεται κάθε χρόνο έλεγχος της απομείωσης τους, με βάση τις

⁵¹ Γρηγοράκος Γ. Θ., 2008, Ανάλυση – Ερμηνεία του Ελληνικού Γενικού Λογιστικού Σχεδίου, Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, 13η Έκδοση, Αθήνα

⁵² Σακέλλης Εμμ., 2009, Ο πανδέκτης του λογιστή, Λογιστικό – Φορολογικό Δίκαιον & Λογιστική, Τρίτη Έκδοση, Εκδόσεις Ε. Σακέλλη

ρυθμίσεις του ΔΛΠ 36⁵³.

2.2.2 Διαφορές στην Αναπροσαρμογή Παγίων στα Δ.Λ.Π. και Ε.Λ.Π

Ένα μεγάλο μέρος στις οικονομικές καταστάσεις των επιχειρήσεων καταλαμβάνει το κεφάλαιο ενσώματα και άυλα περιουσιακά στοιχεία. □ Οι ενσώματες ακινητοποιήσεις βάσει των ΕΛΠ αποτιμώνται με την αξία κτήσεώς τους, ενώ τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα (ΔΛΠ 16) δίνουν το δικαίωμα να αποτιμάται μία ενσώματη ακινητοποίηση με την πραγματική αξία της (fair value), είναι δηλαδή η αξία πώλησης, η οποία υπολογίζεται είτε μέσω πραγματογνωμόνων είτε με τη μέθοδο της αναπροσαρμογής⁵⁴. □

Τα πάγια αναπροσαρμόζονται στην τρέχουσα αξία και αν η διαφορά με τη λογιστική αξία είναι θετική, καταχωρείται στις αναπροσαρμογές, αν είναι αρνητική (απομείωση), στα κέρδη εις νέον. Η αναπροσαρμογή στην Ελλάδα γίνεται ανά τέσσερα χρόνια και με συγκεκριμένα ποσοστά (νόμος 2065/1992) και περιορίζεται μόνο σε γήπεδα κτίρια, ενώ το ΔΛΠ 16 προβλέπει η αναπροσαρμογή να γίνεται από την εταιρία όποτε αυτή θέλει και σε όλες τις ενσώματες ακινητοποιήσεις με βάση την αξία την οποία βρίσκει η εταιρεία. □ Όσον αφορά στα άυλα περιουσιακά στοιχεία, σύμφωνα με το ΔΛΠ 38 το διάστημα δημιουργίας των άυλων περιουσιακών στοιχείων χωρίζεται σε δύο στάδια: στο στάδιο της έρευνας και σε αυτό της ανάπτυξης⁵⁵.

Οι δαπάνες που πραγματοποιούνται στο στάδιο της έρευνας καταχωρούνται στα αποτε-λέσματα χρήσεως, ενώ στη φάση της ανάπτυξης οι πραγματοποιούμενες δαπάνες κεφαλαιοποιούνται. Για την αποτίμηση των άυλων περιουσιακών στοιχείων ισχύουν όσα αναφέραμε στις ενσώματες ακινητοποιήσεις. Τα έξοδα ιδρύσεως και α' εγκαταστάσεως σύμφωνα με το Ελληνικό Γενικό Λογιστικό Σχέδιο παγιοποιούνται και

⁵³ Grant Th., 2007, Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης – Εξειδικευμένα Θέματα, Αθήνα, Β' τόμος

⁵⁴ Σακέλλης Εμμ., 2009, Ο πανδέκτης του λογιστή, Λογιστικό – Φορολογικό Δίκαιον & Λογιστική, Τρίτη Έκδοση, Εκδόσεις Ε. Σακέλλη

⁵⁵ Grant Th., 2007, Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης – Εξειδικευμένα Θέματα, Αθήνα, Β' τόμος

αποσβένονται εντός πενταετίας, σε αντίθεση με τα ΔΛΠ που καταχωρούνται στα αποτελέσματα χρήσεως.

Το Ε.Γ.Λ.Σ. όπως γνωρίζουμε βασίζεται στη λογιστική του ιστορικού κόστους. Σύμφωνα με το ιστορικό κόστος οι νομισματικές μονάδες μένουν σταθερές κατά τη διάρκεια του χρόνου. Στο δόγμα αυτό δημιουργούνται ερωτήματα που χρειάζονται άμεση απάντηση όταν προκύπτουν μεταβολές τιμών στην αγοραστική αξία των νομισμάτων και πληθωρισμός. Έτσι δημιουργείται η επιτακτική ανάγκη για την αναπροσαρμογή της αξίας των παγίων⁵⁶.

Ο φορολογικός νόμος 2065/1992 (άρθρο 20.27) καθιέρωσε το σύστημα αναπροσαρμογής της αξίας των ακινήτων (γηπέδων και κτιρίων), ανά τετραετία από τη χρήση του 1992. Έως τότε τα στοιχεία εμφανίζονται στις οικονομικές καταστάσεις στην αξία κτήσεως και δεν επιτρέπεται αναπροσαρμογή της αξίας τους. Ο λογιστικός χειρισμός της αναπροσαρμογής είναι ο ακόλουθος: Ο λογαριασμός 41.07 «διαφορές από αναπροσαρμογή αξίας λοιπών περιουσιακών στοιχείων» πιστώνεται με τη διαφορά που προκύπτει κατά την αναπροσαρμογή της αξίας περιουσιακών στοιχείων του ισολογισμού της οικονομικής μονάδας, που γίνεται με βάση ειδικό εκάστοτε νόμο, με χρέωση των οικείων λογαριασμών στους οποίους παρακολουθούνται τα περιουσιακά αυτά στοιχεία, για τα οποία γίνεται αναπροσαρμογή της αξίας τους⁵⁷.

2.2.3 Πεδίο Εφαρμογής των Ε.Χ.Κ. για τις Επιχειρήσεις και των Χρηματοοικονομικών τους Καταστάσεων

Οι ΕΧΚ πρέπει να συμπεριλαμβάνουν όλες τις θυγατρικές μιας μητρικής επιχείρησης. Εάν στην εξαγορά μίας θυγατρικής, αυτή (η θυγατρική) πληρεί τα κριτήρια για να ταξινομηθεί ως «κατεχόμενη για πώληση σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 5,

⁵⁶ Σακέλλης Εμμ., 2009, Ο πανδέκτης του λογιστή, Λογιστικό – Φορολογικό Δίκαιον & Λογιστική, Τρίτη Έκδοση, Εκδόσεις Ε. Σακέλλη

⁵⁷ Γρηγοράκος Γ. Θ., 2008, Ανάλυση – Ερμηνεία του Ελληνικού Γενικού Λογιστικού Σχεδίου, Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, 13η Έκδοση, Αθήνα

τότε πρέπει να λογιστικοποιείται σύμφωνα με το πρότυπο αυτό (ΔΠΧΑ 5). Στην περίπτωση μας, μια θυγατρική επιχείρηση δεν εξαιρείται από την ενοποίηση λόγω του ότι οι επιχειρηματικές δραστηριότητές της είναι διαφορετικές από τις δραστηριότητες της μητρικής ή άλλων οντοτήτων του ομίλου. Σε τέτοια περίπτωση πρέπει να δίνονται επιπρόσθετες γνωστοποιήσεις στις ΕΧΚ. Επιπρόσθετα, μία θυγατρική επιχείρηση δεν εξαιρείται από την ενοποίηση απλώς επειδή ο επενδυτής είναι μία εταιρεία επιχειρηματικών συμμετοχών, ένα αμοιβαίο κεφάλαιο, μία εταιρεία επενδύσεων ή παρόμοια οντότητα⁵⁸.

2.2.4 «Έλεγχος» Θυγατρικών Επιχειρήσεων

Έλεγχος θεωρείται ότι υπάρχει όταν η μητρική επιχείρηση κατέχει άμεσα, ή έμμεσα μέσω θυγατρικών, περισσότερο από το ήμισυ των δικαιωμάτων ψήφου μίας οντότητας, εκτός εάν σε εξαιρετικές περιπτώσεις μπορεί να αποδειχτεί εμφανώς ότι τέτοια ιδιοκτησία δεν συνιστά έλεγχο. Έλεγχος υπάρχει, επίσης, όταν η μητρική κατέχει το ήμισυ ή λιγότερο των δικαιωμάτων ψήφου μίας οντότητας αλλά έχει⁵⁹:

- εξουσία σε περισσότερα από τα μισά δικαιώματα ψήφου δυνάμει συμφωνίας με άλλους επενδυτές στην επιχείρηση τουρισμού και αναψυχής
- εξουσία στη διοίκηση των χρηματοοικονομικών και λειτουργικών πολιτικών μίας οντότητας επιχείρησης τουρισμού και αναψυχής δυνάμει συμφωνίας ή νομοθεσίας
- εξουσία στο διορισμό ή παύση της πλειοψηφίας των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου (ΔΣ) ή ισοδύναμου προς αυτό διοικητικού σώματος και ο έλεγχος της οντότητας γίνεται μέσω αυτού του συμβουλίου ή σώματος, ή
- δικαίωμα πλειοψηφίας ψήφων στις συνεδριάσεις του ΔΣ ή ισοδύναμου προς αυτό διοικητικού σώματος και ο έλεγχος της οντότητας γίνεται μέσω αυτού του συμβουλίου ή σώματος.

⁵⁸ Σακέλλης Ι. , 2007, “Σύνταξη των Οικονομικών Καταστάσεων που προβλέπουν τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα με βάση το Ελληνικό Γενικό Λογιστικό Σχέδιο”, Εκδόσεις Κράτηση, Αθήνα, 2007

⁵⁹ Σακέλλης Ι. , 2007, “Σύνταξη των Οικονομικών Καταστάσεων που προβλέπουν τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα με βάση το Ελληνικό Γενικό Λογιστικό Σχέδιο”, Εκδόσεις Κράτηση, Αθήνα, 2007

2.2.5 Δυνητικά Δικαιώματα Ψήφου σε Επιχειρήσεις

Μία οντότητα επιχείρησης μπορεί να κατέχει δικαιώματα αγοράς μετοχών (ΔΑΜ), δικαιώματα προαίρεσης για αγορά (ΔΠΑ), εργαλεία δανεισμού ή Ιδίων Κεφαλαίων που είναι μετατρέψιμα σε συνήθεις μετοχές ή άλλα παρόμοια εργαλεία τα οποία δυνητικώς, εάν εξασκηθούν ή μετατραπούν, δίνουν στην οντότητα δικαιώματα ψήφου, ή μειώνουν τα δικαιώματα ψήφου μίας άλλης οντότητας, πάνω στις χρηματοοικονομικές και λειτουργικές πολιτικές μίας άλλης οντότητας («δυνητικά δικαιώματα ψήφου»)⁶⁰.

Η ύπαρξη και η επίπτωση των δυνητικών δικαιωμάτων ψήφου τα οποία είναι άμεσα εξασκίσιμα ή μετατρέψιμα, συμπεριλαμβανομένων των δυνητικών δικαιωμάτων ψήφου που κατέχονται από μία άλλη οντότητα, λαμβάνονται υπόψη όταν γίνεται έλεγχος του κατά πόσο μία οντότητα έχει το δικαίωμα να ελέγχει/διαμορφώνει τις χρηματοοικονομικές και λειτουργικές πολιτικές μίας άλλης οντότητας.

Τα δυνητικά δικαιώματα ψήφου σε μια επιχείρηση τουρισμού και αναψυχής δεν είναι άμεσα εξασκίσιμα ή μετατρέψιμα όταν, για παράδειγμα δεν μπορούν να εξασκηθούν ή να μετατραπούν μέχρι μία μελλοντική ημερομηνία ή μέχρι να λάβει χώρα ένα μελλοντικό γεγονός.

Στην εξέταση του κατά πόσον τα δυνητικά δικαιώματα ψήφου αποτελούν κριτήριο για δικαίωμα ελέγχου, η επιχείρηση τουρισμού και αναψυχής εξετάζει όλα τα γεγονότα και τις συνθήκες συμπεριλαμβανομένων των όρων εξάσκησης των δυνητικών δικαιωμάτων ψήφου, καθώς και οποιωνδήποτε άλλων συμβατικών διευθετήσεων λαμβανομένων υπόψη είτε κεχωρισμένα είτε σε συνδυασμό, τα οποία επηρεάζουν τα δυνητικά δικαιώματα ψήφου, εκτός από τις προθέσεις της διεύθυνσης και τη χρηματοοικονομική δυνατότητα (της διεύθυνσης) να εξασκήσει ή να μετατρέψει τα δικαιώματα⁶¹.

⁶⁰ Γρηγοράκος, Θ., 2008, "Ανάλυση ερμηνεία του ελληνικού γενικού λογιστικού σχεδίου", Εκδόσεις Κράτη, Αθήνα, 2008

⁶¹ Σακέλλης Ι. , 2007, "Σύνταξη των Οικονομικών Καταστάσεων που προβλέπουν τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα με βάση το Ελληνικό Γενικό Λογιστικό Σχέδιο", Εκδόσεις Κράτη, Αθήνα, 2007

2.2.6 Δυνητικά Δικαιώματα Ψήφου: Παραδείγματα Εφαρμογής των Προνοιών του ΔΛΠ 27 για Επιχειρήσεις

Σκοπός της Παραγράφου 3.4 είναι να υποδείξει πώς λαμβάνονται υπόψη τα δυνητικά δικαιώματα ψήφου και όχι να δικαιολογήσει εάν μία οντότητα έχει σημαντική επιρροή ή έλεγχο σε μια επιχείρηση. Η ύπαρξη ελέγχου και σημαντικής επιρροής μπορεί να καθοριστεί μόνο όταν ληφθούν υπόψη και οι άλλοι παράγοντες που περιγράφονται στο ΔΛΠ 27 και ΔΛΠ 28. Για τον αποκλειστικό σκοπό της Παραγράφου 3.4, θεωρείται ότι αυτοί οι άλλοι παράγοντες δεν επηρεάζουν την απόφαση παρόλο που θα μπορούσαν να την επηρεάσουν (εάν λαμβάνονταν υπόψη)⁶².

Παράδειγμα 1: Δικαιώματα προαίρεσης «έξω από την τρέχουσα τιμή» (out of the money) για μια επιχείρηση

Οι οντότητες Α και Β κατέχουν το 80% και 20% αντίστοιχα στις συνήθεις μετοχές της οντότητας επιχείρησης Γ. Οι μετοχές αυτές έχουν δικαίωμα ψήφου στη γενική συνέλευση. Η Α πωλεί το ήμισυ των μετοχών (που κατέχει στη Γ) στη Δ και την ίδια στιγμή αγοράζει δικαιώματα αγοράς από τη Δ (για το ποσοστό των μετοχών που της πωλεί) που είναι εξασκίσιμα οποιαδήποτε στιγμή σε πιο ψηλή τιμή από την αγοραία τιμή στην έκδοσή τους. Εάν τα εν λόγω δικαιώματα εξασκηθούν, θα δώσουν στην Α το αρχικό 80% ιδιοκτησιακό ποσοστό και δικαιώματα ψήφου. Η τιμή εξάσκησης σκοπίμως δεν καθορίζεται σε ψηλό σημείο που να κάνει την πιθανότητα εξάσκησης απομακρυσμένη⁶³.

2.2.7 Ενοποίηση «Γραμμή προς Γραμμή» για μια Επιχείρηση

Κατά την ετοιμασία των ΕΧΚ, οι ΧΚ της μητρικής και των θυγατρικών μιας επιχείρησης συνενώνονται «γραμμή προς γραμμή», συναθροίζοντας όμοια στοιχεία ενεργητικού, υποχρεώσεων, Ιδίων Κεφαλαίων, εισοδημάτων και εξόδων.

⁶² Γρηγοράκος, Θ., 2008, "Ανάλυση ερμηνεία του ελληνικού γενικού λογιστικού σχεδίου", Εκδόσεις Κράτη, Αθήνα, 2008

⁶³ Σακέλλης Ι., 2007, "Σύνταξη των Οικονομικών Καταστάσεων που προβλέπουν τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα με βάση το Ελληνικό Γενικό Λογιστικό Σχέδιο", Εκδόσεις Κράτη, Αθήνα, 2007

2.2.8 Λεπτομερείς Διαδικασίες Ενοποίησης για Επιχειρήσεις

Για να καταστεί εφικτό, οι ΕΧΚ να παρουσιάσουν χρηματοοικονομικές πληροφορίες για τον όμιλο ως εάν να επρόκειτο για μία ενιαία ξεχωριστή οντότητα επιχείρηση, πρέπει να ακολουθούνται τα εξής:

- απαλείφεται η λογιστική αξία της επένδυσης της μητρικής σε κάθε θυγατρική και το συμφέρον της μητρικής στα Ίδια Κεφάλαια της κάθε θυγατρικής
- προσδιορίζεται το συμφέρον άνευ ελέγχου στο κέρδος ή ζημιά των ενοποιημένων θυγατρικών για την περίοδο αναφοράς, και
- προσδιορίζεται το συμφέρον άνευ ελέγχου στα καθαρά στοιχεία ενεργητικού των ενοποιημένων θυγατρικών ξεχωριστά από το συμφέρον των κατόχων Ιδίων Κεφαλαίων της μητρικής. Το συμφέρον άνευ ελέγχου στα καθαρά στοιχεία ενεργητικού αποτελείται από:
 - (i) το ποσό εκείνου του συμφέροντος άνευ ελέγχου κατά την ημερομηνία της αρχικής συνένωσης υπολογιζόμενο σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 3
 - (ii) το μερίδιο του συμφέροντος άνευ ελέγχου στις μεταβολές Ιδίων Κεφαλαίων από την ημερομηνία της αρχικής συνένωσης μέχρι την ημερομηνία της ενοποιημένης Κατάστασης Χρηματοοικονομικής Θέσης.

Όταν υπάρχουν δυνητικά δικαιώματα ψήφου, τα μερίδια του κέρδους ή ζημιάς και των μεταβολών Ιδίων Κεφαλαίων που κατανέμονται στη μητρική και στο συμφέρον άνευ ελέγχου καθορίζονται στη βάση των παρόντων ποσοστών ιδιοκτησίας και δεν αντικατοπτρίζουν την πιθανή εξάσκηση ή μετατροπή των δυνητικών δικαιωμάτων ψήφου.

2.2.9 Μέθοδοι Αποτίμησης του Συμφέροντος Άνευ Ελέγχου και της Υπεραξίας κατά την Εξαγορά μίας Θυγατρικής Επιχείρησης

Το ΔΠΧΑ 3 (τροποποιημένο το 2008) για μια επιχείρηση επιτρέπει επιλογή στη μέθοδο αποτίμησης του συμφέροντος άνευ ελέγχου και της υπεραξίας κατά την εξαγορά μίας θυγατρικής⁶⁴:

- Η πρώτη μέθοδος (η «παλαιά μέθοδος») αποτιμά το συμφέρον άνευ ελέγχου στη βάση του «αναλογικού του συμφέροντος στα καθαρά στοιχεία ενεργητικού» («μέθοδος αναλογικών καθαρών στοιχείων ενεργητικού») της θυγατρικής (η μέθοδος που ίσχυε πριν από την τροποποίηση του ΔΠΧΑ 3 το 2008)
- Η δεύτερη μέθοδος («καινούργια μέθοδος») αποτιμά το συμφέρον άνευ ελέγχου στη βάση της δίκαιής του αξίας σύμφωνα με αγοραίες τιμές (η μέθοδος που εισήχθη από το ΔΠΧΑ 3 – τροποποιημένο το 2008). Αυτή η μέθοδος είναι γνωστή και ως η «μέθοδος της συνολικής υπεραξίας» καθώς αντικατοπτρίζεται το 100% της υπεραξίας στις ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις (τόσο το ποσοστό της μητρικής όσο και το ποσοστό του συμφέροντος άνευ ελέγχου).

Το ΔΠΧΑ 3 αναφέρει ότι η μέθοδος που θα χρησιμοποιηθεί, θα πρέπει να αποφασίζεται για κάθε ξεχωριστή συναλλαγή. Το πλεονέκτημα της «*μεθόδου της συνολικής υπεραξίας*» είναι ότι αυξάνονται τα καθαρά στοιχεία ενεργητικού στην Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Θέσης. Επιπρόσθετα, ο έλεγχος για πιθανή απομείωση στην υπεραξία γίνεται ευκολότερος καθώς δεν υπάρχει ανάγκη να γίνεται «*αναπροσαρμογή προς τα πάνω*» (gross-up) για θυγατρικές στις οποίες δεν υπάρχει.

2.3 Η Επιρροή και η Σημασία των Χρηματοοικονομικών Μέσων και ΔΠΧΠ για την Οικονομική Θέση και Απόδοση των Επιχειρήσεων

Βάση των οδηγιών και λειτουργιών των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων και των ΔΠΧΠ, θα πρέπει μια οντότητα ή επιχείρηση να γνωστοποιεί πληροφορίες που επιτρέπουν στους χρήστες των οικονομικών της καταστάσεων να αξιολογήσουν τη σημασία των χρηματοοικονομικών μέσων για την οικονομική της θέση και την απόδοσή της.

⁶⁴ Γρηγοράκος, Θ., 2008, «*Ανάλυση ερμηνεία του ελληνικού γενικού λογιστικού σχεδίου*», Εκδόσεις Κράτη, Αθήνα, 2008

Σίγουρα σε μια επιχείρηση, το σημαντικότερο στοιχείο και το οποίο επηρεάζεται από τις λειτουργίες των ΔΠΧΠ και ΔΛΠ σε ετήσια βάση, είναι ο ισολογισμός που εκδίδεται από τις συγκεκριμένες επιχειρήσεις. Ο ισολογισμός αυτός περιλαμβάνει τις κατηγορίες των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων. Θα πρέπει να σημειωθεί πως η λογιστική αξία καθεμίας από τις κάτωθι κατηγορίες, όπως ορίζονται στο ΔΛΠ 39 και βάση του ΔΠΧΠ και γνωστοποιούνται είτε στον ισολογισμό είτε στο προσάρτημά του ως εξής :

- χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων, εμφανίζοντας χωριστά (i) όσα προδιορίσθηκαν στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση και (ii) όσα κατατάσσονται ως προοριζόμενα για εμπορική εκμετάλλευση σύμφωνα με το ΔΛΠ 39,
- επενδύσεις που διακρατούνται μέχρι τη λήξη,
- δάνεια και απαιτήσεις,
- διαθέσιμα προς πώληση χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία,
- χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων, εμφανίζοντας χωριστά (i) όσες προδιορίσθηκαν στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση και (ii) όσες κατατάσσονται ως προοριζόμενες για εμπορική εκμετάλλευση σύμφωνα με το ΔΛΠ 39,
- χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις στο αποσβεσμένο κόστος. Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία ή χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων

Θα πρέπει αντίστοιχα να σημειωθεί πως εάν η επιχείρηση έχει ορίσει ένα δάνειο ή μια απαίτηση ή μια ομάδα δανείων ή απαιτήσεων, έχει αποτιμηθεί στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων, θα πρέπει να γνωστοποιεί ότι⁶⁵:

- τη μέγιστη έκθεση σε πιστωτικό κίνδυνο του δανείου ή της απαίτησης (ή της ομάδας δανείων ή απαιτήσεων) κατά την ημερομηνία αναφοράς.
- το ποσό κατά το οποίο τα συναφή πιστωτικά παράγωγα ή παρόμοια μέσα ελαττώνουν τη μέγιστη έκθεση στον πιστωτικό κίνδυνο,

⁶⁵ Γρηγοράκος, Θ., 2008, "Ανάλυση ερμηνεία του ελληνικού γενικού λογιστικού σχεδίου", Εκδόσεις Κράτη, Αθήνα, 2008

➤ το ποσό της μεταβολής, τόσο κατά την περίοδο αναφοράς όσο και σωρευτικά, στην εύλογη αξία του δανείου ή της απαίτησης (ή της ομάδας δανείων ή απαιτήσεων) που μπορεί να αποδοθεί σε μεταβολές του πιστωτικού κινδύνου που περιέχει το χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο, προσδιοριζόμενο:

- (i) είτε ως το ποσό της μεταβολής στην εύλογη αξία που δεν μπορεί να αποδοθεί σε μεταβολές των συνθηκών της αγοράς που δημιουργούν κίνδυνο αγοράς, ή
- (ii) (ii) είτε χρησιμοποιώντας μια εναλλακτική μέθοδο την οποία η οντότητα θεωρεί ως αντιπροσωπευτικότερη του ποσού της μεταβολής στην εύλογη αξία που μπορεί να αποδοθεί σε μεταβολές του πιστωτικού κινδύνου του περιουσιακού στοιχείου.

Αντίστοιχα, στις μεταβολές των συνθηκών της αγοράς που δημιουργούν κίνδυνο αγοράς περιλαμβάνονται οι μεταβολές ενός τρέχοντος επιτοκίου (αναφοράς), μιας τιμής βασικού εμπορεύματος, μιας συναλλαγματικής ισοτιμίας ή ενός δείκτη τιμών ή επιτοκίων.

- το ποσό της μεταβολής στην εύλογη αξία οποιωνδήποτε συναφών πιστωτικών παραγώγων ή παρόμοιων μέσων που σημειώθηκε τόσο κατά την περίοδο όσο και σωρευτικά από τότε που προσδιορίστηκε το δάνειο ή η απαίτηση.
- Εάν η οντότητα της επιχείρησης τουρισμού και αναψυχής προσδιόρισε μια χρηματοοικονομική υποχρέωση στην εύλογη αξία της μέσω των αποτελεσμάτων σύμφωνα με την παράγραφο 9 του ΔΛΠ 39, τότε γνωστοποιεί:

(α) το ποσό της μεταβολής, τόσο κατά την περίοδο αναφοράς όσο και σωρευτικά, στην εύλογη αξία της χρηματοοικονομικής υποχρέωσης που αποδίδεται σε μεταβολές του πιστωτικού κινδύνου της υπόψη υποχρέωσης καθοριζόμενο:

- (i) ως το ποσό της μεταβολής στην εύλογη αξία που δεν μπορεί να αποδοθεί σε μεταβολές των συνθηκών της αγοράς που δημιουργούν κίνδυνο αγοράς, ή

(ii) χρησιμοποιώντας μια εναλλακτική μέθοδο την οποία η οντότητα θεωρεί ως αντιπροσωπευτικότερη του ποσού της μεταβολής στην εύλογη αξία που μπορεί να αποδοθεί σε μεταβολές του πιστωτικού κινδύνου της υποχρέωσης.

Επίσης, στις αλλαγές των συνθηκών της αγοράς που δημιουργούν κίνδυνο αγοράς για τις επιχειρήσεις, περιλαμβάνονται οι μεταβολές σε επιτόκιο αναφοράς, τιμή αγαθού, συναλλαγματικής ισοτιμίας ή σε δείκτη τιμών ή επιτοκίων. Για τα συμβόλαια που εμπεριέχουν χαρακτηριστικό συνδεδεμένο με μονάδες επενδυμένου κεφαλαίου (unit-linking), στις μεταβολές των συνθηκών της αγοράς συμπεριλαμβάνονται οι μεταβολές στην απόδοση ενός εσωτερικού ή εξωτερικού επενδυμένου κεφαλαίου.

Είναι σημαντικό επίσης, η οικονομική οντότητα της επιχείρησης τουρισμού και αναψυχής να γνωστοποιεί τα κάτωθι :

- τις μεθόδους που χρησιμοποιήθηκαν προκειμένου να επιτευχθεί η συμμόρφωση με τις απαιτήσεις των παραγράφων 9(γ) και 10(α).
- αν η οικονομική οντότητα θεωρεί ότι η γνωστοποίηση στην οποία έχει προβεί προκειμένου να συμμορφωθεί προς τις απαιτήσεις των παραγράφων 9(γ) και 10(α) δεν αντιπροσωπεύει με αξιοπιστία τη μεταβολή στην εύλογη αξία του χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου ή της χρηματοοικονομικής υποχρέωσης που οφείλεται σε μεταβολές του πιστωτικού κινδύνου, τους λόγους για το συμπέρασμα αυτό, καθώς και τους παράγοντες που η οικονομική οντότητα θεωρεί συναφείς.

3. Κεφάλαιο 3: Δυσκολίες που Αντιμετωπίζουν οι Τραπεζικές Επιχειρήσεις στην Εφαρμογή των ΔΛΠ στις Μέρες μας

3.1 Χαρακτηριστικά Προβλήματα Αφομοίωσης των ΔΛΠ από τις Ελληνικές Τραπεζικές Επιχειρήσεις

Οι ειδικοί στο χώρο της φορολογίας που σχετίζονται με το ποιες αλλαγές φέρνει ο νέος Κώδικας Φορολογικής Απεικόνισης Συναλλαγών, αναφέρονται με λεπτομέρειες και αναλυτικά οι όποιες αλλαγές. Σημαντικότερες είναι οι όσες αλλαγές έγιναν κατά τη διάρκεια των πρώτων μηνών του 2013. Αυτές είναι⁶⁶ :

- Αλλαγές σε έννοιες
- Σε απλογραφικά και διπλογραφικά χωρίζονται τα βιβλία τα λογιστικά που τηρούνται. Απλογραφικά βιβλία είναι τα πρώην βιβλία της Β κατηγορίας και τα διπλογραφικά είναι τα πρώην βιβλία Γ κατηγορίας
- Επιμήκυνση των προθεσμιών καταχώρησης
- Τα διπλογραφικά βιβλία ενημερώνονται μέχρι το τέλος του επόμενου μήνα από την έκδοση ή λήψη του δικαιολογητικού που χρειάζεται ανάλογα τη περίπτωση και επί των ταμειακών πράξεων από διενέργειά τους. Σε καμία περίπτωση η παραπάνω αυτή προθεσμία δε μπορεί να υπερβεί την κατάθεση δήλωση ΦΠΑ η οποία θεωρείται εμπρόθεσμη. Το γενικό, το καθολικό και τα αναλυτικά ενημερώνονται στην ίδια προθεσμία.

⁶⁶ Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου, Επ. Π. Σπηλιωτόπουλος, Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα, 2008

Εξαιρούνται αυτά από τις ασφαλιστικές επιχειρήσεις τα οποία έχουν προθεσμία ενημέρωσης μέχρι την εικοστή του μεθεπόμενου μήνα. Μέχρι το τέλος του επόμενου μήνα γίνεται η καταχώρηση και η ενημέρωση των βιβλίων εσόδων και εξόδων, για κάθε ημερολογιακό τρίμηνο. Αλλά όχι πέραν της εμπρόθεσμης υποβολής της περιοδικής δήλωσης ΦΠΑ. Αν σε αυτή τη χρονική διάρκεια δίνονται στοιχεία αγοράς αγαθών πριν παραληφθούν η ενημέρωση τότε γίνεται στη διάρκεια παραλαβής αγαθών⁶⁷

- Κατάργηση των σημαντικών υποχρεώσεων ως προς τη θεώρηση και την εκτύπωση
- Κατάργηση της υποχρέωσης θεώρησης των Βιβλίων που προβλεπόταν από το άρθρο 19 του Κ.Β.Σ.4
- Το βιβλίο κινητής αποθήκης υπόκειται σε θεώρηση. Το βιβλίο αυτό μπορεί να τηρείται εναλλακτικά του Συγκεντρωτικού Δελτίου Αποστολής στα οχήματα (Κ.Φ.Α.Σ. Στην παρ. 23 αναφέρονται τα ακόλουθα: άρθρο 5 παρ. 4 Κ.Φ.Α.Σ.), και τα έντυπα διασφάλισης πληροφοριών της παρ. 23 του άρθρου 4 του ΚΦΑΣ. Στη παράγραφο 23 αναφέρονται⁶⁸ :

Όποιος υποχρεούται να απεικονίσει συναλλαγές αυτής της παραγράφου χωρίς να λαμβάνεται υπόψη η κατηγορία των βιβλίων που έχει, εκμεταλλευτής χώρου διαμονής ή φιλοξενίας, εκπαιδευτηρίου, κλινικής ή θεραπευτηρίου, κέντρων αισθητικής, γυμναστηρίων, χώρου στάθμευσης, καθώς και οι γιατροί και οδοντίατροι, παρέχουν ασφαλείς πληροφορίες για τις συναλλαγές τους μέχρι την έκδοση του στοιχείου, για το οποίο έχουν υποχρέωση, όπου και αναγράφονται τα στοιχεία του πελάτη. Η διασφάλιση των πληροφοριών αυτών γίνεται είτε με την καταχώριση χειρόγραφα σε θεωρημένα έντυπα ή, επί μηχανογραφικής τήρησης, με τη χρήση ειδικών ασφαλών διατάξεων σήμανσης του νόμου 1809/1988 (Α' 222)5⁶⁹».

- Δεν είναι υποχρεωτικό τα βιβλία που είναι αθεώρητα και ενημερώνονται μηχανογραφικά, να εκτυπώνονται. Ειδικά από τη στιγμή που τα δεδομένα τους βρίσκονται σε ηλεκτρομαγνητικά μέσα αποθήκευσης.

Φυσικά ισχύει η προϋπόθεση ότι αυτά τα δεδομένα θα μπορούν να εκτυπωθούν ανά πάσα στιγμή χρειάζεται από το φορολογικό έλεγχο. Από τη στιγμή που δε

⁶⁷ Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου, Επ. Π. Σπηλιωτόπουλος, Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα, 2008

⁶⁸ Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου, Επ. Π. Σπηλιωτόπουλος, Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα, 2008

⁶⁹ Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου, Επ. Π. Σπηλιωτόπουλος, Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα, 2008

φυλάσσονται τόσο τα ηλεκτρομαγνητικά όσο και η ύπαρξη αδυναμίας αναπαραγωγής του περιεχομένου τους είναι σαν να μην τηρούνται βιβλία και καταστάσεις οι οποίες περιέχονται σε αυτά. Η υποχρέωση θεώρησης στοιχείων διακίνησης και στοιχείων αξίας για συναλλαγές λιανικής συνεχίζονται μέχρι τη μέχρι την 31/12/2013 (βλ. άρθρο 9 παρ. 1 Κ.Φ.Α.Σ.)⁷⁰

- Στο άρθρο 9 παρ 1 του ΚΦΑΣ αναφέρεται ότι η αξία των στοιχείων διακίνησης είναι εξασφαλισμένη μέσα από τη χρήση θεωρημένων εντύπων από τη αρμόδια ΔΟΥ. Η θεώρηση γίνεται επί της χειρόγραφης έκδοσης αυτών η με τη χρήση ασφαλών διατάξεων σήμανσης του νόμου 1809/1988 ο οποίος αναφέρει την έκδοση αυτών μηχανογραφικά καθώς και των στοιχείων αξίας για τις συναλλαγές λιανικής. Τα παραπάνω δε ισχύουν για :

- Εισιτήρια επιχειρήσεων μεταφοράς προσώπων με λεωφορεία
- Τραίνα
- Αεροπλάνα

Εφόσον φορολογούνται κατ' ειδικό τρόπο και απαλλάσσονται του Φ.Π.Α.. Η παρούσα παράγραφος παύει να ισχύει από την 1η Ιανουαρίου 2014 μέχρι την 31/12/2013 (βλ. άρθρο 9 παρ. 1 Κ.Φ.Α.Σ.)⁷¹

3.2 ΔΛΠ και Προβλήματα Φορολογίας Τραπεζικών Επιχειρήσεων

Οι τραπεζικές εταιρείες που τηρούν τα βιβλία τους σύμφωνα με τους κανόνες της Φορολογικής Νομοθεσίας, τα κέρδη ή οι ζημιές της εταιρείας προκύπτουν από τα τηρούμενα λογιστικά βιβλία. Έτσι τα κέρδη ή οι ζημιές της εταιρείας που προκύπτουν από τις ετήσιες οικονομικές καταστάσεις που καταρτίστηκαν με βάση τα Δ.Λ.Π. δεν λαμβάνονται υπόψη για τους σκοπούς της φορολογίας. Οι εταιρείες που τηρούν τα βιβλία τους σύμφωνα με τους κανόνες των Δ.Λ.Π. τα κέρδη ή ζημιές της εταιρείας προκύπτουν από τον Πίνακα Φορολογικών⁷²

3.2.1 Ενοποίηση «Γραμμή προς Γραμμή» για μια Τραπεζική Επιχείρηση

⁷⁰ Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου, Επ. Π. Σπηλιωτόπουλος, Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα, 2008

⁷¹ Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου, Επ. Π. Σπηλιωτόπουλος, Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα, 2008

⁷² Ντζανάτος Δ., 2008, Τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα με Απλά Λόγια και οι Διαφορές τους από τα Ελληνικά, Εκδόσεις Καστανιώτη, Αθήνα

Κατά την ετοιμασία των ΕΧΚ, οι ΧΚ της μητρικής και των θυγατρικών μιας επιχείρησης συνενώνονται «γραμμή προς γραμμή», συναθροίζοντας όμοια στοιχεία ενεργητικού, υποχρεώσεων, Ιδίων Κεφαλαίων, εισοδημάτων και εξόδων⁷³.

3.2.2 Ανεξόφλητα Χρέη και Αθετήσεις

Σχετικά με πληρωτέα δάνεια αναγνωρισμένα κατά την ημερομηνία αναφοράς από μια τραπεζική επιχείρηση, η οντότητα θα πρέπει να γνωστοποιεί ότι :

- Λεπτομέρειες σχετικά με τις αθετήσεις που μεσολάβησαν κατά την περίοδο, σε σχέση με το κεφάλαιο, τους τόκους, το χρεολυτικό απόθεμα ή την εξόφληση των υπόψη πληρωτέων δανείων
- Τη λογιστική αξία των πληρωτέων δανείων που βρίσκονται σε αθέτηση κατά την ημερομηνία αναφοράς, και
- Αν η αθέτηση αποκαταστάθηκε ή αν οι όροι των πληρωτέων δανείων αποτέλεσαν αντικείμενο επαναδιαπραγμάτευσης προτού εγκριθούν οι οικονομικές καταστάσεις.

Εάν κατά την διάρκεια της περιόδου υπήρξαν αθετήσεις όρων δανειακών συμβάσεων διαφορετικών από εκείνους που περιγράφονται στην παράγραφο 18, η επιχείρηση γνωστοποιεί τις πληροφορίες που απαιτεί η παράγραφος 18, εάν οι υπόψη αθετήσεις επέτρεψαν στον πάροχο του δανείου να απαιτήσει την εσπευσμένη εξόφληση του δανείου, εκτός εάν οι αθετήσεις αποκαταστάθηκαν ή έγινε επαναδιαπραγμάτευση των όρων του δανείου, πριν ή κατά την ημερομηνία αναφοράς⁷⁴.

3.2.3 Οριοθέτηση Κατάστασης Λογαριασμού Αποτελεσμάτων και Καθαρή Θέση Έσοδα, Έξοδα, Κέρδη ή Ζημίες

Η τραπεζική επιχείρηση θα πρέπει να γνωστοποιεί τα ακόλουθα έσοδα, έξοδα, κέρδη ή ζημίες είτε στις οικονομικές τις καταστάσεις είτε στο προσάρτημα:

⁷³ Βρουστούρης Π., 2012, Χρηματοοικονομικά Περιουσιακά Στοιχεία και Χρηματοοικονομικές Υποχρεώσεις σύμφωνα με τα ΔΛΠ, Εκδόσεις Περιοδικό Λογιστής, Τεύχος 121

⁷⁴ Ντζανάτος Δ., 2008, Τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα με Απλά Λόγια και οι Διαφορές τους από τα Ελληνικά, Εκδόσεις Καστανιώτη, Αθήνα

(α) καθαρά κέρδη ή καθαρές ζημιές σε:

(i) χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία ή χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων, εμφανίζοντας χωριστά εκείνα που αφορούν χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία ή υποχρεώσεις που ορίστηκαν κατά την αρχική αναγνώριση από εκείνα που αφορούν χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία ή υποχρεώσεις που κατατάχθηκαν ως προοριζόμενα για εμπορική εκμετάλλευση σύμφωνα με το ΔΛΠ 39,

(ii) διαθέσιμα προς πώληση χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία, εμφανίζοντας χωριστά τα κέρδη ή ζημιές που αναγνωρίστηκαν απευθείας στα ίδια κεφάλαια για την περίοδο από τα κέρδη ή ζημιές που διαγράφηκαν από τα ίδια κεφάλαια και αναγνωρίστηκαν στα αποτελέσματα για την περίοδο,

(iii) επενδύσεις που διακρατούνται μέχρι τη λήξη,

(iv) δάνεια και απαιτήσεις, και

(v) χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις στο αποσβεσμένο κόστος,

(β) συνολικά έσοδα και έξοδα από τόκους (υπολογιζόμενα με τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου) για χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις που δεν απεικονίζονται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων,

(γ) έσοδα και έξοδα από αμοιβές (πλην των ποσών που περιλαμβάνονται στον υπολογισμό του πραγματικού επιτοκίου) προερχόμενα από:

(i) χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία ή χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις που δεν απεικονίζονται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων, και

(ii) καταπιστευματικές και συναφείς δραστηριότητες που έχουν ως αποτέλεσμα την κατοχή ή επένδυση περιουσιακών στοιχείων εξ ονόματος ιδιωτών, καταπιστευμάτων, προγραμμάτων συνταξιοδοτικών παροχών και άλλων ιδρυμάτων,

(δ) έσοδα από δεδουλευμένους τόκους απομειωμένων χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων, σύμφωνα με την παράγραφο ΟΕ93 του ΔΛΠ 39. και

(ε) το ποσό οποιασδήποτε ζημίας εξαιτίας απομείωσης για κάθε κατηγορία χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου.

3.3 Σημεία που Προσέχονται από τα Λογιστικά Τμήματα των Τραπεζικών Επιχειρήσεων στην Εφαρμογή των ΔΛΠ

3.3.1 Ορθή Σύνδεση ΔΛΠ και Τήρηση Βιβλίων στις Τραπεζικές Επιχειρήσεις

Η υποχρεωτική ή προαιρετική εφαρμογή των Δ.Λ.Π./Δ.Π.Χ.Α. από αρκετές επιχειρήσεις, με σκοπό τη σύνταξη των οικονομικών τους καταστάσεων, δημιούργησε την ανάγκη επικαιροποίησης του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων με την εισαγωγή νέων διατάξεων αλλά και την παροχή εξειδικευμένων οδηγιών σχετικά με τη τήρηση των λογιστικών βιβλίων. Να σημειωθεί πως τόσο ο σχεδιασμός, όσο και οι οδηγίες εφαρμογής απαιτούσαν την εμπλοκή όχι μόνο του Υπουργείου Οικονομικών για την προσαρμογή των φορολογικών διατάξεων αλλά και της Επιτροπής Λογιστικής Τυποποίησης και Ελέγχου που αποτελεί την εθνική εποπτική αρχή του ελεγκτικολογιστικού επαγγέλματος.

Έτσι λοιπόν με τον Νόμο 3301/2004 έγιναν όλες εκείνες οι απαραίτητες αλλαγές στον Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων ώστε να καλύπτεται και από φορολογική πλευρά η εφαρμογή των Δ.Λ.Π./Δ.Π.Χ.Α. Διευκρινήσεις αλλά και πρόσθετες οδηγίες δόθηκαν με την ΠΟΛ.1025/16-02-2005 του Υπουργείου αλλά και με τη γνωμάτευση της Ε.Λ.Τ.Ε. 117/09-02-2005. □ Συγκεκριμένα με τις επικαιροποιημένες διατάξεις της παραγράφου 6 του άρθρου 7 του Κ.Β.Σ. παρέχεται η δυνατότητα στον επιτηδευματία που εφαρμόζει τα Δ.Λ.Π./Δ.Π.Χ.Α. προαιρετικά ή υποχρεωτικά, να επιλέξει τον τρόπο τήρησης των λογιστικών του βιβλίων και να τηρήσει αυτά είτε σύμφωνα α) με τις αρχές και τους κανόνες της ισχύουσας φορολογικής νομοθεσίας είτε β) με τις αρχές και τους κανόνες των Δ.Λ.Π./Δ.Π.Χ.Α.⁷⁵. □□

Τήρηση λογιστικών βιβλίων βάσει φορολογικών διατάξεων. □ Όταν ο επιτηδευματίας επιλέγει να τηρεί τα λογιστικά του βιβλία σύμφωνα με τις αρχές και τους κανόνες της ισχύουσας φορολογικής νομοθεσίας, για τον επιτηδευματία αυτό δεν

⁷⁵ Βρουστούρης Π., 2012, Χρηματοοικονομικά Περιουσιακά Στοιχεία και Χρηματοοικονομικές Υποχρεώσεις σύμφωνα με τα ΔΛΠ, Εκδόσεις Περιοδικό Λογιστής, Τεύχος 121

προκύπτει από τις διατάξεις του Κ.Β.Σ. καμία πρόσθετη υποχρέωση σε ότι αφορά την εφαρμογή των Δ.Λ.Π./Δ.Π.Χ.Α. και το αποτέλεσμα που προκύπτει από τα τηρούμενα βιβλία ονομάζεται φορολογικό αποτέλεσμα. □□

Τήρηση λογιστικών βιβλίων βάσει αρχών και κανόνων Δ.Λ.Π./Δ.Π.Χ.Α. □□ Αντίθετα όταν ο επιτηδευματίας τηρεί τα λογιστικά του βιβλία σύμφωνα με τις αρχές και τους κανόνες των Δ.Λ.Π./Δ.Π.Χ.Α., τότε για τον επιτηδευματία αυτό ορίζονται ορισμένες πρόσθετες υποχρεώσεις. Συγκεκριμένα στο άρθρο 7, παρ.7 του Κ.Β.Σ. προβλέπεται πως ο επιτηδευματίας που τηρεί τα λογιστικά του βιβλία σύμφωνα με τις αρχές και τους κανόνες των Δ.Λ.Π./Δ.Π.Χ.Α., προκειμένου να είναι εφικτός ο προσδιορισμός των φορολογικών μεγεθών και για την εκπλήρωση των φορολογικών υποχρεώσεών του, υποχρεούται: □1) Να συντάσσει Πίνακα Συμφωνίας Λογιστικής - Φορολογικής Βάσης (Π.Σ.Λ.Φ.Β.). □2) Να τηρεί Φορολογικό Μητρώο Παγίων Περιουσιακών Στοιχείων. □3) Να συντάσσει Πίνακα Φορολογικών Αποτελεσμάτων Χρήσης, Πίνακα Σχηματισμού Φορολογικών αποθεματικών και Ανακεφαλαιωτικό Πίνακα Φορολογικών Αποθεματικών. □□ Β1.Σύνταξη Πίνακα Συμφωνίας Λογιστικής - Φορολογικής Βάσης (Π.Σ.Λ.Φ.Β.)⁷⁶. □□

Η πρώτη υποχρέωση που γεννάται από την τήρηση των λογιστικών βιβλίων βάσει των Δ.Λ.Π./Δ.Π.Χ.Α. είναι η σύνταξη μέχρι το κλείσιμο του Ισολογισμού, Πίνακα Συμφωνίας Λογιστικής - Φορολογικής Βάσης. Ο πίνακας αυτός συντάσσεται εξωλογιστικά και τα δεδομένα του προκύπτουν από τα κύρια τηρούμενα βιβλία (λογαριασμούς, Φορολογικό Μητρώο Παγίων Περιουσιακών Στοιχείων κ.λ.π.) ή από τα τηρούμενα παράλληλα ή βοηθητικά βιβλία (θα ακολουθήσει ανάλυση ως προς τον τρόπο τήρησης των βιβλίων στη συνέχεια)⁷⁷.

Στον πίνακα αυτό απεικονίζονται σε τρεις στήλες για κάθε πρωτοβάθμιο διαφοροποιημένο λογαριασμό σε χρέωση ή πίστωση με βάση τα προαναφερόμενα δεδομένα: □α) Η αξία όπως προκύπτει από τα τηρούμενα βιβλία (Λογιστική Βάση). □β) Η αξία που προσδιορίζεται με βάση τους κανόνες της φορολογικής νομοθεσίας (Φορολογική Βάση). □γ) Η διαφορά μεταξύ Λογιστικής και Φορολογικής Βάσης.

⁷⁶ Ντζανάτος Δ., 2008, Τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα με Απλά Λόγια και οι Διαφορές τους από τα Ελληνικά, Εκδόσεις Καστανιώτη, Αθήνα

□□Ενδεικτικό υπόδειγμα του εν λόγω πίνακα παρασχέθηκε από το Υπουργείο Οικονομικών με την ΠΟΛ.1025/2005 και σχετική παραλλαγή του παρουσιάζεται στη συνέχεια: □

Λογαριασμός	Λογιστική Βάση	Φορολογική Βάση	Διαφορές	
			Χρέωση	Πίστωση
60	5.000,00	4.200,00		-800,00
63	2.000,00	2.600,00	600,00	
66	1.200,00	1.500,00	300,00	
68	3.600,00	3.250,00		-350,00
75	- 9.200,00	-9.100,00	100,00	
76	- 9.450,00	-9.700,00		-250,00
83	1.700,00	1.450,00		-250,00

Να σημειωθεί πως με τη συνολική πιστωτική ή χρεωστική διαφορά συμπληρώνεται ο κωδικός 117 ή 118 αντίστοιχα της δήλωσης φορολογίας εισοδήματος (έντυπο Φ01-013). Επίσης αυτούσιος ο πίνακας αυτός αποτελεί απαιτούμενο συνοδευτικό στοιχείο της δήλωσης φορολογίας εισοδήματος που υποβάλλεται κάθε χρόνο από τα νομικά πρόσωπα του άρθρου 101, παρ.1 (ΠΟΛ.1113/15-05-2011).

Η έννοια της «Λογιστικής Οργάνωσης» μιας επιχείρησης περιλαμβάνει θέματα που καλύπτει ο Κώδικας Βιβλίων και Στοιχείων (Κ.Β.Σ) ή τώρα ο «ΚΩΔΙΚΑΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗΣ ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΗΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ (Κ.Φ.Α.Σ.)»¹, όπως ποια παραστατικά και με ποιο περιεχόμενο εκδίδονται, ποιο σχέδιο λογαριασμών τηρείται, ποιοι κανόνες αποτίμησης ακολουθούνται, ποια στοιχεία των επιχειρήσεων αρχειοθετούνται και πόσο χρόνο διατηρούνται κ.λπ. Κατά την άποψη μας, για ένα σύστημα λογιστικής οργάνωσης το οποίο θα διασφαλίζει τα συμφέροντα του κράτους και θα διατηρεί το κόστος της επιχείρησης σε λογικά επίπεδα, τα παρακάτω στοιχεία είναι αρκετά:

α) Η χρήση εκ μέρους των επιχειρήσεων επαρκών λογιστικών/μηχανογραφικών συστημάτων. Τέτοια μπορεί να είναι το Ε.Γ.Λ.Σ ή

οποιοδήποτε άλλο οργανωτικό/λογιστικό σχέδιο, αναλόγως της ιδιομορφίας της επιχείρησης (π.χ. αποτελεί θυγατρική πολυεθνικής επιχείρησης που χρησιμοποιεί δικά της οργανωτικά/λογιστικά συστήματα ή εφαρμόζει άλλα, εκτός των Ελληνικών, λογιστικά πρότυπα),

β) Ο προσδιορισμός του αποτελέσματος σύμφωνα με τους κανόνες της φορολογικής νομοθεσίας,

γ) Η επαρκής τήρηση (ποιοτική και χρονική) των λογιστικών αρχείων,

δ) Η υποχρέωση απόδειξης της συναλλαγής,

ε) Η ύπαρξη ενός «οργάνου συνεννόησης» μεταξύ των υπόχρεων της τήρησης και των φορολογικών αρχών, το οποίο θα επιλύει άμεσα θέματα εφαρμογής που προκύπτουν από την ύπαρξη αντικειμενικών δυσκολιών. Σημειώνεται ότι στον Κ.Φ.Α.Σ , δεν προβλέπεται η σύσταση Επιτροπής Λογιστικών Βιβλίων ή άλλης αντίστοιχης επιτροπής.

Γενικά, αυτό που πρέπει να κυριαρχήσει στον Κ.Α.Φ.Σ. καθώς και στο «Ποινολόγιο», όσον αφορά κυρώσεις για παραβάσεις του Κ.Φ.Α.Σ, όσο και στις ερμηνευτικές εγκυκλίους του Κ.Φ.Α.Σ., είναι το εξής: «Η ΟΥΣΙΑ ΠΑΝΩ ΑΠΟ ΤΟΝ ΤΥΠΟ».

- Τα λογιστικά βιβλία τηρούνται ή με βάση τις αρχές και τους κανόνες των Δ.Λ.Π. ή με βάση τις αρχές και τους κανόνες της Φορολογικής Νομοθεσίας.
- Οι πρωτογενείς λογιστικές καταχωρήσεις θα γίνονται ή με τις αρχές και τους κανόνες των Δ.Λ.Π. ή με τις αρχές και τους κανόνες της Φορολογικής Νομοθεσίας.
- Δεν υπάρχουν διαφορές με τις καθημερινές λογιστικές καταχωρήσεις μεταξύ Δ.Λ.Π. και παρούσας μεθοδολογίας με το Ε.Γ.Λ.Σ.
- Διαφορές υπάρχουν και αφορούν κινήσεις που αφορούν τα έξοδα κτήσεως ακινητοποιήσεων, τόκους δανείων κατασκευαστικής περιόδου, έξοδα ίδρυσης εγγραφών τέλους χρήσεως στις αποσβέσεις, προβλέψεις κ.λ.π, και αποτιμήσεις που δεν ταυτίζονται με τους αντίστοιχους φορολογικούς κανόνες.

Η κωδικοποίηση και η ονοματολογία των τηρούμενων λογαριασμών που προβλέπεται από το ΕΓΛΣ διατηρείται, αλλά είναι δυνατή η προσθήκη λογαριασμών για τις ανάγκες της καλής εφαρμογής των Δ.Λ.Π. Υπάρχουν διαφορές στην δομή, την εμφάνιση και την ονοματολογία των λογαριασμών των οικονομικών καταστάσεων των Δ.Λ.Π. και αυτών του Ε.Γ.Λ.Σ.

Με την εφαρμογή των Δ.Λ.Π. οι λογιστικοί κανόνες αποτίμησης δεν ταυτίζονται με τους αντίστοιχους φορολογικούς κανόνες. Γι' αυτό για την εμφάνιση των διαφορών που προκύπτουν από την εφαρμογή και την τήρηση των λογιστικών βιβλίων σύμφωνα με τα Δ.Λ.Π., οι επιχειρήσεις υποχρεούνται στη σύνταξη:

- Πίνακα Συμφωνίας Λογιστικής – Φορολογικής Βάσης (Π.Σ.Λ.Φ.Β.). Ο πίνακας αυτός είναι ένα ισοζύγιο στο οποίο εμφανίζονται, σε μια στήλη τα κονδύλια που προκύπτουν από τη λογιστική βάση, σύμφωνα με τα Δ.Λ.Π., σε άλλη στήλη τα αντίστοιχα κονδύλια με βάση τους κανόνες της Φορολογικής Νομοθεσίας (Φορολογική Βάση) και σε άλλη στήλη τα κονδύλια της διαφοράς μεταξύ Λογιστικής Δ.Λ.Π. και Φορολογικής Βάσης. Για το λόγο αυτό παραθέτουμε σχετικό υπόδειγμα.

- Μητρώο Παγίων

Λόγω της υποχρέωσης τήρησης ιδιαίτερου Φορολογικού Μητρώου Παγίων Περιουσιακών Στοιχείων προτείνεται η ενσωμάτωση στο κύριο Μητρώο Παγίων της εταιρείας που τηρείται με τα Δ.Λ.Π. με απεικόνιση σε ιδιαίτερες στήλες της διαφοροποιημένης αξίας, της λογιστικής από τη φορολογική βάση των παγίων στοιχείων. Επίσης εμφάνιση σε ξεχωριστές στήλες των συντελεστών απόσβεσης, με τα Δ.Λ.Π. και αυτών με τη φορολογική νομοθεσία.

Απεικόνιση σε ξεχωριστή στήλη των διαφορών από τον υπολογισμό των αποσβέσεων κατά πάγιο στοιχείο. Το μητρώο αυτό θα χρησιμοποιείται ως βάση για την εμφάνιση των διαφορών των αποσβέσεων στον πίνακα συμφωνίας Λογιστικής – Φορολογικής Βάσης.

- Υποχρεωτικά συντάσσονται
- Πίνακες Φορολογικών Αποτελεσμάτων της χρήσης
- Σχηματισμός Φορολογικών Αποθεματικών

➤ Ανακεφαλαιωτικός Πίνακας Φορολογικών Αποθεματικών

Τα κονδύλια των ανωτέρω θα πρέπει να προκύπτουν από τους τηρούμενους λογαριασμούς.

➤ Οι εταιρείες που τηρούν τα βιβλία τους σύμφωνα με τα Δ.Λ.Π. καταχωρούν στο Βιβλίο Απογραφών και Ισολογισμών, πέραν από τις Ετήσιες Οικονομικές Καταστάσεις που προβλέπονται από αυτά.

- Τον Πίνακα Συμφωνίας Λογιστικής – Φορολογικής Βάσης (Π.Σ.Λ.Φ.Β.)
- Πίνακες Φορολογικών Αποτελεσμάτων της χρήσης
- Το σχηματισμό Φορολογικών Αποθεματικών και
- Ανακεφαλαιωτικό Πίνακα Φορολογικών Αποθεματικών

Όταν τα λογιστικά βιβλία τηρούνται σύμφωνα με τα Δ.Λ.Π. η αξία των μενόντων αποθεμάτων σε παραγόμενα έτοιμα προϊόντα και της παραγωγής σε εξέλιξη, όπως προσδιορίζονται με τα Δ.Λ.Π., δεν αναπροσαρμόζονται με τις διαφοροποιήσεις μεταξύ της λογιστικής και της φορολογικής βάσης. Οι διαφορές αυτές, εφόσον υπάρχουν, αν και αποτελούν στοιχεία του κόστους των μενόντων ή των πωληθέντων προϊόντων υπολογίζονται σε ετήσια βάση συνολικά και καταχωρούνται:

- Στον Πίνακα των Φορολογικών Αποτελεσμάτων χρήσης και
- Στον Πίνακα Συμφωνίας Λογιστικής - Φορολογικής Βάσης (Π.Σ.Λ.Φ.Β)

3.4 Λογιστικό Σύστημα και Τηρούμενα Βιβλία Φορολογίας

α) Διπλογραφικά λογιστικά βιβλία

α1) Αρχές τήρησης

I) Ο υπόχρεος τηρεί λογιστικά βιβλία κατά τη διπλογραφική μέθοδο με οποιοδήποτε λογιστικό σύστημα, σύμφωνα με τις γενικά παραδεκτές αρχές της λογιστικής.

II) Για την τήρηση των ημερολογίων και καθολικών εφαρμόζεται υποχρεωτικά το Ελληνικό Γενικό Λογιστικό Σχέδιο (Π.Δ. 1123/1980, Α' 283), μόνο ως προς την δομή, την ονοματολογία και το περιεχόμενο των πρωτοβαθμίων, δευτεροβαθμίων και των

υπογραμμισμένων τριτοβαθμίων λογαριασμών, και από τους λογαριασμούς της ομάδας 9 μόνο ο λογαριασμός 94, εφόσον τα ακαθάριστα έσοδα από πωλήσεις αγαθών (λογαριασμοί 70, 71) υπερβαίνουν τα πέντε εκατομμύρια ευρώ ανά λογαριασμό. Η ανάπτυξη των δευτεροβαθμίων λογαριασμών, σε μη θεσμοθετημένους από τις διατάξεις του Γενικού Λογιστικού Σχεδίου τριτοβαθμίου λογαριασμούς, καθώς και η ανάπτυξη των τριτοβαθμίων λογαριασμών σε επίπεδο τεταρτοβαθμίων, γίνεται σύμφωνα με τις αρχές της λογιστικής και τις ανάγκες του υπόχρεου απεικόνισης συναλλαγών. Εξαιρούνται:

Οι υπόχρεοι που συντάσσουν τις Ετήσιες Οικονομικές του Καταστάσεις σύμφωνα με τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα (Δ.Λ.Π.). Οι υπόχρεοι για τους οποίους, άλλες διατάξεις επιβάλλουν την τήρηση κλαδικών λογιστικών σχεδίων.

III) Από τους λογαριασμούς του γενικού και των αναλυτικών καθολικών πρέπει να προκύπτουν συγκεντρωτικά και αναλυτικά στοιχεία των καταχωρήσεων, ώστε να είναι ευχερής η πληροφόρηση ή η επαλήθευση από το φορολογικό έλεγχο, για τις ανάγκες όλων των φορολογικών αντικειμένων.

α2) Τηρούμενα βιβλία

i) Ημερολογίων και καθολικά

ii) Μητρώο παγίων περιουσιακών στοιχείων κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στην παράγραφο 2.2.103 του Γενικού Λογιστικού Σχεδίου.

iii) Βιβλίο απογραφών στο οποίο μετά από καταμέτρηση καταγράφονται και αποτιμώνται όλα τα στοιχεία της επαγγελματικής του περιουσίας που κατέχει κατά τη λήξη της διαχειριστικής του περιόδου.

iv) Ηλεκτρονικό φάκελο ελέγχου ανά διαχειριστική περίοδο, ο οποίος ενημερώνεται μέχρι το τέλος του επόμενου μήνα της λήξης της προθεσμίας υποβολής της δήλωσης φορολογίας εισοδήματος με τα αναλυτικά δεδομένα του τελευταίου προσωρινού και του οριστικού ισοζυγίου των λογαριασμών όλων των βαθμίδων, των ημερολογίων, του βιβλίου απογραφών και ισολογισμού, των πληροφοριών της παραγράφου 23 του άρθρου 414 , και του μητρώου παγίων, εφόσον αυτά τηρούνται μηχανογραφικά.

v) Ο υπόχρεος απεικόνισης συναλλαγών της παραγράφου αυτής, ανεξάρτητα από την κατηγορία των βιβλίων που τηρεί, εκμεταλλευτής χώρου διαμονής ή φιλοξενίας, εκπαιδευτηρίου, κλινικής ή θεραπευτηρίου, κέντρων αισθητικής, γυμναστηρίων, χώρου στάθμευσης, καθώς και οι γιατροί και οδοντίατροι, παρέχουν ασφαλείς πληροφορίες για τις συναλλαγές τους μέχρι την έκδοση του στοιχείου, για το οποίο

έχουν υποχρέωση, όπου και αναγράφονται τα στοιχεία του πελάτη. Η διασφάλιση των πληροφοριών αυτών γίνεται είτε με την καταχώριση χειρόγραφα σε θεωρημένα έντυπα ή, επί μηχανογραφικής τήρησης, με τη χρήση ειδικών ασφαλών διατάξεων σήμανσης του ν. 1809/1988 (Α' 222)15 .

- Χρόνος Ενημέρωσης των Βιβλίων

i) Του ή των ημερολογίων μέχρι το τέλος του επόμενου μήνα από την έκδοση ή λήψη του κατά περίπτωση δικαιολογητικού και επί ταμειακών πράξεων από τη διενέργειά τους. Η προθεσμία αυτή δεν μπορεί να υπερβεί την εμπρόθεσμη υποβολή της δήλωσης Φ.Π.Α.. Στην ίδια προθεσμία ενημερώνεται το γενικό καθολικό και τα αναλυτικά καθολικά με εξαίρεση αυτά των ασφαλιστικών επιχειρήσεων τα οποία μπορεί να ενημερώνονται μέχρι την εικοστή (20ή) του μεθεπόμενου μήνα.

ii) Του Μητρώου Πάγιων Περιουσιακών Στοιχείων και του ιδιαίτερου Φορολογικού Μητρώου Πάγιων Περιουσιακών Στοιχείων μέχρι την προθεσμία κλεισίματος του Ισολογισμού.

iii) Η ποσοτική καταχώριση των αποθεμάτων στο βιβλίο απογραφών ή σε καταστάσεις μέχρι την 20ή ημέρα του μεθεπόμενου μήνα από τη λήξη της διαχειριστικής περιόδου.

iv) Του βιβλίου απογραφών με την αξία των αποθεμάτων και των λοιπών περιουσιακών στοιχείων, καθώς και το κλείσιμο του ισολογισμού μέχρι την εμπρόθεσμη υποβολή της δήλωσης φορολογίας εισοδήματος.

v) Ο υπόχρεος απεικόνισης συναλλαγών που συντάσσει τις Ετήσιες Οικονομικές του Καταστάσεις σύμφωνα με τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα (Δ.Λ. Π.) τηρεί τα λογιστικά του βιβλία ή με βάση τις αρχές και τους κανόνες των Δ.Λ.Π. ή με βάση τις αρχές και τους κανόνες της ισχύουσας φορολογικής νομοθεσίας.

β) Απλογραφικά λογιστικά βιβλία

β1) Αρχές τήρησης

Σύμφωνα με το άρθρο 46 του Κ.Φ.Α.Σ., στο βιβλίο εσόδων-εξόδων καταχωρούνται διακεκριμένα:

i) Το είδος του δικαιολογητικού, ο αύξων αριθμός και η χρονολογία έκδοσης ή λήψης του, καθώς και το ονοματεπώνυμο ή η επωνυμία του εκδότη των στοιχείων αγορών και εξόδων.

- ii) Τα έσοδα από την πώληση εμπορευμάτων, προϊόντων, πρώτων και βοηθητικών υλών, υλικών συσκευασίας, από την παροχή υπηρεσίας και από λοιπές πράξεις.
- iii) Οι δαπάνες για αγορά αγαθών, διακεκριμένα και ανάλογα με τον προορισμό τους για μεταπώληση ή παραγωγή προϊόντων, οι δαπάνες λήψης υπηρεσιών, τα γενικά έξοδα και λοιπές πράξεις.
- iv) Η αξία αγοράς και πώλησης των παγίων στοιχείων.
- v) Ο Φ. Π. Α. που αντιστοιχεί στις πιο πάνω πράξεις.
- vi) Οι αυτοπαραδόσεις αγαθών ή η ιδιοχρησιμοποίηση υπηρεσιών.
- vii) Τα έσοδα και έξοδα για λογαριασμό τρίτου που αφορούν πράξεις για τις οποίες εκδίδονται εκκαθαρίσεις των παραγράφων 7 και 8 του άρθρου 6 του παρόντος.
- viii) Οι επιστροφές και οι εκπτώσεις που γίνονται με ιδιαίτερο στοιχείο επί των πιο πάνω πράξεων, οι οποίες καταχωρούνται αφαιρετικά από τις αντίστοιχες στήλες.
Το ποσό κάθε πράξης των περιπτώσεων ii', iii', iv' και vi' αναλύεται στον χρόνο ενημέρωσης, σε ιδιαίτερες στήλες του τηρούμενου βιβλίου ή σε καταστάσεις ανάλογα με τις ανάγκες του Φ.Π.Α..
- ix) Στην περίπτωση που κατά την διάρκεια της χρήσης λαμβάνονται στοιχεία αγοράς αγαθών πριν από την παραλαβή τους, η ενημέρωση των βιβλίων γίνεται κατά την παραλαβή των αγαθών.
- x) Εφόσον στο τέλος της χρήσης λαμβάνονται στοιχεία αγοράς αγαθών που δεν έχουν ακόμα παραληφθεί, καταχωρούνται σχετικές εγγραφές σε ιδιαίτερες στήλες του βιβλίου εσόδων - εξόδων και τακτοποιούνται με την παραλαβή των αγαθών
- xi) Μέχρι τη λήξη της προθεσμίας υποβολής της δήλωσης φορολογίας εισοδήματος του οικείου οικονομικού έτους καταχωρείται ανακεφαλαιωτικά, συγκεντρωτικά και όχι ανά παραστατικό, ανάλυση των δεδομένων της παραγράφου 17 του άρθρου αυτού, ανάλογα με τις ανάγκες της φορολογίας εισοδήματος για τον προσδιορισμό του αποτελέσματος και την συμπλήρωση των φορολογικών δηλώσεων ή καταστάσεων που ορίζονται με τις διατάξεις του παρόντος νόμου.

β2) Τηρούμενα βιβλία

1) Βιβλίο εσόδων - εξόδων.

Σε ιδιαίτερο χώρο του βιβλίου εσόδων - εξόδων ή σε καταστάσεις καταχωρείται, μέχρι τον χρόνο της εμπρόθεσμης υποβολής της δήλωσης φορολογίας εισοδήματος για κάθε πάγιο περιουσιακό στοιχείο, η ημερομηνία και η αξία κτήσης του, το οικείο

δικαιολογητικό, ο συντελεστής απόσβεσής του, οι αποσβέσεις και η αναπόσβεστη αξία.

2) Βιβλίο απογραφών ή καταστάσεις απογραφής, εφόσον τα ετήσια ακαθάριστα έσοδά του από την πώληση αγαθών υπερέβησαν το όριο των εκατόν πενήντα χιλιάδων (150.000) ευρώ. Τα έσοδα της πρώτης διαχειριστικής περιόδου δεν ανάγονται σε ετήσια βάση.

3) Ο υπόχρεος εκμεταλλευτής χώρου διαμονής ή φιλοξενίας, εκπαιδευτηρίου, κλινικής ή θεραπευτηρίου, κέντρων αισθητικής, γυμναστηρίων, χώρου στάθμευσης, καθώς και οι γιατροί και οδοντίατροι, παρέχουν ασφαλείς πληροφορίες για τις συναλλαγές τους μέχρι την έκδοση του στοιχείου, για το οποίο έχουν υποχρέωση, όπου και αναγράφονται τα στοιχεία του πελάτη. Η διασφάλιση των πληροφοριών αυτών γίνεται είτε με την καταχώριση χειρόγραφα σε θεωρημένα έντυπα ή, επί μηχανογραφικής τήρησης, με τη χρήση ειδικών ασφαλών διατάξεων σήμανσης του ν. 1809/1988 (Α' 222)16 .

- Χρόνος ενημέρωσης των βιβλίων

1) Η καταχώριση - ενημέρωση του βιβλίου εσόδων - εξόδων με τις πιο πάνω πράξεις γίνεται μέχρι το τέλος του επόμενου μήνα κάθε ημερολογιακού τριμήνου και όχι πέραν του χρόνου της εμπρόθεσμης υποβολής της περιοδικής δήλωσης Φ. Π. Α. και μέχρι τον χρόνο της εμπρόθεσμης υποβολής της δήλωσης φορολογίας εισοδήματος για κάθε πάγιο περιουσιακό στοιχείο.

2) Το βιβλίο απογραφής, ενημερώνεται, με την ποσοτική καταχώριση των αποθεμάτων, μέχρι την 20ή Φεβρουαρίου του επόμενου έτους, η δε αξία τίθεται μέχρι τον χρόνο της εμπρόθεσμης υποβολής, της δήλωσης φορολογίας εισοδήματος.

- Τρόπος Λειτουργίας και Περιεχόμενο των Παραστατικών Στοιχείων

1) Δελτίο αποστολής εκδίδεται από τον υπόχρεο απεικόνισης συναλλαγών:

α) σε κάθε περίπτωση χονδρικής πώλησης ή παράδοσης ή διακίνησης αγαθών προς οποιονδήποτε και για οποιονδήποτε σκοπό, εφόσον δεν εκδόθηκε συνενωμένο δελτίο αποστολής με φορολογικό στοιχείο αξίας,

β) σε κάθε περίπτωση παραλαβής από αυτόν αγαθών για διακίνηση, από μη υπόχρεο σε έκδοση δελτίου ή από αρνούμενο την έκδοσή του,
γ) επί διακίνησης αγαθών μεταξύ των επαγγελματικών εγκαταστάσεών του,
δ) επί ποσοτικής παραλαβής σε επαγγελματική του εγκατάσταση, χωρίς στοιχείο διακίνησης, εμπορεύσιμων ή πάγιων αγαθών από οποιονδήποτε τρίτο για αγορά, πώληση, απλή διαμεσολάβηση προς πώληση, αποθήκευση, φύλαξη, χρήση, καθώς και για επεξεργασία στην περίπτωση που ο αποστολέας είναι υπόχρεος απεικόνισης συναλλαγών ή αγρότης του ειδικού καθεστώτος. Όταν κατά την παραλαβή των αγαθών εκδίδεται άμεσα τιμολόγιο αγοράς δεν απαιτείται να εκδίδεται δελτίο αποστολής.

Κατ' εξαίρεση δεν απαιτείται η έκδοση δελτίου αποστολής στις εξής περιπτώσεις:

α) Διακινήσεις ειδών που δεν πληρούν τις προϋποθέσεις για τον χαρακτηρισμό αυτών ως αγαθών, υπό την έννοια ότι πρόκειται για ενσώματα είδη που δεν εμπεριέχονται σε αυτά δικαιώματα ή δεν έχουν εμπορευματική αξία για τον αποστολέα, τον παραλήπτη ή άλλον τρίτο και δεν προκύπτει από τη διάθεση αυτών, αυτούσιων ή μη, έσοδο.

β) Διακινήσεις ανταλλακτικών παγίων από τον υπόχρεο απεικόνισης συναλλαγών μεταξύ των εγκαταστάσεών του, εφόσον δεν αποτελούν γι' αυτόν αντικείμενο εμπορίας και προορίζονται αποκλειστικά για την αποκατάσταση βλαβών στις εγκαταστάσεις του και οι διακινήσεις αυτές διενεργούνται με μεταφορικά μέσα ιδιωτικής χρήσης κυριότητάς του ή μισθωμένα δημόσιας χρήσης.

γ) Μεταφοράς, με μεταφορικά μέσα ιδιωτικής χρήσης ή μισθωμένα δημόσιας χρήσης:

γα) αυτούσιων λατομικών προϊόντων (άμμου, σκύρων κ.λπ.) από κατασκευαστικές επιχειρήσεις, που παράγονται από τις ίδιες επιχειρήσεις για τα έργα που εκτελούνται από αυτές,

γβ) μεταλλεύματος, από εργοτάξιο σε εργοτάξιο και από εργοτάξιο σε χώρους αποθήκευσης, επεξεργασίας και εκφόρτωσης, κατά περίπτωση, που ενεργούνται από μεταλλευτικές επιχειρήσεις και

γγ) πέτρας, χαλικιού, αργιλοπετρώματος και αργιλοχώματος, από επιχειρήσεις παραγωγής αδρανών υλικών, ασβέστη και τσιμέντου, από τους χώρους περισυλλογής ή εξόρυξης στους χώρους επεξεργασίας.

δ) Διακίνηση αγαθών που αναφέρονται στις διατάξεις της περίπτωσης β' της παραγράφου 16 του άρθρου 6, τα οποία διατίθενται μέσω δικτύου με συνεχή ροή.

3.5 Η Σημασία της Διενέργειας Ορθών Ελέγχων Εσωτερικής Ελεγκτικής με Σκοπό την Σωστή Εφαρμογή των ΔΛΠ στις Τραπεζικές Επιχειρήσεις

Επιγραμματικά, ο εσωτερικός έλεγχος μπορεί να ορισθεί ως μια ξεχωριστή και ανεξάρτητη, υποτίθεται, μεν, αλλά εσωτερική της μονάδας, δε, λειτουργία, η οποία είναι επιφορτισμένη με το συνεχή έλεγχο και αξιολόγηση όλων των συστημάτων οργάνωσης και λειτουργίας της μονάδας, η οποία εντάσσεται στο ευρύτερο MIS (διοικητικό πληροφοριακό σύστημα) της μονάδας. Οι έλεγχοι διακρίνονται με βάση διάφορα κριτήρια:

Ανάλογα με την έκταση τους, σε γενικούς (ολικούς) και ειδικούς (μερικούς). Γενικοί ή ολικοί είναι εκείνοι οι έλεγχοι που αφορούν όλη τη διαχείριση της επιχείρησης μέσα σε μία περίοδο, ενώ ειδικοί ή μερικοί είναι εκείνοι που αφορούν ένα κομμάτι της διαχείρισης όπως π.χ. το κύκλωμα πωλήσεων.

Ανάλογα με το σκοπό, σε προληπτικούς ή κατασταλτικούς. Ο προληπτικός έλεγχος γίνεται κατά την άσκηση της διαχείρισης για την πρόληψη λαθών ή απατών ενώ ο κατασταλτικός έλεγχος μετά το πέρας της άσκησης της διαχείρισης για την αποκάλυψη σφαλμάτων ή ατασθαλιών.

Ανάλογα με το αν ελέγχονται οι συναλλαγές μιας περιόδου ή συγκεκριμένοι λογαριασμοί, σε οριζόντιους ή κάθετους.

Ανάλογα με τον βαθμό ελέγχου του ελεγκτικού αντικειμένου, σε ολικούς (100% ελέγχους) και σε δειγματοληπτικούς.

Οι θεμελιώδεις αρχές και τεχνικές του Εσωτερικού ελέγχου στις τραπεζικές επιχειρήσεις βασίζονται στην χρησιμότητα του εξωτερικού ελέγχου αντίστοιχα. Το κόστος του ελέγχου είναι συνήθως αρκετά υψηλό για την ελεγχόμενη επιχείρηση. Εκτός από τις αμοιβές των ελεγκτών, η επιχείρηση επιβαρύνεται με το κόστος των υπηρεσιών που προσφέρει το προσωπικό της στον ελεγκτή. Το υψηλό όμως αυτό

κόστος δικαιολογείται διότι η ελεγχόμενη επιχείρηση ωφελείται πολλαπλώς από τον εξωτερικό έλεγχο⁷⁸.

- *Εξασφαλίζεται η συνεχής βελτίωση του λογιστικού της συστήματος.*
- *Βελτιώνεται η αποτελεσματικότητα του εσωτερικού ελέγχου της, καθώς αξιολογείται από ανεξάρτητο ελεγκτή,*
- *Αποκτούν νομιμότητα οι λογιστικές καταστάσεις της,*
- *Αυξάνεται η εγκυρότητα και η πληρότητα των δημοσιευμένων λογιστικών καταστάσεων όταν συνοδεύονται από το πιστοποιητικό ελέγχου,*
- *Διευκολύνεται η εκ μέρους της άντληση κεφαλαίων αφού ο σωστά πληροφορημένος επενδυτής αντιμετωπίζει μικρότερο κίνδυνο,*
- *Διευκολύνεται η διενέργεια του φορολογικού ελέγχου των βιβλίων της επειδή ο εφοριακός-ελεγκτής περιορίζει την έκταση και το χρόνο του ελέγχου του, όταν γνωρίζει ότι έχει προηγηθεί ο εξωτερικός έλεγχος,*
- *Ενισχύεται ή αποδυναμώνεται η θέση των οικονομικών στελεχών της έναντι των μετόχων ανάλογα με τα πορίσματα του ελέγχου.*

Εκτός των ανωτέρω, οι ελληνικές τραπεζικές επιχειρήσεις απολαμβάνουν ορισμένα πρόσθετα πλεονεκτήματα, τα οποία προβλέπει το άρθρο 14 του Π.Δ. 226 του 1992 και είναι τα εξής⁷⁹:

- *«Για τις επιχειρήσεις οι οποίες υποχρεωτικώς ή προαιρετικώς χρησιμοποιούν Ορκωτό Ελεγκτή, το μετά τον έλεγχο δυνάμενο να εκδοθεί ειδικό πιστοποιητικό που αναφέρεται στο ποσό των καταβληθέντων μισθών και ημερομισθίων και στις αποδοχές εν γένει του απασχοληθέντος προσωπικού, απαλλάσσει τις επιχειρήσεις οιοδήποτε επανελέγχου επί του σημείου τούτου εκ μέρους ασφαλιστικού οργανισμού.»*
- *«Ο Προϊστάμενος της αρμόδιας Διεύθυνσης Οικονομικών Υπηρεσιών, προκειμένου να καθορίσει την φορολογική υποχρέωση των ανώνυμων*

⁷⁸ Καραγιάννης Ι., Καραγιάννη Δ. Αικ., Καραγιάννης Δ., 2007, Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα, Παραδείγματα – Εφαρμογές (Δ.Π.Χ.Π.), Εκδότης: Καραγιάννης Ι. Δημ. & ΣΙΑ ΟΕ

⁷⁹ Σακέλλης Εμμ., 2009, Ο πανδέκτης του λογιστή, Λογιστικό – Φορολογικό Δίκαιον & Λογιστική, Τρίτη Έκδοση, Εκδόσεις Ε. Σακέλλη

εταιρειών, μπορεί να περιοριστεί και να λάβει υπ' όψη του αποκλειστικώς το παρά του Ορκωτού Ελεγκτή εκδιδόμενο ειδικό πιστοποιητικό ελέγχου περί του φορολογητέου εισοδήματος της επιχείρησης, εφόσον στο εν λόγω πιστοποιητικό γίνεται ρητή μνεία ότι εκδίδεται για φορολογικούς σκοπούς και ότι κατά τον έλεγχο των οικονομικών αποτελεσμάτων ελήφθησαν υπ' όψη οι διατάξεις των νόμων περί φορολογίας εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων, καθώς και οποιαδήποτε άλλη σχετική διάταξη νόμου. Στην περίπτωση αυτή, ο Ορκωτός ελεγκτής οφείλει να παράσχει στον Προϊστάμενο της αρμόδιας Δ.Ο.Υ. κάθε πληροφορία ή εξήγηση την οποία ο τελευταίος ήθελε ζητήσει σε σχέση με τον τρόπο τήρησης των βιβλίων και στοιχείων, τις εγγραφές που έγιναν σε αυτά και γενικώς κάθε αναγκαίο στοιχείο ή διευκρίνιση, για τον προσδιορισμό της φορολογικής ύλης.»

Πρέπει να επισημανθεί ότι ακόμα και ο πιο εκτενής και σχολαστικός έλεγχος δεν μπορεί να οδηγήσει στην εκ μέρους του ελεγκτή εγγύηση της αξιοπιστίας των λογιστικών καταστάσεων. Αυτό οφείλεται στο ότι⁸⁰:

- Ο ελεγκτής εφαρμόζει, αναγκαστικά, δειγματοληπτικούς ελέγχους, καθώς ο έλεγχος όλων των συναλλαγών είναι ασύμφορος ή αδύνατος.
- Ο ελεγκτής βασίζεται σε εκτιμήσεις και προβλέψεις των στελεχών της ελεγχόμενης εταιρείας, οι οποίες εκ των πραγμάτων δεν μπορεί να είναι αντικειμενικές.
- Παράγοντες όπως η κούραση και η απροσεξία του ελεγκτή οδηγούν στην εξαγωγή λανθασμένων συμπερασμάτων.
- Ο ελεγκτής αποφαίνεται για την αξιοπιστία του συνόλου ή ομάδων των λογαριασμών και όχι για κάθε ένα λογαριασμό ξεχωριστά.

Η ποικιλία των εξειδικευμένων και πολυάριθμων λειτουργικών τομέων μιας σύγχρονης τραπεζικής επιχείρησης, αλλά και ο μεγάλος αριθμός των εργαζομένων σε αυτή, δεν αφήνουν περιθώρια προσωπικής άμεσης επίβλεψης των διοικούντων και διευθυνόντων την επιχείρηση και είναι οι αιτίες που επιβάλλουν την αναγκαιότητα

⁸⁰ Σακέλλης Ι. , 2007, "Σύνταξη των Οικονομικών Καταστάσεων που προβλέπουν τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα με βάση το Ελληνικό Γενικό Λογιστικό Σχέδιο", Εκδόσεις Κράτη, Αθήνα, 2007

του εσωτερικού ελέγχου. Ένα μέρος και ίσως το σύνολο των λειτουργιών και δραστηριοτήτων επαφίεται στην ευσυνειδησία και στην επιμέλεια του προσωπικού⁸¹. Από τη σύντομη αυτή ανάλυση γίνεται αντιληπτή η αναγκαιότητα του εσωτερικού ελέγχου. Ο έλεγχος, κατά τον Taylor, είναι μια από τις θεμελιώδεις λειτουργίες της διοικήσεως (Προγραμματισμός, οργάνωση, συντονισμός μέσων, καθοδήγηση και έλεγχος).

Χωρίς να παραγνωρίζεται ή να υποτιμάται η σπουδαιότητα του έργου του εσωτερικού ελεγκτή, πρέπει παράλληλα να τονιστούν και τα σοβαρά μειονεκτήματα τα οποία πηγάζουν από το γεγονός της εξαρτημένης σχέσης εργασίας που έχει με την ελεγχόμενη οικονομική μονάδα. Όπως είναι ευνόητο, ο εσωτερικός έλεγχος από τον ελεγκτή⁸²:

- *Ασκείται σύμφωνα με τους κανόνες και τους όρους τους οποίους έχει θεσπίσει η διοίκηση της οικονομικής μονάδας και όχι πάντοτε σύμφωνα με τους κανόνες της ελεγκτικής,*
- *Δεν περιλαμβάνει τις πράξεις των διοικούντων, συνήθως ιεραρχικά ανώτερων, ή ακόμη και εάν τις περιλαμβάνει τότε συνήθως είναι επιφανειακός και τελείως τυπικός,*
- *Δεν είναι πάντα αμερόληπτος και αντικειμενικός λόγω του συναδελφικού δεσμού με τους ελεγχόμενους υπαλλήλους της εταιρείας,*
- *Καταλήγει να είναι εργασία ρουτίνας, λόγω της συνεχούς επανάληψης στο αντικείμενο και στον τρόπο, με συνέπεια να εξασθενεί βαθμιαία η επαγρύπνηση και η διερευνητικότητα.*

Από τους παραπάνω ειδικότερους στόχους του εσωτερικού ελέγχου γίνεται σαφής η τεράστια σημασία που αυτός έχει, ιδιαίτερα για τις μεγάλες απρόσωπες και αποκεντρωμένες τραπεζικές επιχειρήσεις όσο αφορά την αποτελεσματική λειτουργία

⁸¹ Σακέλλης Εμμ., 2009, Ο πανδέκτης του λογιστή, Λογιστικό – Φορολογικό Δίκαιον & Λογιστική, Τρίτη Έκδοση, Εκδόσεις Ε. Σακέλλη

⁸² Σακέλλης Εμμ., 2009, Ο πανδέκτης του λογιστή, Λογιστικό – Φορολογικό Δίκαιον & Λογιστική, Τρίτη Έκδοση, Εκδόσεις Ε. Σακέλλη

τους. Οι παραπάνω ειδικότεροι στόχοι του εσωτερικού ελέγχου προϋποθέτουν την ύπαρξη⁸³:

- *μιας διοίκησης υπεύθυνης ως προς τη διαμόρφωση ενός περιβάλλοντος συμμόρφωσης στις επιταγές της επιχείρησης και ελεγκτών που να μπορούν να προσδιορίζουν την επάρκεια και αποτελεσματικότητα του περιβάλλοντος αυτού,*
- *μιας διοίκησης υπεύθυνης για τη διαμόρφωση ενός περιβάλλοντος προστασίας των περιουσιακών στοιχείων και ελεγκτών υπεύθυνων για την προστασία και την επιβεβαίωση της ύπαρξης των περιουσιακών στοιχείων της επιχείρησης και*
- *μιας διοίκησης υπεύθυνης ως προς τη διαμόρφωση, την εφαρμογή και τον απολογιστικό έλεγχο προτύπων μέτρησης των δραστηριοτήτων και λειτουργιών της επιχείρησης και ελεγκτών υπεύθυνων για την αξιολόγηση και διαπίστωση της εφαρμογής των προτύπων μέτρησης της αποδοτικής και αποτελεσματικής δράσης της επιχείρησης.*

Θα πρέπει να σημειωθεί επίσης πως μία από τις βασικές αρχές που διέπουν τον εσωτερικό έλεγχο είναι αυτή του διαχωρισμού των λειτουργικών διαδικασιών και σταδίων συναλλαγών ως προς το χειρισμό τους από τα ίδια τα άτομα (διαχωρισμός καθηκόντων). Με βάση αυτή την αρχή κανένα πρόσωπο δεν διεκπεραιώνει μία συναλλαγή από την αρχή μέχρι το τέλος της.

Η αρχή αυτή προβλέπει τη διενέργεια και το χειρισμό όμοιων συναλλαγών με τον ίδιο τρόπο, ώστε να υπάρχει τυποποίηση των ενεργειών που θα διευκολύνει τον έλεγχο τους. Ως σχετικό παράδειγμα αναφέρεται η οδηγία που αφορά στην πληρωμή τιμολογίων προμηθευτών, η οποία προϋποθέτει την καταχώρηση της σχετικής υποχρέωσης στα βιβλία της επιχείρησης και η οποία προβλέπει η σχετική υποχρέωση να θεωρείται πληρωτέα μόνο εάν υπάρχει έγκριση από το τμήμα προμηθειών που ελέγχει τις τιμές και τη σωστή εκτέλεση της παραγγελίας αγοράς, αν το τιμολόγιο συνοδεύεται από δελτίο εισαγωγής των ειδών που αγοράστηκαν στην αποθήκη, κατάλληλα υπογραμμένο από το αρμόδιο πρόσωπο για την παραλαβή, αν

⁸³ Σακέλλης Εμμ., 2009, Ο πανδέκτης του λογιστή, Λογιστικό – Φορολογικό Δίκαιον & Λογιστική, Τρίτη Έκδοση, Εκδόσεις Ε. Σακέλλη

έχει προηγηθεί έλεγχος των όρων πληρωμής με βάση τη σύμβαση που συνυπέγραψε με τον προμηθευτή κατάλληλα εξουσιοδοτημένο πρόσωπο, αν έχει εκδοθεί από τον προμηθευτή το κατάλληλο φορολογικό παραστατικό κ.λπ.⁸⁴

Αναφορικά με τους ωφελούμενους από τις παραπάνω ενέργειες, θα πρέπει να σημειωθεί πως αν και ο λογικά άμεσα ενδιαφερόμενος για τη διεξαγωγή του ελέγχου είναι ο πλέον άμεσα οικονομικά συνδεδεμένος με την ελεγχόμενη ομάδα (δηλαδή οι μέτοχοί της), υπάρχουν διάφορες κοινωνικές ομάδες που ωφελούνται από τον έλεγχο, εξάλλου τα κεφάλαια της σύγχρονης ανώνυμης εταιρείας αντλούνται από το κοινωνικό σύνολο. Ειδικότερα οι ομάδες του κοινωνικού συνόλου που ενδιαφέρονται για τη διενέργεια ουσιαστικού ελέγχου είναι οι εξής⁸⁵:

- μέτοχοι (τωρινοί και μελλοντικοί) και διάφοροι επενδυτές,
- πιστωτικά ιδρύματα,
- προμηθευτές/πιστωτές,
- πελάτες,
- προσωπικό,
- ανταγωνιστές,
- κρατικές αρχές και οργανισμοί,
- εργατικά συνδικάτα.
- επαγγελματικές οργανώσεις,
- το κοινό,
- χρηματοοικονομικοί αναλυτές και σύμβουλοι,
- ακαδημαϊκοί και ερευνητές.

3.5.1 Μηχανισμοί Εσωτερικού Ελέγχου στις Τραπεζικές Επιχειρήσεις

Σε γενικές γραμμές η διάκριση του εσωτερικού ελέγχου είναι η ίδια με αυτήν του εξωτερικού ελέγχου και από άποψη περιεχομένου αλλά και από τεχνικής

⁸⁴ Σακέλλης Εμμ., 2009, Ο πανδέκτης του λογιστή, Λογιστικό – Φορολογικό Δίκαιον & Λογιστική, Τρίτη Έκδοση, Εκδόσεις Ε. Σακέλλη

⁸⁵ Σακέλλης Εμμ., 2009, Ο πανδέκτης του λογιστή, Λογιστικό – Φορολογικό Δίκαιον & Λογιστική, Τρίτη Έκδοση, Εκδόσεις Ε. Σακέλλη

πλευράς. Όσον αφορά ειδικότερα τον εσωτερικό έλεγχο μπορεί να γίνει διάκριση με βάση το επίπεδο του ελέγχου ως εξής⁸⁶ :

- *Εσωτερικός έλεγχος επιχειρηματιών (proprietary internal auditing)*
- *Εσωτερικός έλεγχος επιχειρηματιών διευθύνσεως (management auditing)*
- *Εσωτερικός έλεγχος επιχειρηματιών προσωπικού (staff auditing)*
- *Εσωτερικός έλεγχος τμήματος (department auditing)*
- *Το πρώτο επίπεδο εσωτερικού ελέγχου είναι το υψηλότερο, γιατί ο εσωτερικός ελεγκτής θεωρείται ως αντιπρόσωπος του επιχειρηματία (ιδιοκτήτη) και αναφέρεται σε αυτόν.*
- *Το δεύτερο επίπεδο ελέγχου είναι το πιο συνηθισμένο σε κάθε επιχείρηση και ασκείται με την εποπτεία του Διευθυντή της επιχειρήσεως.*
- *Τα άλλα επίπεδα εσωτερικού ελέγχου είναι μικρότερης σημασίας, καθόσον ο εσωτερικός ελεγκτής ορίζεται από το προϊστάμενο της υπηρεσίας ή ακόμα χαμηλότερα ορίζεται ως ελεγκτής μέσα στα πλαίσια ενός τμήματος.*

Το Ινστιτούτο των Αμερικανών Ορκωτών Λογιστών διακρίνει τους εσωτερικούς ελέγχους σε διοικητικούς και σε λογιστικούς. Οι Διοικητικοί έλεγχοι περιλαμβάνουν, χωρίς να περιορίζονται αποκλειστικά, το σχέδιο οργανώσεως, τις μεθόδους και τις καταγραφές που καταπιάνονται με τις διαδικασίες λήψεως αποφάσεων, που οδηγούν στην παροχή εξουσιοδότησεως από τη διοίκηση για τη διενέργεια των συναλλαγών. Αυτή η εξουσιοδότηση είναι η λειτουργία της διοικήσεως, που συνδέεται άμεσα με την ευθύνη για την επίτευξη των αντικειμενικών στόχων της οργανώσεως και είναι το σημείο εκκινήσεως για την καθιέρωση του λογιστικού ελέγχου των συναλλαγών⁸⁷.

Είναι πολύ δύσκολο να προδιαγραφούν στον τομέα του διοικητικού εσωτερικού ελέγχου συγκεκριμένοι τρόποι, που να εξυπηρετούν τις ανάγκες κάθε επιχειρήσεως και να ανταποκρίνονται στη φύση αυτής. Οι αρχές και οι μέθοδοι για το διοικητικό έλεγχο εξαρτώνται από την ιδιομορφία, τις ανάγκες της επιχειρήσεως και τις επιδιώξεις της διοικήσεως αυτής. Ένας διοικητικός έλεγχος θα μπορούσε να

⁸⁶ Καραγιάννης Ι., Καραγιάννη Δ. Αικ., Καραγιάννης Δ., 2007, Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα, Παραδείγματα – Εφαρμογές (Δ.Π.Χ.Π.), Εκδότης: Καραγιάννης Ι. Δημ. & ΣΙΑ ΟΕ

⁸⁷ Σακέλλης Εμμ., 2009, Ο πανδέκτης του λογιστή, Λογιστικό – Φορολογικό Δίκαιον & Λογιστική, Τρίτη Έκδοση, Εκδόσεις Ε. Σακέλλη

περιλαμβάνει (ενδεικτικά και χάριν κατανοήσεως της έννοιας του διοικητικού ελέγχου)⁸⁸ :

- Υποβολή λογιστικών ή στατιστικών πληροφοριών στη Διοίκηση, για μελέτη και αξιολόγηση.
- Καθιέρωση προϋπολογιστικών στόχων ή προτύπων αποδόσεως και σύγκριση με τις αντίστοιχες πραγματοποιήσεις.
- Παρακολούθηση επιπέδου αποθεμάτων σε συνδυασμό με προσεχείς ανάγκες της παραγωγής και των προβλεπόμενων πωλήσεων.
- Έρευνα φερεγγυότητας πελατών.
- Διενέργεια προμηθειών βάσει προσφορών κ.λπ.
- Παρακολούθηση των τυχόν παρεκκλίσεων από την εφαρμογή των αποφάσεων της διοικήσεως και την εισαγωγή λήψεως αμέσων μέτρων.

Βέβαια, οι ανωτέρω ενδεικτικά και μόνο αναφερόμενες επιδιώξεις του διοικητικού ελέγχου, δεν μπορεί να επιτευχθούν χωρίς κατάλληλα εκπαιδευμένο προσωπικό, χωρίς συνεργασία και συντονισμό των διαφόρων υπηρεσιών κ.λπ. Όλα αυτά αποτελούν στοιχεία μιας καλής οργανώσεως. Πάντως πρέπει να τονιστεί ότι καλός διοικητικός έλεγχος υπάρχει, όταν η διοίκηση δεν παραγνωρίζει τον ανθρώπινο παράγοντα και κατορθώνει να δημιουργεί πνεύμα αλληλοκατανοήσεως, εμπιστοσύνης και αφοσιώσεως του προσωπικού στα καθήκοντα του και στο συμφέρον της επιχειρήσεως⁸⁹.

Ο λογιστικοί έλεγχοι περιλαμβάνουν το σχέδιο οργανώσεως, τις μεθόδους και τις καταγραφές, που καταπιάνονται με την προστασία των περιουσιακών στοιχείων και την αξιοπιστία των οικονομικών καταγραφών και κατ' ακολουθία είναι σχεδιασμένοι για να παρέχουν λογική βεβαιότητα ότι οι συναλλαγές εκτελούνται

⁸⁸ Σακέλλης Εμμ., 2009, Ο πανδέκτης του λογιστή, Λογιστικό – Φορολογικό Δίκαιον & Λογιστική, Τρίτη Έκδοση, Εκδόσεις Ε. Σακέλλη

⁸⁹ Σακέλλης Ι. , 2007, “Σύνταξη των Οικονομικών Καταστάσεων που προβλέπουν τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα με βάση το Ελληνικό Γενικό Λογιστικό Σχέδιο”, Εκδόσεις Κράτση, Αθήνα, 2007

σύμφωνα με τη γενική ή ειδική εξουσιοδότηση της διοικήσεως. Οι συναλλαγές καταχωρούνται κατά τρόπο ώστε⁹⁰ :

- να είναι δυνατή η κατάρτιση οικονομικών εκθέσεων, σύμφωνα με τις γενικά παραδεγμένες λογιστικές αρχές ή με οποιαδήποτε άλλα κριτήρια, που εφαρμόζονται σε τέτοιες περιπτώσεις και
- να καταλογίζουν την ευθύνη χειρισμού των περιουσιακών στοιχείων.
- η απόκτηση περιουσιακών στοιχείων επιτρέπεται μόνον σύμφωνα με την εξουσιοδότηση της διοικήσεως
- οι καταχωρηθείσες λογιστικές εγγραφές για τα περιουσιακά στοιχεία συγκρίνονται με τα υπάρχοντα περιουσιακά στοιχεία κατά λογικά διαστήματα και σε περίπτωση διαπίστωσης απόκλισης γίνονται οι κατάλληλες ενέργειες.

Με λίγα λόγια δύο είναι οι βασικοί τομείς του εσωτερικού ελέγχου, ο διοικητικός και ο διαχειριστικολογιστικός. Με το διοικητικό εσωτερικό έλεγχο επιδιώκεται γενικά η διαρκής προσήλωση όλων των οργάνων της επιχειρήσεως στις αρχές, στις εντολές και στους στόχους της διοικήσεως και η καλύτερη δυνατή λειτουργία και αποδοτικότητα της επιχειρήσεως. Με το διαχειριστικολογιστικό εσωτερικό έλεγχο επιδιώκεται, γενικά η περιφρούρηση της περιουσίας και των συμφερόντων της επιχειρήσεως, καθώς και η εξασφάλιση της μεγαλύτερης δυνατής ακρίβειας και αξιοπιστίας των λογιστικών πληροφοριών⁹¹.

3.5.2 Καθήκοντα Εσωτερικού Ελεγκτή στις Τραπεζικές Επιχειρήσεις

Αναφορικά με την δράση του ελεγκτή στις τραπεζικές επιχειρήσεις, θα μπορούσε να σημειωθεί πως ιδίως στις μικρές, ο σχεδιασμός, η θέσπιση και η επίβλεψη της εφαρμογής των μέτρων εσωτερικού ελέγχου γίνεται από ορισμένα μέλη της διοίκησης. Αντιθέτως στις μεγάλες τραπεζικές επιχειρήσεις η διοίκηση αναθέτει το ίδιο έργο σε ειδικά εξουσιοδοτημένο στέλεχος, των εσωτερικό ελεγκτή, ή στην υπηρεσία εσωτερικού ελέγχου, την οποία αποτελούν ο εσωτερικός ελεγκτής και το βοηθητικό προσωπικό. Η θέση του εσωτερικού ελεγκτή στην οργανωτική ιεραρχία

⁹⁰ Σακέλλης Εμμ., 2009, Ο πανδέκτης του λογιστή, Λογιστικό – Φορολογικό Δίκαιον & Λογιστική, Τρίτη Έκδοση, Εκδόσεις Ε. Σακέλλη

⁹¹ Καραγιάννης Ι., Καραγιάννη Δ. Αικ., Καραγιάννης Δ., 2007, Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα, Παραδείγματα – Εφαρμογές (Δ.Π.Χ.Π.), Εκδότης: Καραγιάννης Ι. Δημ. & ΣΙΑ ΟΕ

διαφέρει ανάλογα με τη σπουδαιότητα που αποδίδει στο έργο του η διοίκηση της επιχείρησης. Συνήθως ο εσωτερικός ελεγκτής υπάγεται στην οικονομική διεύθυνση και αναφέρεται απευθείας στον οικονομικό διευθυντή⁹².

⁹² Σακέλλης Εμμ., 2009, Ο πανδέκτης του λογιστή, Λογιστικό – Φορολογικό Δίκαιον & Λογιστική, Τρίτη Έκδοση, Εκδόσεις Ε. Σακέλλη

Επίλογος – Συμπεράσματα

Η εφαρμογή των ΔΛΠ, έχει επηρεάσει και την λειτουργία των επιχειρήσεων στην Ελλάδα. Βέβαια το γεγονός είναι ότι η χρήση τους ισχύει μόνο για όσες επιχειρήσεις θεωρούνται προηγμένες καθώς και για τις θυγατρικές τους. Για όλες τις υπόλοιπες είναι προαιρετικά. Η προσέγγιση όμως στην λειτουργία των ΔΛΠ αποτελεί ένα ζήτημα σημαντικό για τις επιχειρήσεις στις μέρες μας. Στην Ελλάδα βέβαια ισχύει η Αρχή της Συντηρητικότητας και όλα τα ελληνικά πρότυπα στηρίζονται σε αυτή την Αρχή.

Από τα άλλη πλευρά, τα ΔΛΠ στηρίζονται στις Εύλογες Αξίες που οριοθετούνται εντός των επιχειρήσεων. Επομένως αυτό που συμβαίνει είναι ότι με τη χρήση αυτών μια σειρά από ενεργητικά στοιχεία κάνουν την εμφάνισή τους σε ορισμένες εμπορικές αξίες στον ισολογισμό της επιχείρησης.

Σύμφωνα όμως με τους κανονισμούς της Ε.Ε., ως Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα ονομάζονται εκείνα τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα τα οποία αναφέρονται σε αρχές Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης. Αναφέρονται οι όποιες τροποποιήσεις έχουν γίνει σε αυτά καθώς και όλες οι ερμηνείες ή τα όποια πρότυπα τα οποία στο μέλλον θα εκδοθούν από τον Οργανισμό Διεθνών Προτύπων.

Βάσει της παραπάνω αναφερθείσας ανάλυσης σχετικά με τη λειτουργία των ΔΛΠ, θα πρέπει να σημειωθεί πως βασικός στόχος αυτών των Προτύπων που εκδίδει το International Accounting Standards Board θεωρείται είναι η προαγωγή ενός κοινού, υψηλής ποιότητας και αξιόπιστου πλαισίου χρηματοοικονομικής πληροφόρησης για χρήση στις διεθνείς αγορές⁹³. Είναι σημαντικό να αναφερθεί πως η «εικόνα» μιας επιχείρησης και με βάση την εικόνα των ΔΛΠ της, θεωρείται σχεδόν πάντα έτοιμη και καλύτερη να λειτουργήσει στην αγορά και δη στην Ελληνική, από ότι με τα ελληνικά λογιστικά πρότυπα. Το Ελληνικό Λογιστικό Σχέδιο στηρίχθηκε στη φιλοσοφία του γαλλικού μοντέλου, ενώ από το 2006 και έπειτα τηρείται το σχέδιο

⁹³ Εγχειρίδιο Διοικητικού Δίκαιο, Επ. Π. Σπηλιωτόπουλος, Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα, 2008

των λογαριασμών, αλλά ακολουθούνται για τη σύνταξη των οικονομικών καταστάσεων οι λογιστικές πρακτικές των Δ.Π.Χ.Α.

Τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα ή διαφορετικά Ε.Λ.Π, αναφέρονται ουσιαστικά στο Ελληνικό Γενικό Λογιστικό Σχέδιο (Ε.Γ.Λ.Σ., Greek General Chart of Accounts) το οποίο ορίζεται από το Προεδρικό Διάταγμα 1123 του 1980 (Π.Δ. 1123/1980) Είναι σημαντικό να αναφερθεί πως η «εικόνα» μιας επιχείρησης και με βάση την εικόνα των ΔΛΠ της, θεωρείται σχεδόν πάντα έτοιμη και καλύτερη να λειτουργήσει στην αγορά και δη στην Ελληνική, από ότι με τα ελληνικά λογιστικά πρότυπα. Είναι ωστόσο ζήτημα διαφορετικής προσέγγισης.

Οι ειδικοί στο χώρο της φορολογίας που σχετίζονται με το ποιες αλλαγές φέρνει ο νέος Κώδικας Φορολογικής Απεικόνισης Συναλλαγών, αναφέρονται με λεπτομέρειες και αναλυτικά οι όποιες αλλαγές. Σημαντικότερες είναι οι όσες αλλαγές έγιναν κατά τη διάρκεια των πρώτων μηνών του 2013. Αυτές είναι⁹⁴ :

- Αλλαγές σε έννοιες
- Σε απλογραφικά και διπλογραφικά χωρίζονται τα βιβλία τα λογιστικά που τηρούνται. Απλογραφικά βιβλία είναι τα πρώην βιβλία της Β κατηγορίας και τα διπλογραφικά είναι τα πρώην βιβλία Γ κατηγορίας
- Επιμήκυνση των προθεσμιών καταχώρησης
- Τα διπλογραφικά βιβλία ενημερώνονται μέχρι το τέλος του επόμενου μήνα από την έκδοση ή λήψη του δικαιολογητικού που χρειάζεται ανάλογα τη περίπτωση και επί των ταμειακών πράξεων από διενέργειά τους. Σε καμία περίπτωση η παραπάνω αυτή προθεσμία δε μπορεί να υπερβεί την κατάθεση δήλωση ΦΠΑ η οποία θεωρείται εμπρόθεσμη. Το γενικό, το καθολικό και τα αναλυτικά ενημερώνονται στην ίδια προθεσμία.

Οι τραπεζικές εταιρείες που τηρούν τα βιβλία τους σύμφωνα με τους κανόνες της Φορολογικής Νομοθεσίας, τα κέρδη ή οι ζημιές της εταιρείας προκύπτουν από τα τηρούμενα λογιστικά βιβλία. Έτσι τα κέρδη ή οι ζημιές της εταιρείας που προκύπτουν από τις ετήσιες οικονομικές καταστάσεις που καταρτίσθηκαν με βάση τα Δ.Λ.Π. δεν λαμβάνονται υπόψη για τους σκοπούς της φορολογίας. Αναφορικά με την δράση του ελεγκτή στις τραπεζικές επιχειρήσεις, θα μπορούσε να σημειωθεί πως ιδίως στις

⁹⁴ Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου, Επ. Π. Σπηλιωτόπουλος, Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα, 2008

μικρές, ο σχεδιασμός, η θέσπιση και η επίβλεψη της εφαρμογής των μέτρων εσωτερικού ελέγχου γίνεται από ορισμένα μέλη της διοίκησης.

Τέλος, αντιθέτως στις μεγάλες τραπεζικές επιχειρήσεις η διοίκηση αναθέτει το ίδιο έργο σε ειδικά εξουσιοδοτημένο στέλεχος, των εσωτερικό ελεγκτή, ή στην υπηρεσία εσωτερικού ελέγχου, την οποία αποτελούν ο εσωτερικός ελεγκτής και το βοηθητικό προσωπικό. Η θέση του εσωτερικού ελεγκτή στην οργανωτική ιεραρχία διαφέρει ανάλογα με τη σπουδαιότητα που αποδίδει στο έργο του η διοίκηση της επιχείρησης. Συνήθως ο εσωτερικός ελεγκτής υπάγεται στην οικονομική διεύθυνση και αναφέρεται απευθείας στον οικονομικό διευθυντή

Βιβλιογραφία

- ❖ Αγιοσμυρνάκης, Βλ., (2006), “Διεθνείς οικονομικές σχέσεις”, Εκδόσεις Rosili
- ❖ Βαμβούκας, Α., Γ., (2004), “Διεθνείς οικονομικές σχέσεις”, Εκδόσεις Μπένου
- ❖ Βρουστούρης Π., Πρωτοψάλτης Α., 2002, Εφαρμογή Διεθνών Λογιστικών Προτύπων, Εκδόσεις ΣΟΕΛ

- ❖ Βρουστούρης Π., 2012, Χρηματοοικονομικά Περιουσιακά Στοιχεία και Χρηματοοικονομικές Υποχρεώσεις σύμφωνα με τα ΔΛΠ, Εκδόσεις Περιοδικό Λογιστής, Τεύχος 121
- ❖ Πουρναράκης, Κ., (1996), “Διεθνή Οικονομική”, Εκδόσεις Κυριακίδη Αφοί
- ❖ Τζωρτζάκης Κ. & Τζωρτζάκη Α., (1999), “Οργάνωση & Διοίκηση: Μάνατζμεντ Νέες Ιδέες & Τεχνικές στον 21^ο Αιώνα”, 2^η Έκδοση, Αθήνα, Rosili
- ❖ Χολέβας Γ., (1997), “Διεθνείς Εμπορικές σχέσεις – Διεθνές Εμπόριο”, Εκδόσεις Interbooks
- ❖ Χολέβας Γ., (1995), “Οργάνωση και Διοίκηση”, εκδόσεις Interbooks, Αθήνα
- ❖ Κόγκας, Δ., (2007), “Στρατηγικό Επιχειρησιακό Περιβάλλον-Στρατηγική Διοίκηση”, έκδοση Γ. Μπένου, Αθήνα
- ❖ Ν. Γ. Πρωτοπάλης, 2007, “*Σύστημα Οργανώσεων Εσωτερικού Ελέγχου Επιχειρήσεων*”, Αθήνα
- ❖ Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου, Επ. Π. Σπηλιωτόπουλος, Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα, 2008
- ❖ Φορολογικό Δίκαιο, Κ. Δ. Φινοκαλιώτης, Εκδόσεις Σάκκουλα, Θεσσαλονίκη, 2007 (Β Έκδοση)
- ❖ Φορολογικόν Δίκαιον, Λ. Γ. Θεοχαρόπουλος, Θεσσαλονίκη, 2006
- ❖ Φορολογία Εισοδήματος, Δ. Αντωνόπουλος & Η. Κατούδης, Αθήνα, 2008 (Δ' Έκδοση)
- ❖ Φορολογία Κεφαλαίου, Α. Κράτση, Εκδόσεις Κράτση, Αθήνα, 2008
- ❖ Δ. Φάκος, 2007, “*Ο Εσωτερικός Έλεγχος των Επιχειρήσεων*”, Αθήνα
- ❖ Θ.Γ. Γρηγοράκος, 2006, “*Γενικές Αρχές Ελεγκτικής*”, Επανέκδοση ΙΕΟΕΛ
- ❖ Γκίγκας, Δ., 2008, “*Χρηματοοικονομική Λογιστική IFRS*”, Εκδόσεις Κράτση, Αθήνα
- ❖ Γρηγοράκος, Θ., 2008, “*Ανάλυση ερμηνεία του ελληνικού γενικού λογιστικού σχεδίου*”, Εκδόσεις Κράτση, Αθήνα
- ❖ Σακέλλης Ι., 2007, “*Σύνταξη των Οικονομικών Καταστάσεων που προβλέπουν τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα με βάση το Ελληνικό Γενικό Λογιστικό Σχέδιο*”, Εκδόσεις Κράτση, Αθήνα, 2007
- ❖ Ευθύμογλου Γ. Προδρόμου – Οικονόμου Σ. Γεωργίου, 1992, Θέματα Χρηματοοικονομικής Διοίκησης, τόμος Α΄, Θεσσαλονίκη, εκδοτικός οίκος Κουκούλη.

- ❖ Δρ Κιόχου Α. Πέτρου – Δρ Παπανικολάου Δ. Γεωργίου, 2001, Χρηματοδότηση Επιχειρήσεων, τόμος Β΄, Αθήνα, εκδοτικός οίκος Interbooks. Τσακλαγκάνου Α. Αγγελου, 1980, Χρηματοδότηση και Αξιολόγηση Επενδύσεων, τόμος Γ΄, Θεσσαλονίκη, εκδοτικός οίκος αφών Κυριακίδη.
- ❖ Σακέλλης Εμμ., 2009, Ο πανδέκτης του λογιστή, Λογιστικό – Φορολογικό Δίκαιον & Λογιστική, Τρίτη Έκδοση, Εκδόσεις Ε. Σακέλλη
- ❖ Grant Th., 2007, Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης – Εξειδικευμένα Θέματα, Αθήνα, Ά τόμος
- ❖ Καραγιάννης Ι., Καραγιάννη Δ. Αικ., Καραγιάννης Δ., 2007, Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα, Παραδείγματα – Εφαρμογές (Δ.Π.Χ.Π.), Εκδότης: Καραγιάννης Ι. Δημ. & ΣΙΑ ΟΕ
- ❖ Ντζανάτος Δ., 2008, Τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα με Απλά Λόγια και οι Διαφορές τους από τα Ελληνικά, Εκδόσεις Καστανιώτη, Αθήνα